

**Anslagsbelastning och prognos för anslag inom  
Försäkringskassans ansvarsområde budgetåren  
2009–2012**

**Innehåll****Inledning .....3****Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg**

1:4	Tandvårdsförmåner m.m. Anslagspost 1 Statligt tandvårdsstöd.....	15
1:6.27	Statlig ålderspensionsavgift för smittbärrpenning .....	16
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden .....	17
3:4	Bilstöd till personer med funktionshinder .....	21
3:5	Kostnader för statlig assistansersättning .....	22

**Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp**

1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.....	26
1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m. ....	35
1:3	Handikappersättningar .....	42
1:4	Arbets-skadeersättningar m.m. ....	44
1:5	Ersättning för kroppsskador.....	47
1:6	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård ..	49
2:1	Försäkringskassan.....	51

**Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom**

1:1	Garantipension till ålderspension .....	57
1:2	Efterlevandepensioner till vuxna .....	58
1:3	Bostadstillägg till pensionärer .....	60
1:4	Äldreförsörjningsstöd.....	63
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.....	64

**Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn**

1:1	Allmänna barnbidrag .....	71
1:2	Föräldraförsäkring.....	73
1:3	Underhållsstöd .....	82
1:4	Bidrag till kostnader för internationella adoptioner.....	84
1:5	Barnpension och efterlevandestöd till barn .....	86
1:6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn .....	87
1:7	Pensionsrätt för barnår .....	90
1:8	Bostadsbidrag.....	91

**Bilaga 1 Sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen****Bilaga 2 Utgifter inom socialförsäkringen m.m.****Bilaga 3 Månadsfördelade prognoser för 2009****Bilaga 4 Statliga ålderspensionsavgifter****Bilaga 5 Förteckning över kontaktpersoner**

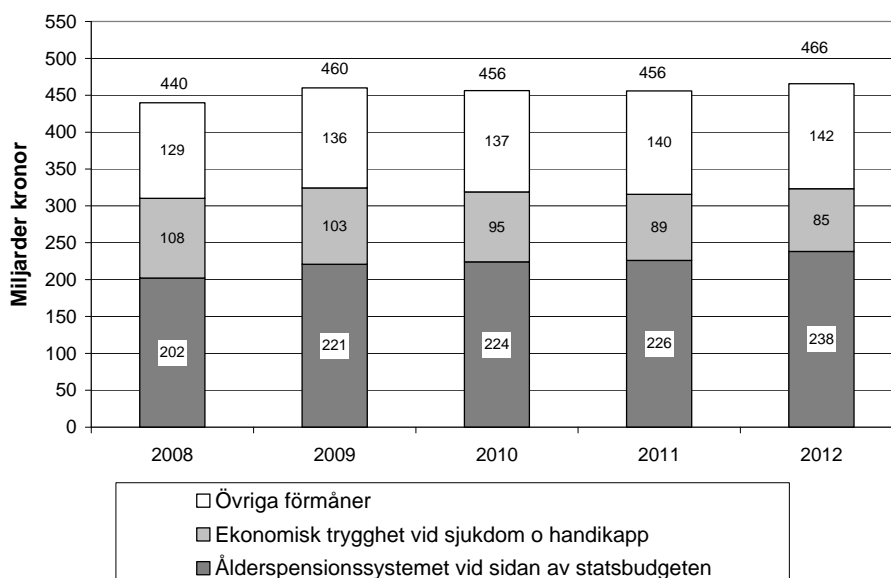
## Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2009 ska Försäkringskassan senast den 7 maj 2009 redovisa utgiftsprognoser för 2009–2012 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

## Sammanfattning

I diagrammet nedan redovisas prognoser för förmånerna inom Försäkringskassans ansvarsområde.



De totala utgifterna förväntas öka under prognosperioden, från 440 miljarder kronor år 2008 till 466 miljarder kronor år 2012. Främst är det utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten som beräknas öka. Denna ökning beräknas till 18 procent, från 202 miljarder kronor år 2008 till 238 miljarder kronor år 2012. Utgifterna för ersättning vid arbetsförmåga beräknas minska under hela prognosperioden, från 108 miljarder kronor 2008 till 85 miljarder kronor 2012. För övriga förmåner beräknas utgifterna öka något under prognosperioden.

Den 28 april 2009 beslutade Pensionsgruppen, som är knuten till Socialdepartementet, att förorda en regeländring vid beräkningen av balanstalet. Detta tal beräknas som en kvot mellan pensionssystemets tillgångar och skulder. AP-fonden utgör en del av tillgångarna. Enligt nuvarande regler är det fondkapitalet den 31 december två år innan det år balanstalet ska gälla som ingår i beräkningen. Pensionsgruppen förordar att ett medelvärde för tre

år i stället ska användas vid beräkningen av balanstalet. Detta förslag har inte beaktats i prognosen. Förslaget skulle innebära en mindre balansering (ett högre balansindex) år 2010 men med stor sannolikhet en större balansering 2011 och 2012 jämfört med nuvarande regler.

I tabellen nedan redovisas en sammanställning av prognoserna för förmåner inom Försäkringskassans ansvarsområde.

**Sammanställning prognoser.** Beloppen anges i miljarder kronor

	2009	2010	2011	2012
Ingående överföringsbelopp från föregående år	+0,2			
Anslagna medel	243,6			
Summa tilldelade medel	243,7			
<b>Prognos, sakanslag</b>	<b>239,0</b>	<b>232,3</b>	<b>229,7</b>	<b>227,5</b>
Avvikelse från anslagna medel	+4,6			
Avvikelse från tilldelade medel	+4,8			
<b>Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten</b>	<b>221,0</b>	<b>224,0</b>	<b>226,1</b>	<b>238,1</b>
<b>Summa utgifter</b>	<b>460,0</b>	<b>456,2</b>	<b>455,8</b>	<b>465,6</b>

Totalt anslagna medel inom Försäkringskassans ansvarsområde (exklusive förvaltningsanslag) för år 2009 är 243,6 miljarder kronor. De sammanlagda utgifterna för sakanslagen beräknas till 239 miljarder kronor. Detta är 4,6 miljarder kronor, eller 1,9 procent, lägre än anslagna medel. Inom ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten beräknas 221 miljarder kronor betalas ut. Sammanlagt beräknas utgifterna år 2009 därmed till 460 miljarder kronor.

**Behov av ytterligare medel för 2009**

Av prognoserna framgår om tilldelade medel under 2009 beräknas ge ett anslagssparande eller om beviljad anslagskredit behöver tas i anspråk under året. I tabellen *Sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen inom Försäkringskassans ansvarsområde 2009* som återfinns i bilaga 1 anges för varje anslag (utom anslaget 2:1 Försäkringskassan) och anslagspost bland annat detta. Utnyttjade krediter påverkar tilldelade medel för 2010.

För budgetåret 2009 beräknas följande anslagsposter överskridas med högre belopp än högsta tillåtna anslagskredit:

	Avvikelse från tilldelade medel, miljoner kr	Överskridande av tillgängliga medel, miljoner kr
9-1:7.1 Sjukvård i internationella förhållanden	-51,3	-27,4
10-1:1.15 Närståendepenning	-7,4	-4,2
11-1:4 Äldreförsörjningsstöd	-25,1	-1,4
12-1:2.11 Tillfällig föräldrapenning	-316,7	-112,8
12-1:8 Bostadsbidrag	-384,6	-228,9

I Försäkringskassans budgetunderlag 2010–2012, daterat 2009-02-18, hemställdes om tilläggsanslag för år 2009 för anslagsposterna Tillfällig föräldrapenning och Bostadsbidrag. Av beräkningarna i denna rapport framgår att behov av tilläggsanslag kvarstår samt att även anslagsposterna Sjukvård i internationella förhållanden, Närståendepenning och Äldreförsörjningsstöd beräknas överskrida tillgängliga medel. Om behoven kvarstår vid anslagsuppföljningen den 30 juli kommer Försäkringskassan att hemställa om ytterligare medel.

Av rapporten framgår vidare att anslaget 2:1 Försäkringskassan beräknas överskrida tillgängliga medel för 2009. Överskridandet beror huvudsakligen på ökande volymer av aktivitetsstöd, som höjt prognosen, tillsammans med ett stort utnyttjande av anslagskrediten för 2008.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellerna nedan redovisas en jämförelse med de prognoser som lämnades till regeringen i Försäkringskassans budgetunderlag 2010–2012. I sammansättningen ingår inte Försäkringskassans förvaltningsanslag. Prognoserna har sammantaget sänkts för alla år i prognosperioden.

### Jämförelse med föregående prognos. Beloppen anges i miljoner kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognos</b>	<b>461 846</b>	<b>457 958</b>	<b>459 828</b>	<b>480 471</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	+92	+2 305	+548	-9 197
Volym- och strukturförändringar	-1 842	-3 874	-4 326	-5 361
Nya regeländringar	–	–	–	–
Ändrat regleringsbelopp för statlig ålderspensionsavgift	–	-118	-193	-287
Övrigt	-120	-24,0	-70	-39,0
<b>Ny prognos</b>	<b>459 976</b>	<b>456 247</b>	<b>455 788</b>	<b>465 587</b>
Differens i miljoner kronor	-1 870	-1 711	-4 041	-14 884
Differens i procent	-0,4	-0,4	-0,9	-3,1

Jämfört med prognoserna i budgetunderlaget har förändringar av *makroekonomiska antaganden* sammantaget höjt prognoserna något för åren 2009–2011 men minskat dem kraftigt för 2012. Höjningen av prognoserna för 2010–2011 beror på de måttliga höjningarna av antaganden om prisbasbelopp, inkomstindex och balansindex inom ålderspensionssystemet (enligt hittillsvarande regler). Bakom den kraftiga sänkningen för 2012 ligger ett sänkt antagande om balansindex.

De makroekonomiska antaganden som används i prognoserna hämtas främst från Konjunkturinstitutets prognoser. I de antaganden som användes till prognoserna i budgetunderlaget bedömdes lågkonjunktorens effekter på sysselsättning och löneutveckling avta under 2010–2011. Då lågkonjunktoren nu har fördjupats har den bedömningen förskjutits till 2011–2012. Inflationstakten bedöms nu däremot bli något högre under 2010.

Förändringarna i *volym och struktur* har sammantaget haft en sänkande effekt på prognoserna för hela perioden. Störst är sänkningen på grund av volymjusteringar inom ålderspensionssystemet, tandvårdsförsäkringen, aktivitets- och sjukersättning samt sjukpenning.

Under rubriken *Övrigt* redovisas förändringar av prognoserna för administrationskostnader och premiepensioner inom ålderspensionssystemet.

I tabellen nedan redovisas en jämförelse med prognoserna som lämnades till regeringen i Försäkringskassans budgetunderlag 2010–2012 för de förmåner som finansieras med anslag, dvs. ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten ingår inte.

#### **Jämförelse med föregående prognos, försäkringsförmåner med anslag.**

Beloppen anges i miljoner kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognos</b>	<b>240 142</b>	<b>235 008</b>	<b>232 586</b>	<b>230 665</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	+92	+119	+217	+759
Volym- och strukturförändringar	–1 277	–2 756	–2 921	–3 614
Nya regeländringar	–	–	–	–
Ändrat regleringsbelopp för statlig ålderspensionsavgift	–	–118	–193	–287
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>238 957</b>	<b>232 253</b>	<b>229 690</b>	<b>227 523</b>
Differens i miljoner kronor	–1 185	–2 755	–2 897	–3 142
Differens i procent	–0,5	–1,2	–1,2	–1,4

#### *Prognosändringar inom olika försäkringsområden*

Prognoserna för *ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten* har sänkts för åren 2009, 2011 och 2012 men höjts för 2010. Beräkningarna grundas på hittillsvarande regler för balanseringen i pensionssystemet. Särskilt kraftig är sänkningen av prognosen för år 2012 med 11,7 miljarder

kronor, som till största delen beror på att balansindex nu beräknas bli lägre. Balanseringen i pensionssystemet kommer att aktiveras år 2010. Det innebär att inkomst- och tilläggspensioner knyts till balansindex i stället för inkomstindex. Balansindex har höjts något för åren 2010–2011 men sänkts kraftigt för år 2012. Antalet pensionärer beräknas nu bli något färre än enligt prognosen i budgetunderlaget. Orsaken är att fler personer tenderar att påbörja sitt pensionsuttag senare. Därmed beräknas ökningen av antalet ålderspensionärer med tidigt uttag och i åldrarna 65–66 bli något lägre. Justeringen av prognoserna har inte förändrat den långsiktiga trenden av ökande utgifter för pensionssystemet.

Utgifterna enligt de nya reglerna för *tandvårdsstöd* har inte blivit så stora som tidigare antagits. Därtill har utgifterna enligt de gamla reglerna inte minskat i den utsträckning som var väntad. Prognoserna har anpassats till de observerade utfallen och har därmed sänkts påtagligt för hela prognosperioden, sänkningen är nästan en miljard kronor för vart och ett av åren 2010–2012. Utgifterna för tandvårdsstöd beräknas nu uppgå till omkring 6 miljarder kronor per år.

Prognoserna för *sjukpenning* har sänkts för hela prognosperioden. Sänkningen är störst år 2012, med 1,3 miljarder kronor. Orsaken till sänkningen är att antalet avslutade långa sjukfall har blivit oväntat stort. Fortfarande är osäkerheten stor om hur de nya reglerna kommer att påverka utgifterna för sjukpenning.

Utgifterna för hela anslaget sjukpenning och rehabilitering beräknas minska från 23,6 miljarder kronor år 2009 till 21,3 miljarder år 2010, för att sedan ligga kvar på denna nivå under resten av prognosperioden.

Antalet personer med *aktivitets- eller sjukersättning* bedöms nu bli något färre än i prognosen i budgetunderlaget. En anledning är att de långa sjukfallen nu är färre vilket medför att nybeviljandet blir lägre. Främsta orsaken till minskningen är dock att antalet personer med tidsbegränsad ersättning beräknas bli färre. Detta har haft en sänkande effekt på prognosen för hela perioden. Sänkningen motverkas av höjda antaganden för prisbasbeloppet 2010 och 2011. Sammantaget har prognoserna sänkts för hela prognosperioden. Störst är sänkningen år 2010 med knappt 670 miljoner kronor.

Utgifterna för hela anslaget aktivitets- eller sjukersättning beräknas minska under prognosperioden, från drygt 70 miljarder kronor år 2009 till knappt 60 miljarder år 2012.

Antalet hushåll med *bostadsbidrag* väntas öka de närmaste åren som en följd av lågkonjunkturen. Vid föregående prognos bedömdes lågkonjunktorens effekter på sysselsättning och löneutveckling avta under 2010–2011. Då lågkonjunkturen nu fördjupats har den bedömningen förskjutits till 2011–2012. Prognoserna för bostadsbidrag har av denna anledning höjts för hela prognosperioden, men särskilt kraftigt åren 2011 och 2012, med 430

respektive 470 miljoner kronor. Utgiften för bostadsbidrag beräknas öka från 3,5 miljarder kronor år 2009 till 3,8 miljarder för åren 2010 och 2011.

Prognoserna inom *föräldraförsäkringen* har sänkts för hela prognosperioden främst på grund av sänkta antaganden om timlöneutvecklingen. Sänkningen är störst år 2012 med drygt 500 miljoner kronor. Användandet av föräldrapenning bedöms nu bli något högre medan det för tillfällig föräldrapenning (vård av barn) antas bli något lägre.

Sänkningen av prognoserna inom föräldraförsäkringen har inte förändrat den rådande trenden att utgifterna ökar. Utgiften för föräldraförsäkringen beräknas öka från drygt 31 miljarder kronor år 2009 till drygt 35 miljarder år 2012.

### **Uppdraget**

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2009 ska Försäkringskassan redovisa utgiftsprognoserna i Hermes. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten. Följande ska redovisas:

- Belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad,
- Prognostiserat utfall för anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ap. 21 Sjukpenning, avseende samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet uppdelat på de olika verksamheterna
- förbrukade samt intecknade ännu inte utbetalda medel för anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ap. 20 Köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster m.m. Redovisningen ska vara uppdelad på försäkringsmedicinska utredningar och arbetslivsinriktade utredningar
- prognostiserat utfall för 2009 för samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad,
- prognostiserat utfall för 2009 för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten, totalt,
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller, samt
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2010–2012.

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2009–2012 för anslag inom Försäkringskassans ansvarsområde inom utgiftsområdena 9, 10, 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos.

En sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statsbudgeten redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal



förmånstagare, antal utbetalningar och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för år 2009 redovisas i bilaga 3.

Redovisning av de anslagposter som är statliga ålderspensionsavgifter görs i bilaga 4. I inledningen till denna beskrivs vad de statliga ålderspensionsavgifterna är samt hur de beräknas och redovisas.

En förteckning över kontaktpersoner för respektive anslag finns i bilaga 5.

### **Prognosunderlag**

Försäkringskassan strävar efter att i alla prognossammanhang använda det mest aktuella dataunderlaget med godtagbar kvalitet som finns tillgängligt. Eftersom en viss eftersläpning finns i statistiken innebär det för denna rapport att material för mars i största möjliga utsträckning har använts. Det ekonomiska månadsutfallet till och med minst mars 2009 har beaktats för samtliga anslag.

Hänsyn har tagits till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot har oftast hänsyn inte tagits till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns.

Till beräkningarna har SCB:s befolkningsprognos från 29 maj 2008 använts.

#### *Prognosförutsättningar från Konjunkturinstitutet*

Från KI:s prognos den 31 mars har hämtats in uppgifter om löneutveckling, prisbasbelopp med mera som lagts till grund för eller fungerat som antaganden vid prognosberäkningarna (se bilaga 2).

Förändringarna i de övergripande antaganden som beräkningarna grundas på påverkar prognoserna på flera sätt. De mer väsentliga förändringar som skett jämfört med beräkningarna till prognosen i budgetunderlaget beskrivs nedan.

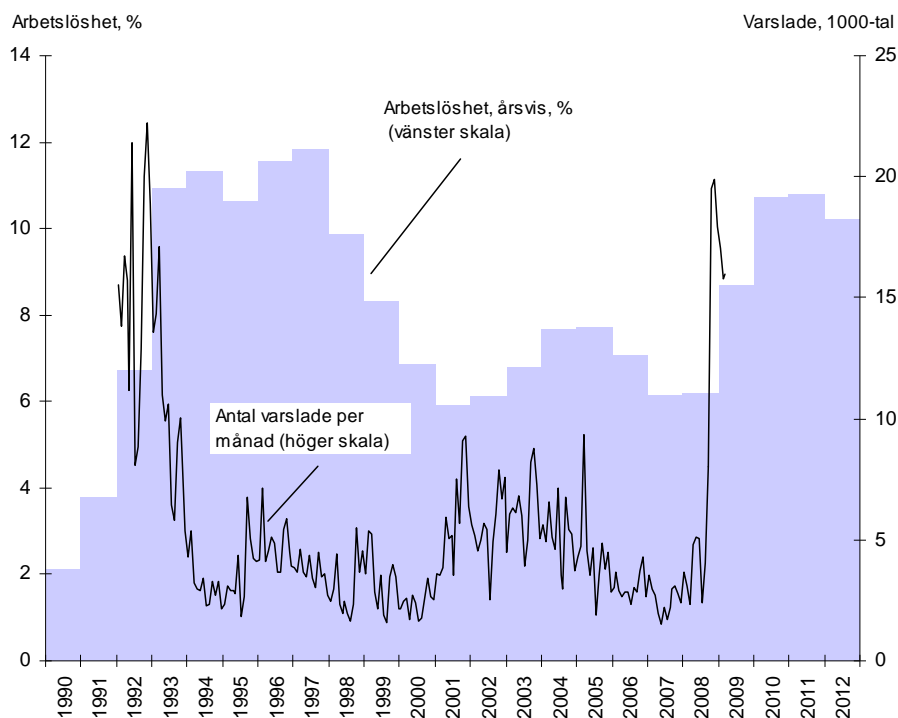
- Det något högre *prisbasbeloppet* för 2010–2011 har höjt prognoserna för till exempel sjuk- och aktivitetsersättning, garantipension och vårdbidrag men haft motsatt inverkan på prognosen för bostadstillägg till personer med aktivitets- eller sjukersättning.
- Den sänkta *timlöneökningen* för hela perioden har haft en sänkande effekt på prognoserna för pensionsrätt för barnår och inom föräldraförsäkringen.
- *Balansindex/inkomstindex* beräknas nu, med hittillsvarande regler, bli något högre år 2010–2011 men lägre för 2012. Av denna anledning har prognoserna för 2010–2011 för till exempel inkomstgrundade ålders- och efterlevandepensioner höjts medan prognosen för bostadstillägg till pensionärer sänkts. För prognoserna för år 2012 är effekterna de motsatta.

- Sänkta antaganden om *räntan på sex månaders statsskuldväxlar* har påverkat prognoserna för de statliga ålderspensionsavgifterna.
- *Sysselsättningen* antas nu bli lägre under hela prognosperioden, det har höjt prognoserna för bostadsbidrag.

### Den ekonomiska krisen

Under loppet av 2008 blev det allt tydligare att en djup lågkonjunktur var i annalkande. För fjärde kvartalet 2008 uppmätte SCB en volymnedgång i BNP på 4,9 procent, räknat från fjärde kvartalet 2007. De första mer betydande effekterna på arbetsmarknaden har börjat visa sig. I mars 2009 var den öppna arbetslösheten 8,3 procent, vilket var 2 procentenheter högre än ett år tidigare. Varslen om uppsägning ökade dramatiskt i oktober 2008 och har sedan dess legat vid nivåer på 16 000 till 20 000 personer per månad. Se diagram 1. Pessimismen om utvecklingen på arbetsmarknaden – både vad gäller krisens djup och varaktighet – har förstärkts under inledningen av 2009. I sin marsprognos 2009 bedömde Konjunkturinstitutet att arbetslösheten stiger till 10,7 procent 2010, och att ytterligare en liten ökning sker 2011. Först år 2012 bedöms en blygsam nedgång i arbetslösheten komma att äga rum. Det kan nämnas att Finansdepartementet i vårpropositionen 2009 gav uttryck för en ännu något dystrare bild med över 11 procents arbetslöshet hela perioden 2010–2012.

**Diagram 1 Arbetslöshet och varsel om uppsägning**



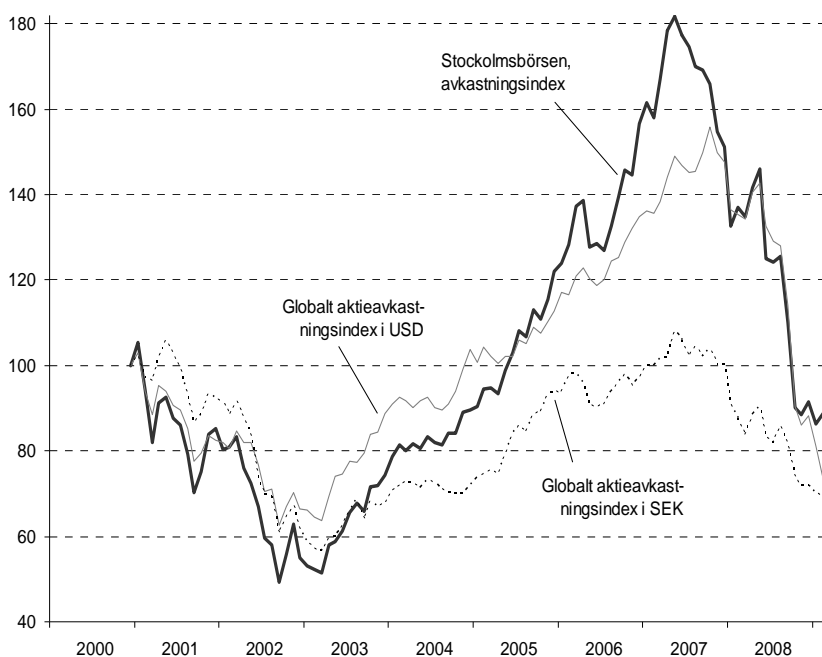
Källor: Arbetsförmedlingen, SCB och Konjunkturinstitutet. Senaste månad för varsel mars 2009.

### *Finanskrisen*

Stämmingsläget i hela världsekonomin försämrades snabbt under hösten 2008, inte minst i finanskrisens centrum USA. Detta medförde kraftiga fall på aktiebörserna. Världens stora börser föll under 2008 med mellan 30 och 70 procent och Stockholmsbörsen med drygt 40 procent. Värdet av AP-fondernas samlade placeringar sjönk med 22 procent. Resultatet av detta blir att pensionerna sannolikt sänks år 2010, eftersom inkomstpensionens s.k. balansering träder i funktion, vilket inte väntas komma att kompenseras genom en ökning i inkomstindex.

Kronan föll i värde under loppet av 2008 (mot USA-dollarn med 17 procent), vilket medförde att nedgången i utländska aktieplaceringars värde dämpades, omräknat till svensk valuta. Å andra sidan hade valutakursutvecklingen dessförinnan inneburit att de utländska tillgångarnas värdeökning t.o.m. 2007 hölls tillbaka. Se diagram 2.

**Diagram 2 Värdet av 100 kronor som placerades i december 2000 i en genomsnittlig aktieportfölj på Stockholmsbörsen respektive på den globala aktiemarknaden**



Källor: Avkastningsindex för Stockholmsbörsen enligt Affärsvärlden, globalt aktieavkastningsindex enligt Morgan Stanley Capital International Inc.

Börsrasen och bankfallissemangen i USA och andra länder var uppenbarligen till en del resultat av misskötsel i finanssektorn, med överbelåning av fastigheter, dålig kreditprövning, stora aktieköp med lånade pengar, m.m. Det är en öppen fråga om botten är nådd på aktiemarknaderna eller inte. Mycket beror på hur mycket dåliga krediter i världens finansinstitut som ännu inte är under tillfredsställande kontroll. Försäkringskassan utgår i sina kalkyler för bl.a. pensionernas framtida utveckling tills vidare från det *tekniska antagandet* att aktieavkastningen generellt blir noll under loppet av

2009 och att det sker en uppgång därefter. Utvecklingen på Stockholmsbörsen har hittills under 2009 gett en uppgång i kurserna på cirka 16 procent till och med april månad, samtidigt som kursutvecklingen i t.ex. USA dock ännu har varit fortsatt negativ.

### *Den reala konjunkturen*

Ett mått på det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin ges av Konjunkturinstitutets Barometerindikator, som sammanfattar svaren på ett antal frågor till företag och hushåll om deras syn på konjunkturläget. Indikatorn nådde i december 2008 ner till det med god marginal lägsta värde som uppmäts sedan beräkningarna startade 1996. Nedgången var kraftigare än den som ägde rum efter IT-kraschen år 2000. Under de första månaderna 2009 har indikatorn legat kvar på den låga nivån. Konjunkturinstitutet bedömde i mars 2009 att konjunkturutsikterna har försämrats betydligt jämfört med den prognos som lämnades i december 2008.

### **Diagram 3 Konjunkturinstitutets Barometerindikator**

Normalkonjunktur =100



Senaste värde april 2009 (69,7)

Börsfallen var delvis uttryck för en konjunkturförsvagning i den underliggande *reala* ekonomin. Den reala ekonomin påverkar den finansiella, men den senaste finansiella nedgången förstärker genom sin ovanliga styrka och globala samtidighet den reala försvagningen påtagligt. Dessa återverkningar kan pågå långt efter att aktie- och fastighetsvärden slutat falla. Hushåll som sett sina förmögenheter sjunka ihop försöker i det längsta upprätthålla sin standard, men kan efterhand, om inte marknaderna vänder uppåt igen, tvingas att minska sin konsumtion, byta till billigare bostad och göra andra reala uppoffringar. Detta leder till fortsatt minskad produktion och sysselsättning i samhället och till stigande arbetslöshet.

Krisen har ännu inte nått sitt fulla uttryck i den svenska reala ekonomin. Det är troligt att det synkrona finansiella världsdebaclet gör att även den reala lågkonjunkturen blir både djupare och långvarigare än normalt. Detta påverkar trygghetssystemen (även vid sidan av pensionssystemet) och därmed också Försäkringskassans verksamhet.

Konjunkturinstitutet räknade i mars med en tillbakagång i BNP under 2009 på 3,9 procent. En omsvängning till mer betydande tillväxt under 2010 bedöms inte sannolik, och den blir i varje fall inte så stor att sysselsättningen ökar igen och att arbetslösheten går tillbaka. Antalet sysselsatta beräknas minska med ungefär 3 procent både 2009 och 2010.

Konjunkturinstitutet förutser för 2009 en viss nedgång av den allmänna prisnivån. Kontrasten mot den närmare 4-procentiga inflationen 2008 är stark. En konsekvens av de sänkta priserna blir att reallönerna ökar ovanligt kraftigt under 2009, efter nära nog nolltillväxt 2008. Några nya centrala löneavtal sluts inte under 2009. Även om lokala lönerevisioner kan komma att ge upphov till något lägre höjningar än vid ett bättre konjunkturläge ökar därför köpkraften hos den majoritet löntagare som trots allt inte hotas av arbetslöshet. Köpkraftsökningen förstärks dessutom av skattesänkningar. Resultatet kan bli att den privata konsumtionen hålls uppe bättre än vad som annars skulle ha blivit fallet. Den andra sidan av myntet är dock att ökningen i företagens reala arbetskraftskostnader skulle kunna spå på arbetslösheten.

I början av år 2010 äger avtalsförhandlingar rum på i stort sett hela arbetsmarknaden. Eftersom de kommer att föras i ett mycket svagt arbetsmarknadsläge blir löneökningarna sannolikt inte särskilt stora, Konjunkturinstitutet räknar med timlönehöjningar på endast drygt 2 procent. Med en viss återvändande inflation under 2010 blir reallöneökningarna betydligt mindre än under år 2009.

#### *Effekter inom socialförsäkringen*

För pensionsinkomsterna uppkommer ett förlopp som påminner om löntagarnas, men som blir ännu ryckigare. Följsamhetsindexeringen i pensionssystemet gav pensionärerna år 2008 en uppräknings på 2,8 procent. Denna uppräknings baserades bl.a. på den relativt låga inflationen 2007. Inflationen under 2008, som blev högre, medförde då en real nedgång i pensionärernas inkomster. År 2009 blir det tvärtom. Inkomstpensionerna har skrivits upp med hela 4,5 procent, till stor del beroende på den tillfälligt höga inflationen 2008. Under 2009 väntas som nämnts en viss nedgång i priserna, och pensionärerna får alltså en betydande realinkomstökning.

En s.k. balansering sker i pensionssystemet år 2010. Detta betyder med nuvarande regler att pensionärernas inkomstpensioner skrivs upp 3,3 procentenheter mindre än vad följsamhetsindexeringen ger. Resultatet blir, med förhandenvarande prognoser för 2009 års löneutveckling och inflation, att pensionerna år 2010 sänks med 3,5 procent i nominella termer. Realt sett blir fallet ännu större, om inflationen skulle återkomma under 2010. Denna utveckling på pensionsområdet kan, via effekter på pensionärernas konsumtionsefterfrågan, ytterligare begränsa möjligheterna till en allmän konjunkturåterhämtning under 2010. I motsatt riktning skulle dock verka en regeländring som föreslagits av den till Socialdepartementet knutna Pensionsgruppen, vilken är sammansatt av de riksdagspartier som står

bakom pensionsöverenskommelsen. Förslaget skulle innebära en utjämning av balanseringen så att balanseringen blir mindre år 2010, men med stor sannolikhet en större negativ balanseringseffekt 2011 och 2012, allt jämfört med nuvarande regler.

Generellt sett påverkas andra socialförsäkringsutgifters utveckling också av den negativa inflationen under 2009. Prisminskningarna inverkar på prisbasbeloppet som styr ett flertal ersättningar, men effekten kommer, liksom för pensionerna, först 2010. Prisbasbeloppet fastställs för år 2010 med ledning av konsumentprisindex förändring mellan juni 2008 och juni 2009.

Den ekonomiska krisen drabbar olika grupper olika hårt. I riskzonen återfinns inte minst unga människor, ensamstående föräldrar och deras barn samt nyanlända invandrare – till stor del alltså grupper som är förhållandevis starkt beroende av socialförsäkringsersättningar och bidrag.

Några mer exakta bedömningar av krisens effekter på Försäkringskassans förvaltningskostnader har inte kunnat göras. Emellertid kommer, oavsett hur inflöden, bestånd och utflöden i socialförsäkringen påverkas, bl.a. den enskildes oro för sin ekonomiska situation att innebära ökat behov av stöd och rådgivning från Försäkringskassan. Därtill väntas komplexiteten i ärendena bli större för ett flertal viktiga förmåner.

Vidare kommer Försäkringskassans uppgift att på ett rättssäkert sätt vara ”grindvakt” – se till att endast de som är berättigade får ersättning – att bli mer grannlaga och resurskrävande, om fler kommer att söka sin försörjning inom socialförsäkringen.

Det finns också en risk att den ekonomiska krisens konsekvenser för den enskilde i vissa fall påverkar attityden till rätten till socialförsäkringen. Anledning finns därför att behålla, och kanske ytterligare höja, ambitionen vad gäller kvalitet i underlag och kontroller, i syfte att motverka felaktiga utbetalningar och attityder som ger upphov till felaktigt utnyttjande av försäkringen.

Den ekonomiska krisen påverkar också Försäkringskassans olika samarbetsparter, t.ex. sjukvården, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen. Det är tänkbart att deras egna svårigheter resulterar i minskat fokus på de grupper som berör Försäkringskassans ansvar. Möjligheterna för Försäkringskassan att fortsätta minska utanförskapet kan äventyras av att drivkrafterna förändras. Här åsyftas exempelvis möjligheterna för arbetsgivarna att medverka i processen att finna nya arbetsuppgifter och arbeten, svårigheter för andra myndigheter att delta i samverkan samt för vårdgivare att ge rehabilitering.

***Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg*****1:4 Tandvårdsförmåner m.m.  
Anslagspost 1 Statligt tandvårdsstöd**

---

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

---

2009	2010	2011	2012
6 101 851	5 966 560	5 984 136	6 000 536

---

**Analys**

I och med införandet av det nya statliga tandvårdsstödet den 1 juli 2008 väntades utgifterna öka kraftigt under 2008 och 2009 för att därefter stabiliseras vid vad som beräknas vara en normal utgiftsnivå. Det antas finnas ett stort uppdämt vårdbehov och Försäkringskassan har i tidigare prognos ej räknat med att detta ska få omedelbart genomslag på utgifterna. Utfallet under reformens första nio månader visar att utgiftsökningen inte blivit så hög som förväntat och prognoserna har därför skrivits ner successivt även för 2009. En möjlig orsak till att ökningen inte blev så hög som förväntat kan vara dagens finansiella läge som innebär att utrymmet för konsumtion minskar. Ett minskat konsumtionsutrymme påverkar sannolikt människors benägenhet att prioritera tandvård som ofta kan innebära stora utgifter.

Denna prognos utgår från regeringens bedömning att tandvårdskonsumtionen kommer att öka inom samtliga åldersgrupper för det nya tandvårdsstödet (SOU 2007:19). På kort sikt tillkommer volym och strukturförändringar enligt nedanstående specifikation.

Det äldre regelverket kommer att fortsätta att generera utgifter under en lång tid framöver. Storleksmässigt kommer utgifterna från protetiska behandlingar för personer över 65 år att dominera varför en uppdelning av prognosen för denna del görs på protetik 65+ och övrig tandvård. Prognosen för utgifter från övrig tandvård från det gamla regelverket baseras på den utveckling som observerats sedan införandet av det nya regelverket fram till mars 2009.

I prognos lämnad till regeringen i budgetunderlaget antog Försäkringskassan att utgifterna för protetiska åtgärder med förhandsprövningar enligt det äldre regelverket skulle motsvara 20 procent av den potentiella utgiften (där alla godkända förhandsprövningar utnyttjas). Nu visar utfall att fler godkända förhandsprövningar utnyttjas samt att medelersättningen för dessa har ökat.

**Prognos för tandvårdsstödet olika delar. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2 009	2 010	2 011	2 012
<b>Tandvårdsbidrag</b>	1 044 802	1 188 402	1 199 774	1 210 158
<b>Tandvårdsersättning</b>	4 015 154	4 636 111	4 761 380	4 790 378
<b>Protetik 65+</b>	1 024 432	142 046	22 982	0
<b>Övrigt gamla regler</b>	17 463	0	0	0
<b>Summa</b>	<b>6 101 851</b>	<b>5 966 560</b>	<b>5 984 136</b>	<b>6 000 536</b>

**Jämförelse med föregående prognos**

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

**Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>6 538 335</b>	<b>6 880 619</b>	<b>6 950 035</b>	<b>6 966 125</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–436 484	–914 059	–965 899	–965 589
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>6 101 851</b>	<b>5 966 560</b>	<b>5 984 136</b>	<b>6 000 536</b>
Differens i 1000-tal kronor	–436 484	–914 059	–965 899	–965 589
Differens i procent	–6,7	–13,3	–13,9	–13,9

*Volym och strukturförändringar*

Utgifterna för protetiska åtgärder som fått en beviljad förhandsprövning enligt det äldre regelverket har ökat mer än vad som beräknats i prognos lämnad i Budgetunderlaget. Detta leder till en höjning av utgifterna för denna post år 2009, 2010 samt 2011.

Samtliga observerade månadsutgifter från den nya tandvårdsersättningen ligger under den nivå Försäkringskassan räknat med i budgetunderlaget 2009. Detta leder till en sänkning av utgifterna för samtliga år. Sammantaget sänks prognosen för samtliga år i prognosperioden.

**1:6.27 Statlig ålderspensionsavgift för smittbärarpenning**
**Översikt av anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	777 <sup>1</sup>	722	645	643
Preliminär avgift	641 <sup>1</sup>	–	–	–
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	136 <sup>1</sup>	80	3	1
Prognostiserad avgift för respektive år	642	642	642	642



## Analys

Anslagsposten smittbärrpenning ligger hos Socialstyrelsen. Prognosen för utgiften för smittbärrpenning är inte förändrad. Utgiften bedöms bli 6,5 miljoner kronor per år under perioden 2009–2012.

## Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>787</b>	<b>641</b>	<b>639</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	+2	+1,0	+3
Ny regel	–	–	–
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	–67	+3	+1,0
Övrigt	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>722</b>	<b>645</b>	<b>643</b>
Differens i 1000-tal kronor	–65	+4	+4
Differens i procent	–8,3	+0,6	+0,6

#### *Volym- och strukturförändringar*

Den statliga ålderspensionsavgiften påverkas av volym- och strukturförändringar för smittbärrpenning. Den påverkas också av att den avgiftssats som tillämpats i beräkningen har höjts.

#### *Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare*

Regleringsbeloppet för 2007, som påverkar anslaget 2010, blev enligt Försäkringskassans avstämning något lägre än enligt beräkningen i budgetunderlaget. Regleringsbeloppen för 2011 och 2012 har höjts något, vilket beror på att den avgiftssats som tillämpas i beräkningen har höjts.

Regleringsbeloppen påverkas också av räntan på 6 månaders statsskuldväxlar avseende tre år tidigare.

## 1:7 Sjukvård i internationella förhållanden

### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
527 989	523 364	548 190	574 564

Prognosen för 2009 innebär att tillgängliga medel beräknas överskridas, se vidare sammanställningen i bilaga 1.

## Analys

Utgiften påverkas bland annat av i vilken utsträckning svenska medborgare kommer att vistas i andra EU/EES-länder eller Schweiz, samt antalet personer försäkrade utomlands som befinner sig i Sverige vid sjukdom. Det ökande antalet äldre människor kommer på sikt att få effekt på prognoserna för sjukvård i internationella förhållanden. Främst till följd av fler pensionärer som bosätter sig utomlands, men även i form av ökade utgifter för turistsvård eftersom fler äldre människor reser i större utsträckning än tidigare. Men även mindre direkta faktorer som förändringar i människors benägenhet att resa på grund av exempelvis resetrender och ekonomiska förutsättningar påverkar utgifterna för förmånen. Detta avspeglas inte minst i prognosen för de nya EU-länderna, där det är svårt att uppskatta medlemskapets effekt på antal pensionärer som bosätter sig i dessa länder samt hur många turister som kommer att besöka desamma.

Valutakursen påverkar utgiften, dels genom att den påverkar storleken på de krav som ställs på Sverige, men också genom att den kan antas påverka människors benägenhet att resa eller bosätta sig utomlands. Vid en svag svensk valuta kan resandeströmmarna från Sverige antas bli mindre, men resandeströmmarna till Sverige kan å andra sidan antas öka.

Prognoserna för Sjukvård i internationella förhållanden kommande år är som tidigare osäkra främst beroende på att det även fortsättningsvis är osäkert i vilken takt debiteringen av vården kommer att ske, men även på grund av det osäkra konjunkturläget.

Nedan ges en sammanställning av utfall och utgiftsprognoser för de olika ersättningsområdena inom anslaget Sjukvård i internationella förhållanden.

### Utfall och utgiftsprognoser i miljoner kronor uppdelat på ersättningsområden

	Utfall					Prognos			
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>Konventionsvård</b>	125	101	111	118	141	152	160	169	178
<b>Turistsvård</b>	66	46	65	111	56	107	89	92	95
<b>Pensionärsvård</b>	104	155	172	209	112	211	212	221	231
<b>Sjuk- och tandvårdstjänster<sup>1</sup></b>		15	37	34	52	58	62	66	71
<b>Summa<sup>2</sup></b>	<b>296</b>	<b>317</b>	<b>385</b>	<b>472</b>	<b>361</b>	<b>528</b>	<b>523</b>	<b>548</b>	<b>575</b>

<sup>1</sup> Enligt artiklarna 49 & 50 i EG-fördraget. Ingår under år 2004 i utfallet för konventionsvård med drygt 9 miljoner kronor.

<sup>2</sup> På grund av avrundningar summerar delsummorna inte alltid upp till det totala beloppet.

För *konventionsvård* förväntas kostnaden fortsätta öka under prognosperioden, med drygt åtta procent 2009 och omkring fem procent åren därefter. I prognosen antas att volymerna kommer fortsätta öka under prognosperioden och kostnaden har dessutom anpassats till de senaste årens inflation för hälso- och sjukvård i Sverige.

Vårdkostnaden för *turister* som söker vård i EU/EES-länder samt Schweiz beräknas främst baserat på storleken på de fakturor som hittills inkommit från dessa länder. I prognosen antas att volymerna kommer fortsätta öka under prognosperioden och kostnaden har dessutom anpassats till ECB:s inflationsprognos från kvartal 1, 2009.

Kostnadsprognosen för *pensionärvård* ett år bygger på kunskap om hur många skuldmånader som senast blivit debiterat för ett helår i det vårdgivande landet multiplicerat med det senast fastställda schablonbeloppet. Schablonbeloppen antas öka med fem procent per år. Generellt antas en utbetalning per land och år i prognosen.

För att förenkla för både enskilda och socialförsäkringsadministrationerna i de olika europeiska länderna har en ny förordning, förordning 883/04, tagits fram. Den nya förordningen 883/04 som antogs den 29 april 2004 kommer att ersätta den nuvarande förordningen 1408/71, den kan dock inte träda i kraft innan en ny tillämpningsförordning har beslutats som ska ersätta nuvarande tillämpningsförordning 574/72. En ny tillämpningsförordning kommer dock att träda i kraft i början av 2010. Införandet av dessa nya förordningar kommer dels att medföra förändringar i metodiken för beräkning av schablonbeloppen för vårdkostnader, dels att de återbetalningsregler som ska gälla mellan länderna förändras, exempelvis genom införande av ränta på sena betalningar. De nya återbetalningsreglerna kommer att påverka utgifterna för såväl pensionärvården som turistvården. De förändringar som de nya förordningarna kan medföra har inte beaktats i denna prognos.

Antalet ärenden avseende personer som fått vård i ett annat EU/EES-land och sedan sökt ersättning i efterhand med stöd av EG-fördragets artiklar 49 & 50 om fri rörlighet för tjänster har ökat kontinuerligt sedan införandet i början av 2004. Ersättning kan beviljas för både nödvändig och planerad vård. Utgiften för *sjuk- och tandvårdstjänster* förväntas under året öka med omkring tio procent från 2008 års nivå och har anpassats till ECB:s inflationsprognos. Utgiftsökningen prognostiseras bli något lägre för åren därefter.

Rätten till ersättning för vårdkostnader i ett annat EES-land grundar sig på domstolspraxis. Förslag till direktiv om patientens rättigheter i gränsöverskridande hälso- och sjukvård har lagts fram av EU-kommissionen. Till sammans med ny svensk lagstiftning kan det på sikt komma att påverka utgifterna för förmånen. Detta har dock inte beaktats i denna prognos.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>500 894</b>	<b>483 307</b>	<b>503 192</b>	<b>521 757</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	+24 672	+23 426	+23 017	+22 645
Volym- och strukturförändringar	+2 423	+16 631	+21 981	+30 162
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>527 989</b>	<b>523 364</b>	<b>548 190</b>	<b>574 564</b>
Differens i 1000-tal kronor	+27 095	+40 057	+44 998	+52 807
Differens i procent	+5,4	+8,3	+8,9	+10,1

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

De makroekonomiska faktorer som påverkat prognosen är dels förändringar i valutan som höjt prognosen, men också ECB:s inflationsprognos från första kvartalet 2009 som sänkt prognosen för hela prognosperioden.

De valutakurser som används i prognosen är ackumulerade genomsnitt från årets början. I denna prognos antas en euro kosta 10,94 kr (januari–mars) till skillnad från i budgetunderlaget då en euro antogs kosta 9,60 kronor (januari–december). Konjunkturinstitutet skriver dock i mars att kronan kommer att stärkas i takt med att förhållandena på den finansiella marknaden normaliseras och i slutet av 2010 prognostiseras en euro kosta 9,60 kronor. En känslighetsanalys av valutakursens påverkan på utgiften ger att om euron blir en krona billigare skulle det genom att storleken på de krav som ställs på Sverige, allt annat lika, innebära att prognosen minskar med omkring 20 miljoner kronor per år för åren framöver.

#### Volym- och strukturförändringar

Utfallet per månad avseende konventionsvård varierar kraftigt, men utvecklingen visar en tydligt ökande trend. Prognosen har höjts främst med anledning av de senaste månadernas utfall.

Utfallet per månad för sjuk- och tandvårdstjänster varierar kraftigt, även här visar utvecklingen en tydligt ökande trend både avseende antal utbetalda ärenden och utbetalt medelbelopp. Prognosen har höjts främst med anledning av de senaste månadernas utfall. Utfallet för 2009 beräknas nu bli högre än vad som prognostiserats tidigare vilket har föranlett en höjning av prognosen för samtliga år.

I ärenden om ersättning i efterhand för vårdkostnader i ett annat EU/EES-land eller Schweiz, det vill säga sjuk- och tandvårdstjänster, kan en kund ge ett försäkringsbolag en fullmakt att få ersättning utbetald till sig i kundens ställe. I ett informationsmeddelande i april 2008 förtydligade Försäkrings-

kassan vilka rutiner som gäller vid sådana försäkringsbolagsärenden. Under årets första kvartal har ökningen av denna typ av ärenden varit betydande jämfört med samma period året innan.

### **3:4 Bilstöd till personer med funktionshinder**

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
221 047	238 972	241 780	249 786

#### **Analys**

Under 2008 beviljades 1 223 grundbidrag. Drygt hälften, 54 procent, av dessa grundbidrag var återbeviljanden vilket är en något större andel än under 2007. Antalet förstagsansökningar har under år 2007 och 2008 varit färre än tidigare.

Utgiften för anpassningsbidrag har ökat kraftigt under flera års tid. Detta beror på att en stor andel av utgiften var reparationer av tidigare beviljade anpassningar. Skälen till att antalet reparationer har ökat är bland annat den förlängda brukningstiden av bilen och den nya regeln att reparation av en tidigare anpassning kan beviljas även efter det att en åldersgräns har passerats. År 2008 var medelbeloppet 97 300 kronor.

Antalet grund- och anskaffningsbidrag förväntas öka under 2009 och 2010 då fler haft sin bil i nio år och därmed kan återansöka om bilstöd. Antalet förstagsansökningar har minskat de senaste åren. De beräknas nu uppgå till drygt 600 årligen för hela prognosperioden

Från och med år 2009 beräknas utbetalningar av bilstöd börja öka igen. Utgiften för grundbidrag beräknas att öka från och med 2009 och fortsätta öka under hela den prognostiserade perioden. Likaså beräknas utgiften för anpassningar öka, men först från år 2010. Däremot förväntas utgiften för de inkomstrelaterade anskaffningsbidragen fortsätta minska årligen.

Flera domar i anpassningsärenden har medfört att Försäkringskassan nu justerar skrivningarna i vägledningen av vad den sökande kan beviljas anpassningsbidrag för. Ett exempel är en dom i Kammarrätten som har upphävt Försäkringskassans beslut och beslutat att anpassningsbidrag ska beviljas även för installation av stolar som medger att det funktionshindrade barnets hela familj kan använda bilen. Den nya praxis kan komma att öka utgifterna för anpassningsbidrag, men det är osäkert i hur stor grad. Även andra förändringar i vägledningen kan komma att påverka utgifterna. I prognosen har hänsyn inte kunnat tas till dessa förändringar.

Från och med denna prognos redovisas utbetalningar till vägverket för godkännande av anpassning som anpassningsbidrag. Tidigare har de redovisats som övriga kostnader. Förändringen har ingen påverkan på prognosen.

Osäkerheten vad gäller antalet anpassningsbidrag och reparationer påverkar träffsäkerheten i prognosen.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>232 000</b>	<b>254 000</b>	<b>258 000</b>	<b>267 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–436	+58	–234	–412
Volym- och strukturförändringar	–10 517	–15 086	–15 986	–16 802
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>221 047</b>	<b>238 972</b>	<b>241 780</b>	<b>249 786</b>
Differens i 1000-tal kronor	–10 953	–15 028	–16 220	–17 214
Differens i procent	–4,7	–5,9	–6,3	–6,4

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har sänkt sin prognos för utvecklingen av KPI för åren 2009, 2011 och 2012, vilket har sänkt prognosen för bilstöd för dessa år. KPI används för att bedöma ökningen av medelbeloppet för anpassningsbidraget.

#### Volym- och strukturförändringar

Med anledning av utvecklingen under 2008 och inledningen av 2009 bedöms nu antalet grundbidrag bli färre än enligt prognosen i budgetunderlaget. Det är främst antalet helt nya bidrag som antas bli färre. Även antalet anpassningsbidrag beräknas därmed också bli färre.

## 3:5 Kostnader för statlig assistansersättning

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
17 619 000	18 996 000	20 342 000	21 650 000

#### Analys

Antalet personer som har rätt till assistansersättning, behovets omfattning mätt i assistanstimmar per vecka och beviljad ersättning per timme är faktorer som styr utgifternas storlek. Antalet personer som beviljas assistansersättning har stadigt ökat sedan reformen infördes. Likaså har antalet beviljade timmar per vecka och person ökat. Kostnaderna för den statliga assistansersättningen har därmed ökat kraftigt.

Mellan 1998 och 2008 ökade antalet personer med assistansersättning från 7 647 till 15 145, ökningen har varierat med mellan 500 och 1000 personer per år. I prognosen för 2009–2012 beräknas ökningen bli lägre, mellan 200 och 400 personer per år. Antalet ersatta timmar per person och vecka har ökat från 78 till 107 timmar mellan 1998 och 2008 och förväntas fortsätta öka under prognosperioden.

Genomgående är det fler män än kvinnor som får assistansersättning förutom i åldersgruppen över 65 år där kvinnorna är fler. År 2008 var 52,8 procent av de assistansberättigade män och 47,2 procent var kvinnor, en fördelning som i stort sett varit konstant sedan 1994. Män beviljas också fler antal timmar i genomsnitt än kvinnorna.

I takt med att antalet personer som beviljas assistansersättning ökar så ökar också utgifterna. Under perioden 1999–2007 hade den procentuella ökningen av kostnaderna för assistansersättningen varierat med mellan 13 och 20 procent. Den ökningstakten minskade under 2008 till 9 procent. Ökningstakten när det gäller såväl antal personer som antal timmar per person har dämpats de senaste åren men det handlar fortfarande om kraftiga öknings. Det som orsakar den kraftiga utgiftsökningen är framför allt att fler ansöker om och blir berättigade till assistansersättning samt att behovet av assistans bedöms större än tidigare. Den regeländring som infördes 2001 som innebär att man får behålla assistansersättningen efter 65 års ålder inverkar också.

Utgifterna beräknas fortsätta öka men ökningstakten beräknas avta under prognosperioden. Antalet assistansberättigade beräknas öka med 2,3 procent år 2009 och 1,5 procent år 2012. Det beräknas att antalet beviljade assistanstimmar per månad och person i genomsnitt kommer att öka med 1,8 procent per år under prognosperioden.

Den 1 juli 2008 infördes en bestämmelse om att assistansersättning endast utbetalas under förutsättning att den används för att köpa personlig assistans av någon som anordnar sådan, t.ex. kooperativ, företag eller kommun, eller för att avlöna egna personliga assistenter. Samtidigt infördes en bestämmelse om att den ersättningsberättigade som inte har använt hela assistansersättningen för att köpa assistans eller betala kostnader för personliga assistenter ska återbetala den delen till Försäkringskassan. De nya reglerna ska tillämpas på assistansersättning som beviljas för tid efter ikraftträdandet.

Hur stora de ekonomiska effekterna kommer att bli genom denna ändring är svårt att beräkna. En önskad konsekvens är att de ersättningsberättigade i ökad grad kommer att välja assistansanordnare utifrån kvalitén i stödet och servicen de erbjuder. Detta kan leda till ökad konkurrens mellan assistansanordnare. Den preliminära bedömningen av regeländringarna är att de inte motiverar någon ändring av utgiftsprognosen under de närmaste åren.

Den parlamentariska LSS-kommittén lämnade sitt slutbetänkande i slutet av augusti 2008. Förslagen kan (om de genomförs) på sikt komma att påverka utgiftsutvecklingen för den statliga assistansersättningen.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>17 657 000</b>	<b>19 196 000</b>	<b>20 665 000</b>	<b>22 065 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–38 000	–200 000	–323 000	–415 000
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>17 619 000</b>	<b>18 996 000</b>	<b>20 342 000</b>	<b>21 650 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	–38 000	–200 000	–323 000	–415 000
Differens i procent	–0,2	–1,0	–1,6	–1,9

#### *Volym- och strukturförändringar*

I mars 2009 har Försäkringskassan lämnat förslag på schablonbeloppet för timersättningen (255 kronor) för år 2010. Schablonbeloppet är 2 kronor lägre än den prognos för schablonbeloppet som beräkningar i budgetunderlaget byggde på. Utgiftsprognosen har justerats ned dels på grund av förslag till timersättningsbeloppet för 2010, dels med anledning av nya antaganden om timlöneökningen enligt Konjunkturinstitutet.

Under prognosperioden har antalet berättigade till assistansersättning skrivits ner med i snitt cirka 30 personer vilket har en minskande effekt på utgiftsprognosen.



## *Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp*

### **Fortsatt stor volymminskning och osäkerhet om effekter av nya regler och försvagad konjunktur**

Konjunkturinstitutets marsprognos pekar på en betydligt starkare försvagning av arbetsmarknaden än i tidigare prognos. Detta ökar osäkerheten kring hur konjunkturutvecklingen kan påverka utgifterna för sjukförsäkringen. Någon särskild bedömning kring detta har emellertid inte gjorts i denna prognos.

Osäkerheten är även stor kring hur försäkringsutfallet påverkas av de nya reglerna men genom att det nu finns information om utbetalningarna från första kvartalet 2009 kan tidigare antaganden, som gjorts helt utan utfall att stödja sig på, justeras. Främst gäller detta utflödet ur långa sjukfall, som efter årsskiftet visat sig ligga högre än vad som tidigare bedömts. Detta kan bero på genomgången och prövningen mot rehabiliteringskedjan av långa sjukfall. Försäkringskassan gör nu bedömningen att den ”uppdämning” av långa sjukfall som tidigare antagits följa av det nya regelverket inte kommer att uppstå.

Flödet från sjukskrivning till sjukersättning har minskat till följd av det nya regelverket. Detta vägs upp under januari och februari mer än fullt ut av ett ökat övrigt utflöde ur långa sjukfall. Tillgång till utfall för flödet från sjukfall till sjukersättning har också gjort det möjligt att förbättra kopplingen mellan prognosmodellerna för sjukpenning och sjukersättning. Detta medför endast marginella justeringar av det prognostiserade låga inflödet till sjukersättning vilket alltså framstår som mindre osäkert än hittills. De känslighetsanalyser som gjorts pekar entydigt på fortsatta volymminskningar under flera år med osäkerhet främst kring minskningarnas storlek.

Uttryckt som ohälsotal sammanfattas prognoserna för sjukförsäkringen i nedanstående tabell.

#### **Ohälsotal – utfall och prognos i maj 2009**

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sjuk- och aktivitetsersättning	28,8	28,6	27,8	26,3	24,5	22,7	21,2
Sjukpenning	10,5	9,1	7,6	6,4	5,5	5,5	5,5
Rehabpenning	0,6	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Summa	39,9	38,2	35,8	33,1	30,3	28,5	27,0
Utveckling under året, SA	-0,1	-0,3	-0,8	-1,4	-1,9	-1,8	-1,5
Utveckling under året, sjukfall	-1,2	-1,4	-1,7	-1,2	-1,0	0,0	0,0

*Utgifterna* för sjukersättning beräknas minska jämfört med föregående prognos.

**Beräknad anslagsbelastning för de större anlagen inom sjukförsäkringen (inklusive statlig ålderspensionsavgift). Miljarder kronor**

	2009	2010	2011	2012
Sjukpenning	21,4	19,0	19,3	19,5
Rehabiliteringspenning	1,1	1,0	0,9	1,0
Aktivitets- och sjukersättning	67,9	62,2	57,1	53,9
Summa	90,4	82,1	77,4	74,4
Budgetunderlaget	91,1	83,6	78,9	76,7
Differens	-0,7	-1,5	-1,5	-2,3

Minskningarna av de prognostiserade utgifterna följer av de beräknade minskade volymerna i sjukförsäkringen

## 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
Hela anslaget	23 632 403	21 305 468	21 354 159	21 304 951
Därav				
1:1.21 Sjukpenning	19 786 449	17 534 443	17 696 116	17 994 947
1:1.18 Statlig ålderspensionsavgift för sjukpenning	1 662 566	1 435 500	1 633 772	1 484 083
1:1.19 Rehabiliteringspenning	994 832	875 387	883 962	899 812
1:1.17 Statlig ålderspensionsavgift för rehabiliteringspenning	54 131	85 868	34 008	58 865
1:1.15 Närståendepenning	72 925	73 671	74 044	74 376
1:1.16 Statlig ålderspensionsavgift för närståendepenning	6 000	5 099	6 757	7 368
1:1.1 Företagshälsovård och rehabiliteringsgaranti	620 000	1 160 000	890 000	650 000
1:1.20 Köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster m.m.	435 500	135 500	135 500	135 500

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare samt prognostiserad avgift för respektive år.

**1:1.21 Sjukpenning****Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

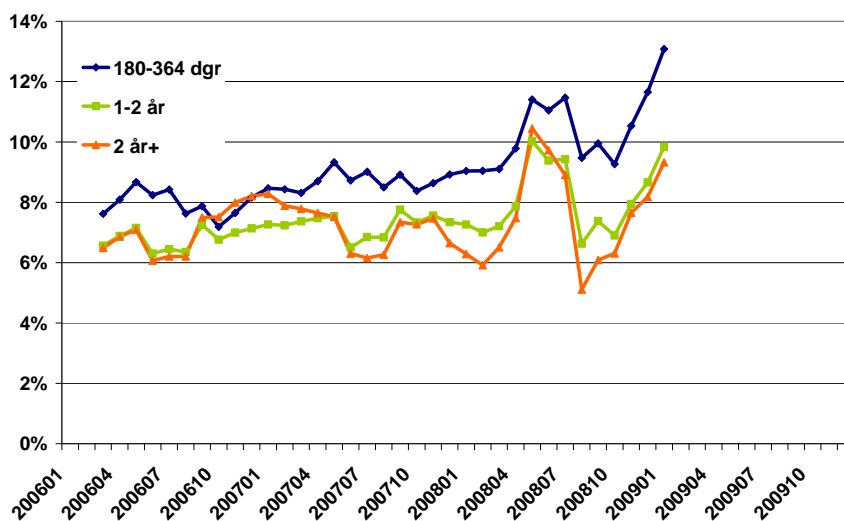
2009	2010	2011	2012
19 786 449	17 534 443	17 696 116	17 994 947

**Analys***Var är vi och hur kom vi hit?*

Under 2008 startade knappt 263 000 sjukfall som blev minst 30 dagar vilket är den lägsta nivå som uppmätts med nuvarande statistiksystem (dvs. sedan 1994). Mätt som förväntad återstående falllängd vid dag 30 avslutas sjukfallen under de senaste 12 månaderna snabbare än sedan 1996. En konsekvens av denna utveckling är att antalet pågående sjukfall har minskat. Den sista januari 2009 pågick 112 000 sjukfall över 30 dagar vilket är det lägsta antalet sedan 1982.

Sedan hösten 2003 är utvecklingen i sjukförsäkringen en konsekvens av att färre och färre sjukfall startar och att de som startar blir kortare och kortare. Även om båda dessa trender pågått parallellt under fyra år i rad så har förändringstakten varierat. Under 2006 var minskningen både av antal startade sjukfall (som blivit 30 dagar) och av återstående förväntad falllängd för fall som passerar sin 30:e dag mycket svag men förstärktes sedan på båda områdena under 2007 och merparten av 2008. Sedan september 2008 har dock minskningen av antal startade sjukfall avtagit väsentligt. Under perioden september 2008 till och med mars 2009 minskade antal inkomna begäran om ersättning (av vilka omkring 52 procent brukar resultera i ett sjukfall om minst 30 dagar) endast med 3 procent jämfört med motsvarande period 12 månader tidigare. Samtidigt minskar dock sjukfallslängderna snabbare än någonsin. Under 12-månadersperioden till och med januari 2009 minskade förväntad återstående falllängd vid dag 30 med drygt 20 procent jämfört med ett år tidigare. Införandet av de nya reglerna inom sjukförsäkringen sammanfaller alltså dels med en tendens till utplaning av antal startade sjukfall, dels med en snabb minskning av falllängderna.

Det ökade utflödet ur sjukfall – vilket under andra halvåret 2008 främst var koncentrerat till intervallet 180–365 dagar i sjukfallen – har kommenterats i tidigare prognosdokument. Parallellt med denna utveckling minskade det totala utflödet ur sjukfall längre än ett år något som en följd av det låga nybeviljandet av sjukersättning sedan halvårsskiftet 2008. Under perioden december 2008–februari 2009 har dock utflödet ur de längre fallen ökat markant. Det lägre flödet till sjukersättning har alltså mer än kompenseras av ett ökat antal övriga avslut.

**Utflöde ur sjukfall som andel av antal pågående fall den sista i månaden –  
 rullande 3-månadersvärden**

*Vart är vi på väg?*

Utvecklingen av utflödet ur långa sjukfall motsvarar inte de antaganden som tidigare gjorts om att det lägre nybeviljandet av sjukersättning skulle medföra en ”uppdämning” av dessa fall så att fall med förlängd sjukpenning skulle avslutas i långsammare takt än sjukfall av samma längd under det tidigare regelverket. Detta höga utflöde är rimligen till viss del en effekt av den genomgång och prövning mot rehabiliteringskedjan av det befintliga beståndet långa sjukfall som inleddes under andra halvåret 2008. I den utsträckning detta ligger bakom det konstaterade utflödet bör det vara en övergående effekt. I viss utsträckning kan avsluten emellertid även bero på regelverket kring just den förlängda sjukpenningen, vilket i så fall skulle vara en mer permanent effekt. I avsaknad av underlag väljer Försäkringskassan i denna prognos att för framtiden varken inteckna det konstaterade ökade utflödet eller att – som tidigare – anta att utflödet i stället skulle minska. Jämfört med tidigare prognos beräknas alltså ett högre utflöde ur långa sjukfall vilket bland annat medför att antal personer som under 2010 beräknas mista rätten till ersättning då deras 550 dagar med förlängd sjukpenning tagit slut nu är knappt 23 000 mot drygt 27 000 vid föregående prognos.

*Hur säkra är vi?*

För att beskriva osäkerheten i prognosen kan olika scenarier beräknas. Dessa visar, föga förvånande, att en avgörande faktor för utvecklingen på lång sikt är hur många sjukfall som startar. Detta är även den del av den använda beräkningsmodellen där det finns minst grund att stå på för att göra rimliga antaganden. Som nämnts i tidigare anslagsuppföljningar kan den nu pågående konjunkturedgången föra med sig både ett ökat och ett minskat antal startade sjukfall. Två alternativa scenarier för antal startade 30-dagars-sjukfall har prövats: en ökning med 10 procent per år 2009–2010 respektive en minskning med 10 procent 2009 och sedan ett konstant inflöde. I huvudscenariot, den lagda prognosen, antas antal startade sjukfall 2009 minska

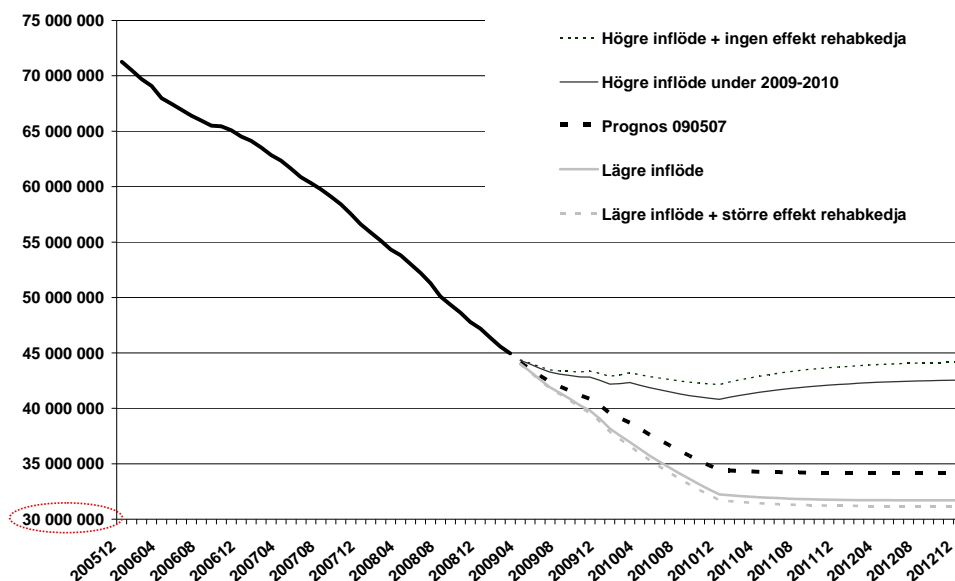
med 3 procent för att sedan vara konstant. År 2011–2012 antas inflödet i alla tre scenarierna vara konstant.<sup>1</sup> Med det högre inflödet skulle antalet utbetalda nettodagar under 2010 bli omkring 41 miljoner och med det lägre omkring 32 miljoner, att jämföra med 45 miljoner under 12-månadersperioden fram till och med mars 2009. Därefter beräknas antal utbetalda nettodagar öka något i scenarierna med det högre inflödet, dock utan att under prognosperioden uppnå de senaste 12 månadernas nivå.

En annan faktor som kan påverka utvecklingen är genomslaget för rehabiliteringskedjan. Om denna medför minskningar av de relativa kvarstående-frekvenserna som är dubbelt så stora under 2009 vid dag 180 och 365 än i huvudscenariot ger detta i storleksordningen 0,5 miljoner färre nettodagar per år från och med 2010. Om de antagna effekterna av rehabiliteringskedjan helt uteblir och falllängderna inte minskar alls under 2009 medför detta att antalet utbetalda nettodagar ökar med omkring 1,5 miljoner nettodagar per år.

Bland samtliga scenarier som bedöms som rimliga kommer den nuvarande minskningen av antal nettodagar alltså att fortgå under åtminstone merparten av 2010 och i inget scenario kommer utbetalningarna under prognosperioden att överstiga de 12 senaste månaderna. Den faktor som beräknas ha störst inverkan på den långsiktiga utvecklingen är hur många sjukfall som startar vilket i sig kan komma att påverkas av den pågående lågkonjunkturen, dock osäkert hur.

---

<sup>1</sup> Asymmetrin i scenarierna beror på att antal startade 30-dagarssjukfall under 2008 är det lägsta sedan början av 1990-talet och att antalet inte bedöms kunna falla så mycket lägre.

**Antal nettodagar i sjukfall – utfall, prognos och alternativa scenarier för antal startade sjukfall samt effekt av rehabiliteringskedjan\***


\* Alternativa scenarier för antal startade 30-dagarssjukfall är antingen en ökning med 10 procent per år 2009–2010 eller en minskning med 10 procent 2009 och sedan ett konstant inflöde. I huvudscenariot, den lagda prognosen, antas antal startade sjukfall 2009 minska med 3 procent för att sedan vara konstant. År 2011–2012 antas inflödet i samtliga fall konstant. Alternativt scenario för effekter av rehabiliteringskedjan är att denna antingen ska leda till dubbelt så stora minskningar under 2009 vid dag 180 och 365 än i huvudscenariot eller att fallängderna tvärtom inte ska minska alls under 2009.

I avsaknad av förklaringsmodeller för antal startade sjukfall kan Försäkringskassan endast följa utvecklingen nära och konstatera att till och med den sista april har antal inkomna begäran om sjukpenning 2009 legat 6 procent lägre än under samma period 2008. För helåret 2009 har en minskning med 3 procent av antal startade 30-dagarsfall antagits.

Som en del i den pågående lågkonjunkturen förväntas även inflationstakten fortsätta att minska under 2009 varför prisbasbeloppet för 2010 av Konjunkturinstitutet beräknats blir omkring 1 procent lägre än för 2009. Därmed kommer taket för intjänande av sjukpenninggrundande inkomst att minska med lika mycket. Under perioden juli 2006–dec 2007 höjdes taket från 7,5 till 10 prisbasbelopp (en ökning med 33 procent) vilket medförde en ökning av medelersättningen för sjukpenning med omkring 3 procent. Effekten av det sänkta taket under 2010 förväntas därför vara så liten att ingen anpassning av beräkningarna gjorts.

### Samverkansmedel

I arbetet med att minska den ersatta ohälsan får medel från sjukpenning-anslaget användas för att finansiera insatser i samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommunerna och hälso- och sjukvården. Anslagsbelastningen för 2008 blev 1 193 miljoner kronor vilket motsvarar den del av anslaget som enligt regleringsbrevet för 2008 fick användas för dessa ändamål. För 2009 uppgår tillgängliga medel till 1 030 miljoner kronor.

En uppdelning av utgifterna för första kvartalet 2009 samt prognos för helåret visas i tabellen nedan.

**Samverkansmedel, utfall första kvartalet samt prognos för helåret 2009**

Beloppen anges i 1000-tal kronor

	Utfall 200901–200903	Prognos 2009
Samverkan AF-FK	131 932	650 000
Samordningsförbund	88 762	250 000
Finsam FK-vården	2 999	60 000
Alternativa insatser långtidssjuka	2 344	50 000
Sociala företag	10 000	10 000
Centrala medel m.m.	773	10 000
Summa	236 810	1 030 000

**Jämförelse med föregående prognos**

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

**Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>19 945 341</b>	<b>17 792 687</b>	<b>18 155 599</b>	<b>19 334 239</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–158 892	–258 244	–459 483	–1 339 292
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>19 786 449</b>	<b>17 534 443</b>	<b>17 696 116</b>	<b>17 994 947</b>
Differens i 1000-tal kronor	–158 892	–258 244	–459 483	–1 339 292
Differens i procent	–0,8	–1,5	–2,5	–6,9

*Volym- och strukturförändringar*

Förändringen av prognosen sedan budgetunderlaget beror nästan uteslutande på det högre utflödet ur långa sjukfall samt på att detta lett till en uppjustering av antagandet om det fortsatta utflödet.

**1:1.19 Rehabiliteringspenning**
**Prognos anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

2009	2010	2011	2012
994 832	875 387	883 962	899 812

**Analys**

Utvecklingen för rehabiliteringspenningen följer den som redovisas under sjukpenning. Allmänt sett avser drygt 5 procent av antalet nettosjuk-skrivningsdagar förmånen rehabiliteringspenning.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>1 034 881</b>	<b>909 613</b>	<b>929 586</b>	<b>996 654</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–40 049	–34 226	–45 624	–96 842
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>994 832</b>	<b>875 387</b>	<b>883 962</b>	<b>899 812</b>
Differens i 1000-tal kronor	–40 049	–34 226	–45 624	–96 842
Differens i procent	–3,9	–3,8	–4,9	–9,7

#### *Volym- och strukturförändringar*

Förändringarna i prognosen speglar förändringarna i utvecklingen av sjukskrivningarna som diskuteras i denna prognos. Då rehabiliteringspenning i huvudsak utgår i långa sjukfall får minskningarna (som beskrivs ovan under 1:1.21 Sjukpenning) ett särskilt påtagligt genomslag i denna anslagspost.

### 1:1.15 Närståendepenning

#### Prognos anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
72 925	73 671	74 044	74 376

Prognosen för 2009 innebär att tillgängliga medel beräknas överskridas, se vidare sammanställningen i bilaga 1.

#### Analys

Regeringen har den 23 april i en lagrådsremiss lämnat förslag om att öka antalet dagar som kan utgå per vårdad person från nuvarande 60 till 100 dagar. Då det ännu inte finns en proposition har förslaget effekter inte tagits med i de bedömningar som görs i denna prognos.

Utgifternas fördelning per månad har sedan hösten 2008 uppvisat helt nya mönster. Bakgrunden är dels att en centralisering av ärendehandläggningen genomfördes under andra halvåret, dels att en avarbetning gjorts under 2009 så att försäkrade nu får väsentligt kortare tid från begäran om ersättning till utbetalning. Till följd av detta framstår utgifterna under första kvartalet 2009 som särdeles höga. I själva verket är det enbart en omfördelning över tiden. Det finns inga tecken på att inflödet av begäran om ersättning har ökat och därför kvarstår bedömningen från förra prognosen om en successiv minskning av antalet utbetalda nettodagar.



### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>68 146</b>	<b>69 483</b>	<b>70 629</b>	<b>71 856</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	+4 779	+4 188	+3 415	+2 520
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>72 925</b>	<b>73 671</b>	<b>74 044</b>	<b>74 376</b>
Differens i 1000-tal kronor	+4 779	+4 188	+3 415	+2 520
Differens i procent	+7,0	+6,0	+4,8	+3,5

#### *Volym- och strukturförändringar*

I föregående prognos antogs att ärendehandläggningen var i takt vid årsskiftet. Utvecklingen hittills under 2009 visar att så inte var fallet. Detta har höjt prognosen för samtliga år under prognosperioden. Långsiktigt är trenden att antalet ersatta dagar minskar och att det därför är den höjda medelersättningen som ökar utgiften mellan åren.

### 1:1.1 Företagshälsovård och rehabiliteringsgaranti

#### Prognos anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
620 000	1 160 000	890 000	650 000

#### Analys

Utgiften under 2009 avser helt ersättning till landstingen för rehabiliteringsgarantin.

Fördelningen över åren av utgiften för anslagspostens två delar framgår av tabellen nedan.

	2009	2010	2011	2012	Totalt
Rehabiliteringsgarantin	620 000	860 000	240 000	0	1 720 000
Företagshälsovården	0	300 000	650 000	650 000	1 600 000

För rehabiliteringsgarantin har fördelningen av de tillgängliga medlen gjorts med utgångspunkten i den överenskommelse som tecknats mellan Socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting.

Även när det gäller företagshälsovården finns en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting. Denna bygger på att företagshälsovården ska kunna bedriva första linjens sjukvård och därigenom bli berättigade till statsbidrag. Några överenskommelser mellan företagshälsovårdsenheter och landsting om första linjens sjukvård finns emellertid ännu inte och överväganden pågår därför för närvarande om en modifierad statsbidragsmodell.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>620 000</b>	<b>1 160 000</b>	<b>890 000</b>	<b>650 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>620 000</b>	<b>1 160 000</b>	<b>890 000</b>	<b>650 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	–	–	–	–
Differens i procent	–	–	–	–

### 1:1.20 Köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster m.m.

#### Prognos anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
435 500	135 500	135 500	135 500

#### Analys

Utfallet för anslagsposten hittills pekar på att tillgängliga medel kommer att förbrukas innevarande år. Även för övriga år under prognosperioden kvarstår bedömningen att tillgängliga medel kommer att förbrukas.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>435 500</b>	<b>135 500</b>	<b>135 500</b>	<b>135 500</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>435 500</b>	<b>135 500</b>	<b>135 500</b>	<b>135 500</b>
Differens i 1000-tal kronor	–	–	–	–
Differens i procent	–	–	–	–

## 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
Hela anslaget	72 371 963	66 577 208	61 452 494	58 198 816
Därav				
1:2.5 Aktivitets- och sjukersättningar	56 290 330	51 549 527	47 774 104	44 949 019
1:2.8 Statlig ålderspensionsavgift för aktivitets- och sjukersättning	11 596 577	10 613 467	9 374 183	8 963 777
1:2.7 Kostnader för vissa personer med aktivitets- och sjukersättningar	42 960	43 863	44 828	45 903
1:2.6 Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning	4 442 096	4 370 351	4 259 379	4 240 117

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare samt prognostiserad avgift för respektive år.

### 1:2.5 Aktivitets- och sjukersättningar

#### Prognos anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor

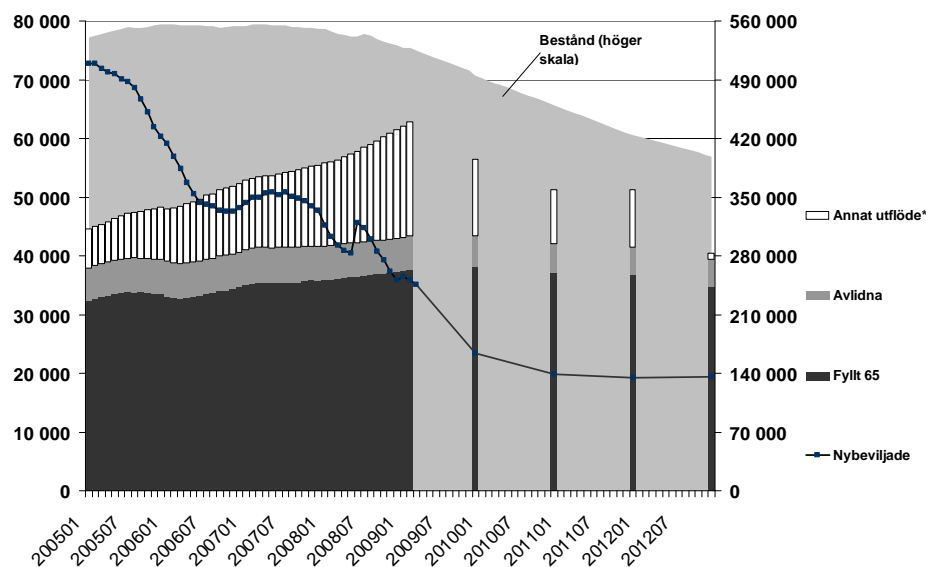
2009	2010	2011	2012
56 290 330	51 549 527	47 774 104	44 949 019

#### Analys

Det fortsatt historiskt låga nybeviljande av sjuk- och aktivitetsersättningar och det ökande utflödet motsvarar tidigare prognoser och medför ett varaktigt minskande antal med sjukersättning.

Antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar var 35 000 under 12-månadersperioden fram till och med mars 2009 vilket är en minskning med 26 procent jämfört med kalenderåret 2007. Satt i relation till befolkningen är det den lägsta nivån sedan början av 1970-talet. Med den nivå på nybeviljandet som tycks ha stabiliserat sig sedan halvårsskiftet 2008 kommer knappt 24 000 personer beviljas någon av dessa förmåner under 2009.

### Flöden till och från Sjuk- och aktivitetsersättning – 12-månadersvärden



\* Då 'annat utflöde' nästan enbart härrör från tidsbegränsad sjukersättning beräknas det från 2012 vara försumbart

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

En ytterligare minskning – till omkring 19 000 personer om året – kan förväntas följa under 2010 på grund av det lägre antalet pågående långa sjukfall. Antalet personer som lämnar sjukersättning på grund av att de fyller 65 år beräknas under vart och ett av åren 2009–2011 vara högre än det var under perioden fram till och med 2007 och minskar först därefter väsentligt. Det ickedemografiska utflödet (som beror varken av att personen fyller 65 år eller avlider) beräknas börja minska under 2009. Anledningen är att detta utflöde i dagsläget nästan helt härrör från tidsbegränsad sjukersättning och att denna förmån inte kan nybeviljas för perioder efter halvårsskiftet 2008. Antalet personer med tidsbegränsad sjukersättning beräknas minska från nuvarande 74 500 till omkring 59 000 i december 2009.

Som en följd av dessa flöden beräknas antalet personer med sjuk- eller aktivitetsersättning att minska med omkring 30 000 om året 2009 respektive 2012 och med omkring 35 000 per år under 2010–2011.

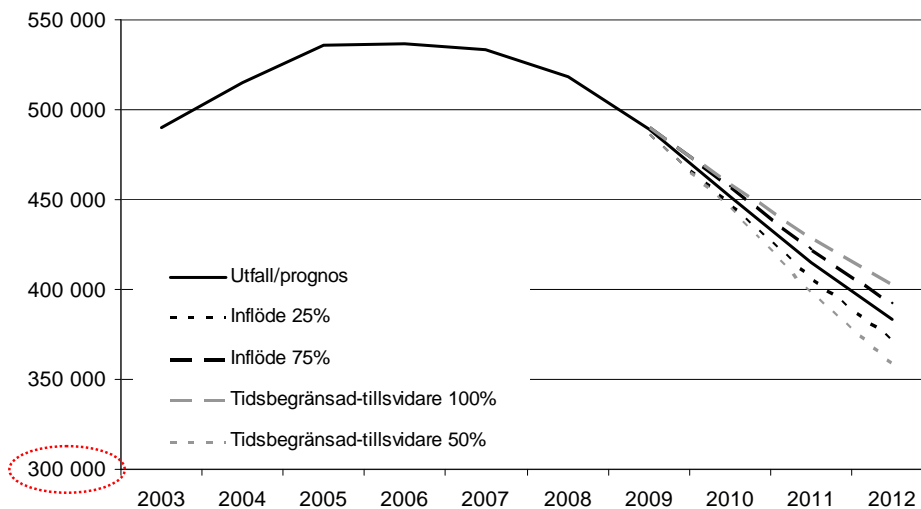
#### *Hur säker är prognosen?*

Den största osäkerheten i dessa beräkningar bedöms ligga i antagandena kring hur många som nybeviljas sjukersättning samt kring hur stor andel av dem med tidsbegränsad sjukersättning som kommer att beviljas ersättning

tills vidare. Ännu under det första kvartalet 2009 har en stor del av nybeviljandet omfattats av det gamla regelverket varför det ännu är behäftat med relativt stor osäkerhet att skriva fram de trender som konstaterats.

Andelen personer med tidsbegränsad sjukersättning som beviljas en ersättning tills vidare har hittills endast minskat i liten omfattning efter införandet av det nya regelverket. För i stort sett alla personer som under 2009 har en tidsbegränsad period som löper ut kan ytterligare en tidsbegränsad period beviljas inom ramen för övergångsreglerna. Detta sker också i två fall av tre. För de flesta personer med tidsbegränsade beslut som löper ut under 2010 kvarstår endast möjligheten att bevilja sjukersättning enligt de nya reglerna. Om inte kraven för den förmånen är uppfyllda kommer personen alltså inte längre kunna få ersättning från sjukförsäkringen. Skillnaden mellan dessa två beslutssituationer bidrar till osäkerheten i prognosen.

Nybeviljandet skulle kunna både öka eller minska när beslut till största del fattas enligt nytt regelverk. Beräkningar av olika scenarier av nybeviljande respektive övergångar från tidsbegränsad sjukersättning till ersättning tills vidare pekar dock på att beståndsminskningen blir snabb i samtliga scenarier som här setts som troliga. Huvudanledningen till detta är att utflödet under perioden kommer vara omkring dubbelt så stort som det beräknade inflödet varför mer eller mindre marginella justeringar av inflödet inte ändrar den generella bilden. De fortsatta minskningarna av antal långa sjukfall medför i sig att inflödet till sjukersättning beräknas minska även i de scenarier där det är störst. I samtliga dessa scenarier har huvudscenariot i beräkningarna av sjukfallsutvecklingen använts. En kombination av ogynnsamma scenarier för både sjukfalls- och sjukersättningsdelen av försäkringen skulle förvisso ge en svagare volymminskning. Att minskningen i sig skulle brytas under prognosperioden framstår dock som osannolikt.

**Medelbeståndet inom sjukersättning i olika scenarier\***


\* "Inflöde 25%" innebär 25% av tidigare trend i stället för som i huvudscenariot omkring 50 procent.  
 "Tidsbegränsad-tillsvidare 100%" innebär 100% av tidigare trend i stället för som i huvudscenariot 75 procent. I detta scenario antas även inflödet vara 75% av tidigare trend.  
 "Tidsbegränsad-tillsvidare 50%" innebär 50% av tidigare trend i stället för som i huvudscenariot 75 procent. I detta scenario antas även inflödet vara 25% av tidigare trend.

Liksom i tidigare prognos bedöms medelersättningen med sjukersättning uttryckt i antal prisbasbelopp fortsätta minska svagt under hela prognosperioden. Anledningen är att andelen med endast garantiersättning är betydligt högre bland dem som nybeviljas ersättningen än bland dem som lämnar den medan det motsatta gäller för andelen med endast inkomstrelaterad ersättning. De som kommer nya har alltså lägre ersättning än de som lämnar.

**Jämförelse med föregående prognos**

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

**Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>56 770 010</b>	<b>52 216 419</b>	<b>48 210 338</b>	<b>45 198 878</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	+123 443	+113 170	0
Volym- och strukturförändringar	–479 680	–790 335	–549 404	–249 859
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>56 290 330</b>	<b>51 549 527</b>	<b>47 774 104</b>	<b>44 949 019</b>
Differens i 1000-tal kronor	–479 680	–666 892	–436 234	–249 859
Differens i procent	–0,8	–1,3	–0,9	–0,6

*Ändrade makroekonomiska antaganden*

Ändringarna följer av Konjunkturinstitutets nya prognoser för prisbasbeloppet 2010–2011.

*Volym- och strukturförändringar*

Utfloppet ur tidsbegränsad sjukersättning har visat sig ligga något högre än tidigare beräknat vilket förklarar merparten av volymjusteringarna.

**Förändring av prognosmodell**

Tidigare har flödet från sjukfall till sjukersättning beräknats som konstaterad andel multiplicerat med en viss faktor (satt till 50 %). Då detta flöde nu går att mäta under en sexmånadersperiod med det nya regelverket kan även länken mellan beräkningsmodellerna för sjukfall respektive sjukersättning grunda sig på utfall i stället. Detta medför dock endast marginella justeringar av det prognostiserade inflödet till sjukersättning vilket alltså framstår som mindre osäkert än hittills.

**1:2.7 Kostnader för vissa personer med aktivitets- och sjukersättningar**

**Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
42 960	43 863	44 828	45 903

**Analys**

Utbetalningar från denna anslagspost grundar sig på inkomna fakturor. Skiftande faktureringsprinciper har resulterat i månadsvisa, ojämna anslagsbelastningar. Innevarande år så har i stort sett inga fakturor skickats in från Arbetsförmedlingen. Anslagsbelastningen för årets första tre månader är därför ovanligt låg. Faktureringen bedöms dock komma igång under innevarande år och därmed inte påverka utgifterna under året som helhet.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>43 085</b>	<b>44 248</b>	<b>45 487</b>	<b>46 852</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–125	–385	–659	–949
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>42 960</b>	<b>43 863</b>	<b>44 828</b>	<b>45 903</b>
Differens i 1000-tal kronor	–125	–385	–659	–949
Differens i procent	–0,3	–0,9	–1,4	–2,0

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

De prognostiserade timlöneantagandena, från Konjunkturinstitutet, är nedjusterade i förhållande till föregående prognos. Detta leder till att föreliggande prognos minskats.

### 1:2.6 Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar

#### Prognos anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
4 442 096	4 370 351	4 259 379	4 240 117

#### Analys

Flera regeländringar har införts inom sjukförsäkringen från och med 1 juli 2008. Antalet nybeviljade sjukersättningar beräknas att fortsätta minska som en följd av regeländringarna. Detta kommer också att påverka antalsutvecklingen för BTP. Arbetsinkomsternas vikt vid beräkningen av bostadstillägg (BTP) har ändrats 2008 vilket antas leda till ett ökat antal förmånstagare. Sammantaget beräknas antalet förmånstagare öka något under 2009 för att under resterande del av prognosperioden minska.

Beståndets sammansättning kommer sannolikt att ändras av de nya reglerna inom sjukförsäkringen. Det kan påverka den genomsnittliga inkomstnivån för dem som har sjukersättning och därigenom även bostadstilläggets storlek. Effekten av detta är svårbedömd och någon hänsyn till detta har inte tagits i prognosen.



Prisbasbeloppet ökade mellan 2008 och 2009 vilket har en dämpande effekt på utgiftsutvecklingen, eftersom aktivitets- och sjukersättning indexeras upp i takt med prisbasbeloppet. Om aktivitets- eller sjukersättningen höjs, minskar bostadstillägget. För år 2009 ökade prisbasbeloppet med 4,4 procent. För år 2010 prognostiseras prisbasbeloppet *minska* med 0,9 procent. Det har en höjande effekt på utgiftsutvecklingen. För åren efter 2010 beräknas prisbasbeloppet återigen öka.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar för år 2009 med 2,9 procent. Ökningen av boendekostnadsindex beräknas bli lägre för år 2010 (+1,2 procent) beroende på lägre räntor och lägre energipriser.

Försäkringskassan har gjort en studie av mörkertalet för bostadstillägg. Av totalantalet BTP-berättigade personer med aktivitets- eller sjukersättning beräknas cirka 5 procent inte ha ansökt om BTP. Eftersom mörkertalet är relativt lågt bedöms en eventuell informationsinsats från Försäkringskassan endast få begränsad effekt på utgiften.

Försäkringskassan har under de senaste åren genomgått en omfattande förändring och eftersläpningar i ärendehandläggningen av bostadstillägg har därför uppstått. På grund av eftersläpningarna i handläggningen beräknas utgiften för 2008 ha blivit lägre jämfört med om genomströmningstiden hade varit densamma som åren innan. En del av utgiften skjuts i stället framåt i tiden.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>4 461 913</b>	<b>4 443 978</b>	<b>4 325 713</b>	<b>4 296 866</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–51 392	–50 400	–46 978
Volym- och strukturförändringar	–19 817	–22 235	–15 934	–9 771
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>4 442 096</b>	<b>4 370 351</b>	<b>4 259 379</b>	<b>4 240 117</b>
Differens i 1000-tal kronor	–19 817	–73 627	–66 334	–56 749
Differens i procent	–0,4	–1,7	–1,5	–1,3

*Ändrade makroekonomiska antaganden*

Prisbasbeloppet har höjts för 2010 och 2011 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Aktivitets- och sjukersättningen påverkas därmed. Detta har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för 2010 och 2011 jämfört med prognosen i budgetunderlaget.

Konjunkturinstitutet prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för 2010 jämfört med prognosen i budgetunderlaget (från 2,6 till 1,2 procent). Utgiftsprognosen för bostadstillägg har därför sänkts för åren 2010–2012 jämfört med prognosen i budgetunderlaget.

*Volym- och strukturförändringar*

Utflödet av personer med sjukersättning beräknas bli högre jämfört med budgetunderlaget vilket sänker utgiften för åren 2009–2012.

### **1:3 Handikappersättningar**

---

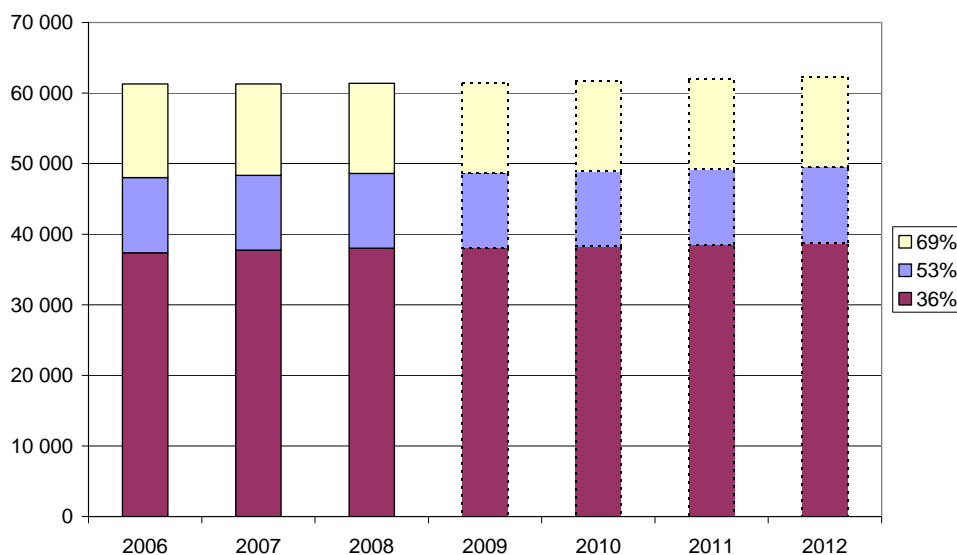
**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
1 245 000	1 236 000	1 250 000	1 276 000

**Analys**

Antalet handikappersättningar var 61 300 i december 2006 och hade i december 2008 ökat till knappt 61 400. I december 2012 förväntas antalet ha ökat ytterligare något, till drygt 62 300.

Praxis inom handikappersättning har ändrats till följd av domar. Ändringen innebär att fler merkostnader för arbetsresor kan komma att godkännas. Detta kan på sikt medföra att fler personer blir berättigade till den högsta nivån av handikappersättning. Hur stor genomslagskraft detta får är osäkert. Prognosen har emellertid justerats något av denna anledning. Antalet handikappersättningar med den lägsta nivån antas nu bli något färre ( i storleksordningen 200) och antalet med den högsta nivån antas bli något fler jämfört med prognosen i budgetunderlaget.

**Antal handikappersättningar i december respektive år, fördelning efter handikappersättningens nivå. Prognos från och med år 2009**


Handikappersättningar med den lägsta nivån, 36 procent, har sedan flera år ökat mest. Antalet beräknas nu öka från 38 000 i december 2008 till 38 700 i december 2012. Även antalet i de övriga nivåerna med handikappersättning beräknas öka något under samma period; antalet med nivån 53 procent från 10 600 till 10 800 och antalet med nivån 69 procent 12 750 till 12 850.

**Jämförelse med föregående prognos**

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

**Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>1 239 000</b>	<b>1 222 000</b>	<b>1 230 000</b>	<b>1 255 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	0	+2 000	+3 000	0
Volym- och strukturförändringar	+6 000	+12 000	+17 000	+21 000
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>1 245 000</b>	<b>1 236 000</b>	<b>1 250 000</b>	<b>1 276 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	+6 000	+14 000	+20 000	+21 000
Differens i procent	+0,5	+1,1	+1,6	+1,7

*Ändrade makroekonomiska antaganden*

Konjunkturinstitutet har höjt sin prognos för prisbasbeloppet för åren 2010 och 2011. Detta har medfört höjningar av prognoserna för handikappersättningar med 2 respektive 3 miljoner kronor.

*Volym- och strukturförändringar*

Förändringar av volym och struktur har höjt prognoserna för hela prognosperioden.

Antalet personer med handikappersättning beräknas som en följd av utfallet 2008 nu bli något fler än enligt den föregående prognosen. Även påslaget för retroaktiva utbetalningar har justerats upp.

Som en följd av ändrad praxis har andelen handikappersättningar med den högsta nivån höjts marginellt och andelen med den lägsta nivån sänkts, också marginellt.

**1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.**

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
Hela anslaget	5 137 700	4 709 444	4 382 100	4 106 500
Därav				
1:4.5 Arbetsskadelivränta	4 788 700	4 432 500	4 100 600	3 830 200
1:4.4 Statlig ålderspensionsavgift för arbetsskadelivränta	349 000	276 944	281 500	276 300

Från anslaget finansieras ersättningar enligt lagen om arbetsskadeförsäkring (LAF) och motsvarande äldre lagar, till exempel lagen om yrkesskadeförsäkring. Den förmån som dominerar utgifterna är egenlivräntor. Efterlevandelivräntor och i vissa fall sjukpenning och ersättning för tandvårdskostnader är exempel på andra förmåner inom arbetsskadeförsäkringen.

Från en egen anslagspost (1:4.4) finansieras statliga ålderspensionsavgifter för bland annat egenlivräntor enligt LAF.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare samt prognostiserad avgift för respektive år.

**1:4.5 Arbetsskadelivränta**

**Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
4 788 700	4 432 500	4 100 600	3 830 200

**Analys***Antalet arbetsskadeärenden avseende livräntor*

Antalet inkomna livränteärenden har minskat under de senaste åren. Det beror till stor del på att antalet nybeviljade sjukersättningar har minskat.

År 2007 blev antalet inkomna livränteärenden drygt 14 000 och år 2008 knappt 13 000.

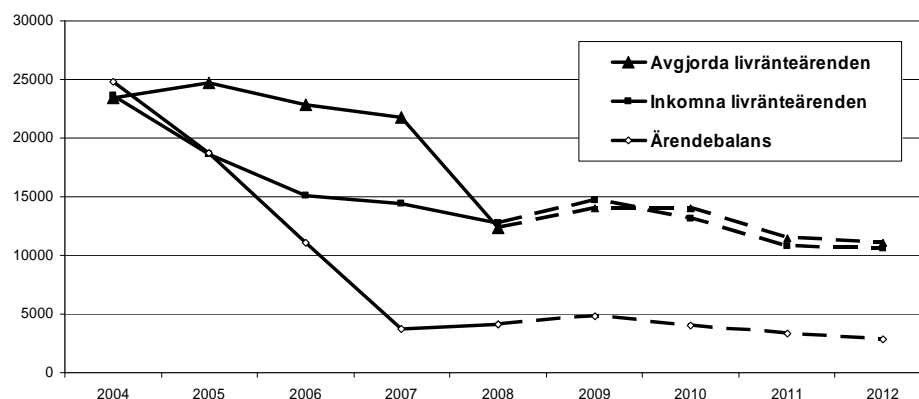
Flera regeländringar som infördes inom sjukförsäkringen från och med 1 juli 2008 kan komma att påverka arbetsskadeförsäkringen. Borttagandet av tidsbegränsad sjukersättning och införandet av förlängd sjukpenning kan medföra att beviljandet av livräntor kommer att tidigareläggas i en del fall. En arbetsskadeprövning har ofta blivit aktuell i samband med att sjukersättning har beviljats. I framtiden kan arbetsskadeprövningar komma att göras för vissa ärenden i samband med att förlängd sjukpenning beviljas. Det kan också bli något fler livräntor som utges tillsammans med arbete eller studier. Denna tidigareläggning antas få en höjande effekt på antalet inkomna livränteärenden under 2009 och 2010.

Antalet inkomna livränteärenden bedöms öka till knappt 15 000 år 2009 som en effekt av tidigareläggningen. Därefter beräknas antalet börja minska igen som en fortsättning på den tidigare trenden. Antalet beräknas till 13 000 år 2010 och drygt 10 000 år 2011 och 2012.

Antalet avgjorda livränteärenden blev ungefär 22 000 år 2007 dvs. betydligt fler än antalet inkomna livränteärenden. Ärendebalansen minskade därmed kraftigt. Under 2008 blev antalet avgjorda ärenden färre än antalet inkomna vilket medförde att ärendebalansen ökade något. Det antas att antalet avgjorda ärenden ökar något 2009. För åren därefter antas att antalet avgjorda ärenden minskar men ändå blir något fler än antalet inkommande. Ärendebalansen beräknas därmed minska något igen.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av antalet inkomna och avgjorda livränteärenden samt ärendebalansen 2004–2008 och en prognos till 2012.

#### Antalet inkomna och avgjorda livränteärenden samt ärendebalans



#### Antalet egenlivräntor

Antalet tillkommande livräntor blev ungefär 3 000 år 2007 och 1 400 år 2008. Minskningen av antalet tillkommande livräntor beror främst på den kraftiga minskningen av antalet avgjorda ärenden. Tidigareläggningen av

vissa livräntebeslut på grund av regeländringarna inom sjukförsäkringen beräknas medföra att antalet tillkommande livräntor ökar till ungefär 2 000 år 2009 och 2010. Därefter beräknas antalet att börja minska igen, till 1 700 år 2011 och 1 600 år 2012.

Antalet egenlivräntor beräknas minska, från 69 000 i december 2008 till 49 000 i december 2012.

#### *Medelbeloppet för egenlivräntor*

Arbetskadelivräntor till personer under 67 år räknas om med ett särskilt indextal för livräntor.

Flertalet livräntor är samordnade med sjukersättning som bara räknas upp med prisbasbeloppet. Livräntan som betalas ut i dessa fall fyller ut mellanskillnaden mellan bruttolivräntan och sjukersättningen. Detta medför att den livränta som betalas ut ökar mer än bruttolivräntan, mätt i procent, förutsatt att det särskilda indextalet är högre än vad som motsvarar förändringen av prisbasbeloppet.

Livräntor till personer över 67 år indexeras bara med prisbasbeloppet. Denna grupp har låga livräntor i genomsnitt.

De nya reglerna inom sjukförsäkringen bedöms medföra att fler livräntor kommer att betalas ut utan samordning. Detta beräknas ha en höjande effekt på medelbeloppet.

#### *Utgifter för egenlivräntor*

Utgifterna för egenlivräntor enligt LAF beräknas minska varje år, beroende på antalsminskningen, trots att medelbeloppet beräknas öka de flesta åren.

#### *Övriga förmåner*

Antalet efterlevandelivräntor enligt LAF beräknas minska något medan utgifterna inte beräknas förändras så mycket mellan åren. Antalet yrkesskadelivräntor minskar i ganska jämn takt. Även utgifterna för yrkesskadelivräntorna beräknas minska. Utgifterna för sjukvårdsförmåner, arbetsskadesjukpenning, särskild arbetsskadeersättning och begravningshjälp utgör sammantaget mindre än en procent av anslagspostens utgifter och beräknas bara förändras marginellt under perioden.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>4 794 700</b>	<b>4 429 900</b>	<b>4 083 100</b>	<b>3 825 600</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	+200	+23 100	+21 900	–11 100
Volym- och strukturförändringar	–6 200	–20 500	–4 400	+15 700
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>4 788 700</b>	<b>4 432 500</b>	<b>4 100 600</b>	<b>3 830 200</b>
Differens i 1000-tal kronor	–6 000	+2 600	+17 500	+4 600
Differens i procent	–0,1	+0,1	+0,4	+0,1

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Arbetskadelivräntorna räknas om varje år med ett indextal som påverkas av KPI-förändringen och hälften av den reala inkomstförändringen i inkomstindex. Yrkesskadelivräntorna påverkas av prisbasbeloppet medan en del mindre ersättningar påverkas av antagen timlöneutveckling. Nybeviljade livräntor påverkas av löneutvecklingen. Störst inverkan på utgifterna har indextalet. Nivån på utgifterna styrs av de ackumulerade indextalen som beräknas bli högre år 2010 och 2011 men lägre 2012 jämfört med budgetunderlaget.

#### Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet nybeviljade livräntor har höjts jämfört med budgetunderlaget. Prognosen för antalet upphörda livräntor har höjts för åren 2009 och 2010 men sänkts något för 2012. Den samlade effekten av detta är minskade utgifter åren 2009–2011 men höjda utgifter 2012.

## 1:5 Ersättning för kroppsskador

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
Hela anslaget	52 100	49 785	48 490	47 860
Därav				
1:5.3 Ersättning för kroppsskador	51 000	48 800	47 400	46 400
1:5.4 Statlig ålderspensionsavgift för kroppsskador	1 100	985	1 090	1 460

Anslaget finansierar ersättningar som betalas ut enligt lagen om statligt personskadeskydd (LSP) och motsvarande äldre regler. En del andra livräntor finansieras också från anslaget. Från en egen anslagspost finansieras statliga ålderspensionsavgifter för LSP-livräntor och LSP-sjukpenning.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare samt prognostiserad avgift för respektive år.

### 1:5.3 Ersättning för kroppsskador

**Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
51 000	48 800	47 400	46 400

#### Analys

Utgifterna för livräntor enligt LSP sjönk kraftigt 2007. År 2008 ökade dessa utgifter något. Kommande år beräknas utgifterna öka, främst beroende på indexuppräknningar. Utgifterna varierar dock ganska mycket mellan olika månader och år. En enda nybeviljad livränta med hög retroaktivutbetalning kan höja anslagspostens utgiftsnivå med över en procent.

Utgifterna för LSP-sjukpenning minskade mycket kraftigt 2007 och 2008. Under de första månaderna 2009 har utgifterna ökat. Det antas att utgifterna fortsätter att öka under några år.

Utgifterna för livräntor som utges enligt äldre lagstiftning minskar kontinuerligt.

#### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

**Prognosjämförelse.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>51 200</b>	<b>49 400</b>	<b>48 500</b>	<b>48 200</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	+100	+100	0
Volym- och strukturförändringar	–200	–700	–1 200	–1 800
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>51 000</b>	<b>48 800</b>	<b>47 400</b>	<b>46 400</b>
Differens i 1000-tal kronor	–200	–600	–1 100	–1 800
Differens i procent	–0,4	–1,2	–2,3	–3,7



*Ändrade makroekonomiska antaganden*

LSP-livräntorna räknas om varje år med ett indextal som påverkas av KPI-förändringen och hälften av den reala inkomstförändringen i inkomstindex. Utgifterna för livräntor som utbetalas enligt äldre regler påverkas av prisbasbeloppet. LSP-sjukpenningen påverkas av timlöneutvecklingen. Störst inverkan på utgiftsprognosen har prisbasbeloppet som har höjts för åren 2010–2011 jämfört med budgetunderlaget.

*Volym- och strukturförändringar*

Utgiftsprognosen för LSP-sjukpenning har höjts, prognosen för LSP-livräntor och livräntor enligt äldre regler har sänkts.

## **1:6 Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård**

---

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

---

<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
1 000 000 <sup>1</sup>	1 000 000	1 000 000	400 000

---

<sup>1</sup> Utfall.

### **Analys**

Sjukvårdsmiljarden introducerades år 2006. För perioden 2010–2012 finns det avsatt 1 miljard kronor för respektive år. De tilldelade medlen ska användas till att öka incitamenten för hälso- och sjukvårdens deltagande i arbete att förbättra sjukskrivningsprocessen och minska ohälsan i respektive län. En förutsättning för att bidraget ska utbetalas är att landstinget träffar en överenskommelse med Försäkringskassan om vilka åtgärder som ska vidtas och att dessa rapporteras till Försäkringskassan.

Medlen för 2009 har utbetalats i januari 2009 och baseras på resultatet mellan år 2008 och år 2007.

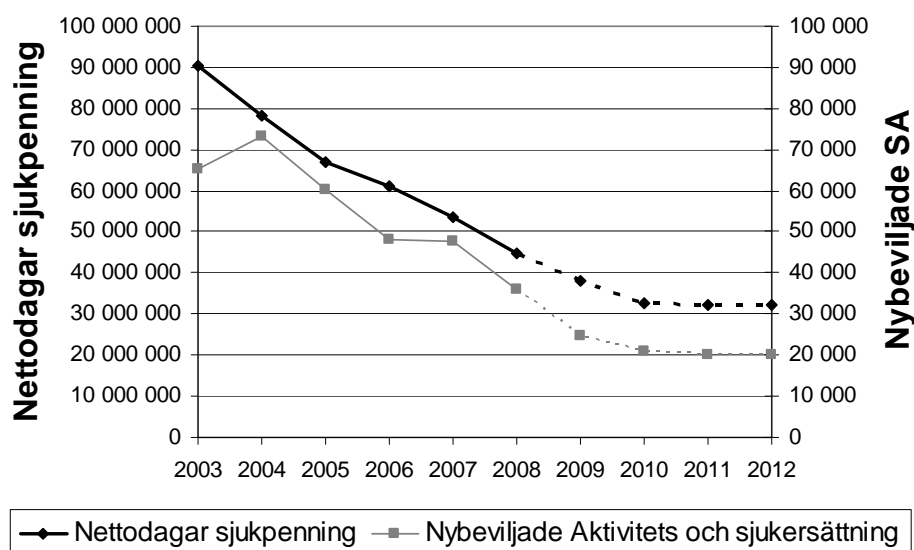
För sjukvårdsmiljarden publiceras månatligen prognosen per landsting på Försäkringskassans hemsida. Det finns även där en mer utförlig beskrivning av hur medlen fördelas mellan länen.

För att hela miljarden ska förbrukas under ett år krävs att nettodagarna för sjukpenning minskar med cirka 10 procent för hela riket. Detta gäller under förutsättning att inte antalet nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar ökar under året.

Försäkringskassan bedömer enligt prognosen för 1:1.21 Sjukpenning att antalet nettodagar kommer att fortsätta minska med cirka 14 till 15 procent per år under år 2009–2010. För 2011 förväntas en betydlig mindre minskning av antalet nettodagar vilket bidrar till att det bedöms att hela miljarden inte kommer att förbrukas under 2012.

Antalet nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar bedöms enligt prognos för 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. fortsätta minska under hela prognosperioden. Det förväntas därmed inte ske någon reduktion av det rörliga bidraget. Det kan dock uppkomma lokala skillnader i reducering av antalet nettodagar för sjukpenning samt inflödet i aktivitets- och sjukersättning mellan landstingen, vilket kan bidra till att utfallet per landsting kan komma att justeras.

### Antal nettodagar och nybeviljade aktivitets- och sjukersättningar; utfall och prognos



Diagrammet illustrerar utfall och prognos för nettodagar enligt prognos 1:1.21 Sjukpenning samt nybeviljade SA enligt 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>1 000 000</b>	<b>1 000 000</b>	<b>1 000 000</b>	<b>400 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>1 000 000</b>	<b>1 000 000</b>	<b>1 000 000</b>	<b>400 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	–	–	–	–
Differens i procent	–	–	–	–

## 2:1 Försäkringskassan

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
7 882 582	7 767 645	7 955 499	8 145 249

Anslagsbelastningen beräknas bli 7 883 miljoner kronor för 2009 och 7 768 miljoner kronor för 2010.

Av tabellen nedan, ”Anslagsöversikt”, framgår årets över-/underskridande och avvikelse från tillgängliga medel för åren 2009–2012 förutom prognos för respektive år.

**Anslagsöversikt.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

	Ingående överförings- belopp	Anslag 2009	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över/underskridande	Avvikelse från tilldelade medel
2009	-283 132	7 639 295 <sup>1)</sup>	7 356 163	7 882 582	-243 287	-526 420
2010	-526 420	6 982 704	6 456 284	7 767 645	-784 941	-1 311 361
2011	-1 311 361	6 871 138	5 559 777	7 955 499	-1 084 361	-2 395 721
2012	-2 395 721	6 871 138	4 475 417	8 145 249	-1 274 111	-3 669 833

<sup>1)</sup> Inkluderar 600 miljoner kronor som föreslagits tillfalla Försäkringskassan i regeringens proposition (2008/09:99) om tilläggsbudget

Anslagsbelastningen för 2009 beräknas till 7 883 miljoner kronor, vilket är 243 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och 526 miljoner kronor högre än tilldelade medel.

### Analys

Denna prognos avgränsar sig till att ta upp de förändringar som har skett efter inlämningen av budgetunderlag och senaste prognos som skickades till regeringen i februari 2009. För information om tidigare förändringar hänvisas till dokumentet ”PM om ekonomiska samband mellan Hemställen, Budgetunderlag 2010–2012 samt utgiftsprognoser” (dnr 0420801-2009) som skickas in i samband med denna prognos.

### Aktivitetsstöd

De beräknade volymerna för Aktivitetsstöd uppgick till 641 000 utbetalningar i Försäkringskassan budget för 2009 vilket kräver en bemanning på 176 årsarbetare. Volymprognoserna för aktivitetsstöd har sedan dess ökat markant vilket leder till ökade handläggningskostnader hos Försäkringskassan. De ökade handläggningskostnaderna baseras på den volymprognos som Arbetsförmedlingen skickat till Försäkringskassan den 27 mars 2009. Volymerna uppskattas i denna prognos till 1 552 864 utbetalningar för 2009, 2 058 876 utbetalningar för 2010, 2 149 466 utbetalningar för 2011 och 1 924 305 utbetalningar för 2012. Detta genererar för Försäkringskassans del en utökad kostnad utöver den redan budgeterade kostnaden för 176 årsarbetare. Den utökade kostnaden för 2009 på 103 miljoner kronor blir ingen helårseffekt då rekryteringar sker löpande under året. För 2010–2012

innebär det en utökning av kostnader, utöver de redan kalkylerade 176 årsarbetare, på mellan 169 till 191 miljoner kronor. Längre fram i denna prognos beskrivs osäkerheterna kring behov av personella resurser de kommande åren i handläggningen av sjukförsäkringen som en följd av den kraftiga nedgången av ohälsotalet. Delar av det utökade behovet av handläggare inom aktivitetsstöd kommer i den mån det är möjligt att bemannas med interna resurser från andra kompetensområden inom Försäkringskassan. Försäkringskassan försöker också i den mån det är möjligt att använda tomma lokaler som finns 2009–2010 men i de fall det inte är möjligt innebär det utökade behovet av handläggare att kostnaderna för lokaler kommer att öka.

Arbetsförmedlingen ska enligt uppgift senast den 7 maj 2009 lämna en ny volymprognos för aktivitetsstöd. Då prognosen från Försäkringskassan också ska levereras senast detta datum används inte denna volymprognos som underlag vid beräkning av ökade kostnader för aktivitetsstöd. Eventuell justering av uppskattade kostnader för aktivitetsstöd kommer att lämnas vid nästa prognostillfälle.

#### *Kostnadsmässig anslagsavräkning*

Prognosen i maj är, till skillnad för föregående prognos, anpassad till den nya redovisningsprincipen kostnadsmässig anslagsavräkning som gäller från och med 2009-01-01. Den nya principen kommer att generera en ökad belastning för Försäkringskassan, framför allt när det gäller förändringen av hanteringen av semesterlöneskulden (intjänad, men ännu inte uttagen semester ska kostnadsföras och anslagsavräknas vartefter den tjänas in). En konsekvens av den nya regeln är att om inte all den intjänade semestern tas ut kommer belastningen på anslaget ändå att ske det aktuella året då intjänandet har skett och inte som tidigare när den togs ut. Det kommer uppskattningsvis för Försäkringskassan att innebära en ökad kostnad för 2009 med 80 miljoner kronor och mellan 78 till 82 miljoner kronor för 2010–2012.

#### *Införande av rehabiliteringskedjan m.m.*

I Budgetunderlag 2010–2012 äskar Försäkringskassan om att även 2010 få behålla de 250 miljoner kronor som tillskjutits som extra medel under 2008 och 2009 för implementeringen av de nya reformerna inom sjukförsäkringsområdet. Den extra tilldelningen av resurser under 2008 och 2009 bygger på en skrivelse i ärendet som Försäkringskassan lämnade i april 2008 (Framställan om ytterligare medel med anledning av föreslagna regeländringar inom sjukförsäkringen Dnr 19784-2008) där konsekvenserna för administrationen avseende implementeringen av reformerna redovisades. Lagändringarna i reformerna innebär på sikt att sjukfallen blir kortare och färre vilket ger ett minskat resursbehov för Försäkringskassans administration. Försäkringskassan ser dock att behovet av administrativa resurser ökar till en början under åren 2008–2010. När inlämningen av Budgetunderlaget 2010–2012 skedde fanns det få erfarenhetsvärden av konsekvenserna för behovet av administrativa resurser med anledning av lagändringarna inom sjukförsäkringsområdet varför Försäkringskassan valde att komplettera den tidigare

inlämnade skrivelsen med ett äskande om att få behålla det extra tillskottet på medel uppgående till 250 miljoner kronor även under 2010. I den tidigare skrivelsen angavs dock detta behov av extra medel under 2010 till 97 miljoner kronor.

Vid en närmare analys kan Försäkringskassan konstatera att den grundläggande kalkyl som legat till grund för äskande av anslagsmedel för 2009–2012 innehåller kalkyler över behovet av resurser för de lagändringar som skett inom sjukförsäkringen. Med anledning av detta har de 250 miljoner kronor som äskades särskilt för 2010 i Budgetunderlag 2010–2012 samt de medel som äskats i ovan nämnda skrivelse tagits bort i denna prognos.

#### *Pensionsmyndighetsutredningen*

Löpande förs diskussioner med Pensionsmyndighetsutredningen (PMU) avseende områden där framtida samverkan mellan de båda myndigheterna skulle kunna vara möjlig. I denna utgiftsprognos har inte några förändringar i förhållande till redovisningen i Budgetunderlaget 2010–2012 beräknats. Försäkringskassan har för avsikt att i kommande utgiftsprognoser återkomma till hur en sådan utökad samverkan kan få inverkan på anslagets storlek de kommande åren.

#### *Anslagskredit*

Regeringen har föreslagit i regeringens proposition (2008/09:99) om tilläggsbudget att tilldela Försäkringskassan 600 miljoner kronor av de 950 som har äskats i den hemställan som skickats till regeringen den 29 januari 2009. Försäkringskassans övriga äskanden kvarstår med den justeringen att de 14 miljoner kronor som äskats för Försäkringskassans eget arbete med PMU har minskat till 9,7 miljoner kronor (baserat på den officiella prognos som PMU lämnat till den 31 mars 2009). Av de medel som äskades ingick att Försäkringskassan vill att den utnyttjade anslagskredit 2008 ska efterskänkas för att Försäkringskassan, inför 2009, skulle få balans i sin ekonomi. Den prognos som Försäkringskassan nu lämnar för 2009 visar att den beviljade anslagskrediten på 229 miljoner kronor (baseras på att anslagskrediten är 3 procent på den föreslagna utökningen av anslaget 2009) kommer att överskridas med 297 miljoner kronor. Överskridandet beror huvudsakligen på ökande volymer av aktivitetsstöd och den kostnads- mässiga anslagsavräkningen tillsammans med att Försäkringskassan 2008 utnyttjade 283 miljoner kronor av sin beviljade anslagskredit.

#### *Osäkerheter i prognosen*

##### Sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning

I Försäkringskassans regleringsbrev har regeringen angivit att frånvaron från arbetet ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå. Försäkringskassan gör bedömningen att ohälsotalet kommer att sjunka från 33,1 vid utgången av 2009 till 27,0 vid utgången av år 2012.

Denna kraftiga nedgång av ohälsotalet minskar Försäkringskassans behov av personella resurser för handläggning av sjukförsäkringen. Det är dock i dagsläget mycket svårt att kvantifiera denna effekt.

Sjukförsäkringens utformning förutsätter att Försäkringskassan finns geografiskt spridd i hela landet i syfte att möjliggöra personliga möten med försäkrade, arbetsgivare och hälso- och sjukvård. Minskningen av ärenden under prognosperioden kommer att innebära en stor utmaning för myndigheten vad gäller möjligheterna att upprätthålla en tillräckligt omfattande geografisk spridning för att klara en effektiv och ändamålsenlig administration av sjukförsäringen.

Minskningen av ohälsotalet består bl.a. i minskningar av antalet personer som uppbär tidsbegränsad sjuk- och aktivitetsersättning men som inte har rätt till varaktig sjukersättning samt att antalet personer som inte längre har rätt till förlängd sjukpenning ökar. I Försäkringskassans samverkansuppdrag ingår att ansvara för samordning för försäkrade som har nedsatt arbetsförmåga till följd av sjukdom även om de inte har rätt till ersättning då de inte har någon sjukpenninggrundade inkomst. Denna grupp kommer att öka de kommande åren och ställer mer omfattande krav på Försäkringskassan än hittills.

Den nuvarande lågkonjunkturen kan komma att leda till att komplexiteten i ärendena ökar vilket kan innebära behov av mer personella resurser än för närvarande för att avgöra rätten till ersättning från sjukförsäringen. Slutligen kan insatser behövas för att stärka kvalitén i handläggningen.

Försäkringskassan analyserar för närvarande ovanstående faktorer och det är därför i dagsläget inte möjligt att beräkna anslagskonsekvenserna under prognosperioden. I anslagsprognosen är således dessa effekter inte beaktade. Försäkringskassan behöver en nära dialog med regeringen rörande hur myndigheten ska möta dessa utmaningar de kommande åren.

#### Bostadsbidrag och Bostadstillägg

Med anledning av lågkonjunkturen och en försämrad arbetsmarknad befarar Försäkringskassan ett ökat inflöde av ärenden framför allt inom Bostadsbidrag och Bostadstillägg för pensionärer. Uppdaterade ärendevolymprognoser kommer i början av juni. Då dessa prognoser finns tillgängliga kan Försäkringskassan återkomma i frågan.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognos</b>	<b>7 704 061</b>	<b>7 813 131</b>	<b>7 552 596</b>	<b>7 552 596</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	0	0	0	0
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	0	0	0
Volym- och strukturförändringar	0	0	0	0
Ny regeländring	0	0	0	0
Övrigt	+178 521	-45 486	+402 903	+592 653
<b>Ny prognos</b>	<b>7 882 582</b>	<b>7 767 645</b>	<b>7 955 499</b>	<b>8 145 249</b>
Differens i 1000-tal kronor	+178 521	-45 486	+402 903	+592 653
Differens i procent	+2,3	-0,6	+5,1	+7,3

#### Övrigt

Avvikelsen från föregående prognos är att:

- ytterligare medel för aktivitetsstöd begärs för åren 2009–2012 då det har skett en markant volymökning av ärenden. Ökade kostnader för handläggning, jämfört med dem som redan finns med i budget, beräknas totalt för dessa år till 638 miljoner kronor.
- övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning (ny regel från och med 2009-01-01) genererar en ökad belastning för 2009–2012 med totalt 320 miljoner kronor för hantering av semesterlöneskuld.
- det extra tillskott på 250 miljoner kronor för rehabiliteringskedjan som Försäkringskassan begärt för 2010 har tagits bort då de finns med i den grundläggande kalkyl som ligger till grund för äskande av anslagsmedel för 2010.
- en minskning av begärda medel för arbete med Pensionsmyndighetsutredningen (egen tid av Försäkringskassans medarbetare) 2009 med 4,3 miljoner kronor. Korrigeringen bygger på den prognos som PMU lämnat den 31 mars 2009.
- en justering av pris- och löneomräkning för åren 2010–2012 med totalt 425 miljoner kronor har gjorts. Justeringen innefattar en ny uppskattning om pris- och löneomräkning samt en komplettering av pris- och löneomräkning mellan åren. Antagande om pris- och löneomräkning har hämtats från Konjunkturinstitutets underlag med makroekonomiska förutsättningar till Försäkringskassan, lämnade 31 mars. Där har värdet för timlöneförändring (personalkostnader) och KPI (lokaler och övriga kostnader) använts. Undantag är omräkning för lön för 2010 där vi har följt det centrala avtal om lönerevision som finns på Försäkringskassan. Pris- och löneomräkning för 2010 är 2,9 procent, för 2011 är den 2,1 procent och för 2012 är den 2,5 procent (viktade värden för personal, lokaler och övriga kostnader).

**Specifikation av förändringarna. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognos</b>	7 704 061	7 813 131	7 552 596	7 552 596
Aktivitetsstöd	+103 000	+174 293	+191 534	+169 317
Övergång kostnadsmissig anslagsavräkning	+79 843	+78 160	+79 880	+81 797
Justering för rehabiliteringskedjan	0	-250 000	0	0
Justering arbete med PMU (egen tid)	-4 322	0	0	0
Justering av pris- och löneomräkning	0	-47 939	+131 489	+341 539
<b>Ny prognos</b>	<b>7 882 582</b>	<b>7 767 645</b>	<b>7 955 499</b>	<b>8 145 249</b>

I tabellen nedan framgår de olika poster som bygger upp den prognos som Försäkringskassan lämnar för åren 2009–2012. För ytterligare detaljer kring konsekvenserna av bildandet av Pensionsmyndigheten, tillskott på anslaget, kostnader för projektet Kundbild/Självbetjäning och Helårseffekter av tidigare besparingar hänvisas till dokumentet ”PM om ekonomiska samband mellan Hemställan, Budgetunderlag 2010–2012 samt utgiftsprognoser” (dnr 0420801-2009).

**Specifikation av poster i prognos. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
Anvisat 2008	6 669 376	6 669 376	6 669 376	6 669 376
<b>Pris- och löneomräkning<sup>1)</sup></b>	<b>+106 324</b>	<b>+302 343</b>	<b>+446 020</b>	<b>+624 710</b>
<b>Summering</b>	<b>6 775 700</b>	<b>6 971 719</b>	<b>7 115 396</b>	<b>7 294 086</b>
<b>Övrigt enligt budgetpropositionen för 2009<sup>2)</sup></b>	<b>+263 595</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Övrigt<sup>3)</sup></b>				
Aktivitetsstöd	+103 000	+174 293	+191 534	+169 317
Övergång till kostnadsmissig anslagsavräkning	+79 843	+78 160	+79 880	+81 797
Arbete med PMU (egen tid av medarbetare på FK)	+9 678	0	0	0
Förändring av finansiering, från samverkan till anslag, avseende egen administration	0	+516 620	+527 267	+540 509
Minskad belastning på grund av bildande av Pensionsmyndigheten	0	-380 060	-380 060	-380 060
Kostnader som finns kvar inom Försäkringskassan efter Pensionsmyndigheten bildande	0	+89 555	+91 401	+93 696
<b>Tillskott på anslaget<sup>4)</sup></b>	<b>+607 766</b>	<b>+617 358</b>	<b>+630 081</b>	<b>+645 904</b>
Kostnader för projektet Kundbild/Självbetjäning	+43 000	0	0	0
Helårseffekt av tidigare besparingar	0	-300 000	-300 000	-300 000
<b>Ny prognos</b>	<b>7 882 582</b>	<b>7 767 645</b>	<b>7 955 499</b>	<b>8 145 249</b>

<sup>1)</sup> Pris- och löneräkning för 2009 är densamma som den angivna i Regeringens proposition 2008/09:1 Utgiftsområde 10 medan för åren 2010–2012 bygger dessa belopp på Försäkringskassans antagande om pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkning baseras på anvisade medel 2008.

<sup>2)</sup> Tilldelade medel för 2009 enligt Regeringens proposition 2008/09:1 Utgiftsområde 10 för Beslut, Överföring till/från andra anslag och Övrigt

<sup>3)</sup> Beloppen under Övrigt är angivna i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

<sup>4)</sup> Försäkringskassan har för 2009 föreslagits få 600 mkr enligt regeringens proposition (2008/09:99) om tilläggsbudget



## *Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom*

### **1:1 Garantipension till ålderspension**

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
18 951 000	18 179 000	17 994 000	17 728 000

#### **Analys**

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2009–2012 eftersom stora födelseårgångar då fyller 65 år. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. De nya ålderspensionärerna har också högre inkomstgrundad pension i genomsnitt. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Med reallönetillväxt krävs färre år med förvärvsarbete för att komma över gränsen där garantipension är bortreducerad av inkomstgrundad pension. Under de senaste femton åren har reallönetillväxten i snitt per år varit drygt två procent. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta medför att antalet garantipensioner som tillkommer under ett år är färre än antalet som upphör genom dödsfall. Antalet garantipensioner minskar därmed. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas minska med ungefär 19 000 år 2009. Ungefär 764 000 ålderspensionärer beräknas ha garantipension vid mitten av år 2009.

Det blir balansering inom pensionssystemet från och med 2010, vilket påverkar inkomstpension och tilläggspension. Balanseringen tillsammans med förändring av inkomstindex beräknas leda till negativ följsamhetsindexering år 2010 och 2011. Sänkningen av den inkomstgrundande pensionen höjer garantipensionen för dem som har både inkomstgrundad pension och garantipension. Det tillkommer även en del pensionärer som får låga belopp i garantipension. Balanseringen har därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension. Prisbasbeloppet beräknas minska år 2010 och öka relativt lite åren efter.

De som har garantipension kan delas in i två grupper, de som är födda 1937 eller tidigare samt de som är födda 1938 eller senare. Denna uppdelning görs eftersom det är delvis olika regler som gäller för dessa båda grupper.

Medelbeloppet för de två grupperna av ålderspensionärer med garantipension beräknas öka något mellan 2008 och 2009. Det beror på att prisbasbeloppet ökar relativt kraftigt (4,4 procent). För åren 2010–2012 beräknas medelbeloppet minska för dessa grupper beroende på att prisbasbeloppet beräknas minska eller öka relativt lite.

Totalt sett beräknas medelbeloppet för garantipension minska ganska kraftigt eftersom den grupp som är född 1938 eller senare, med ett lägre medelbelopp, utgör en allt större andel av ålderspensionärerna.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>18 951 000</b>	<b>18 240 000</b>	<b>17 994 000</b>	<b>17 144 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	0	–61 000	0	+584 000
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>18 951 000</b>	<b>18 179 000</b>	<b>17 994 000</b>	<b>17 728 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	0	–61 000	0	+584 000
Differens i procent	0,0	–0,3	0,0	+3,4

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju högre inkomstindex/balansindex desto lägre garantipensioner). Prisbasbeloppet och balansindex har höjts för 2010 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har sammantaget haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för 2010. Balansindex har sänkts för 2012 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för 2012.

## 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
15 865 000	15 216 000	14 639 000	14 065 000

Från anslaget finansieras änkepension, omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för drygt 90 procent av utgifterna.

#### Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. De senaste åren har antalet änkepensioner minskat med ungefär 7 000 per år. Antalet beräknas minska med ungefär 8 000 år 2009 och ungefär 9 000 per år från och med 2010. Orsaken till att minskningstakten beräknas bli så pass hög från och med 2010 är att den garantiregel som finns för samordning med ålderspension

inte gäller dem som fyller 65 år 2010 eller senare. Antalet änkepensioner beräknas bli 343 000 i genomsnitt under år 2009 och 317 000 år 2012.

Antalet garantipensioner till änkepension beräknas minska med knappt 4 000 per år från 20 000 i genomsnitt under år 2009 till 9 000 år 2012.

Antalet omställningspensioner beräknas öka under 2009 på grund av de övergångsregler som innebär att änkepension successivt fasas ut. För närvarande är antalet omställningspensioner ungefär 3 800. Mot slutet av år 2009 beräknas antalet vara 4 100. Det beräknas att antalet omställningspensioner börjar minska därefter. Även antalet garantipensioner till omställningspension beräknas minska efter 2009. För närvarande ändras inte detta antal så mycket.

Antalet förlängda omställningspensioner minskade något 2008. För kommande år beräknas antalet vara nästan oförändrat, mellan 2 700 och 2 800 per år. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension beräknas däremot minska.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>15 883 000</b>	<b>15 096 000</b>	<b>14 556 000</b>	<b>14 171 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–	+130 000	+86 000	–103 000
Volym- och strukturförändringar	–18 000	–10 000	–3 000	–3 000
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>15 865 000</b>	<b>15 216 000</b>	<b>14 639 000</b>	<b>14 065 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	–18 000	+120 000	+83 000	–106 000
Differens i procent	–0,1	+0,8	+0,6	–0,7

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas främst av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex (ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. Inkomstindex antas bli högre 2010–2011 men lägre 2012 jämfört med budgetunderlaget. Även prisbasbeloppet har höjts något 2010 och 2011.

Utgifterna påverkas också av balansindex. För änkor födda under något av åren 1930–1944 finns en garantinivå för änkepension som baseras på ankans ålderspension och den avlidne makens teoretiska ålderspension. Balans-

index har höjts något 2010 och 2011 men sänkts 2012 jämfört med beräkningen till budgetunderlaget.

#### *Volym- och strukturförändringar*

Antalet omställningspensioner har sänkts något jämfört med budgetunderlaget. Antalet änkepensioner har sänkts något 2009 och 2010. Även faktorn för retroaktiva utbetalningar m.m. för änkepension har sänkts.

### **1:3 Bostadstillägg till pensionärer**

---

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
6 973 000	7 304 000	7 823 000	7 846 000

---

#### **Analys**

Långsiktigt minskar antalet ålderspensionärer som erhåller bostadstillägg (BTP). Det beror på att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension. Andelen 65–66-åringar med BTP har också minskat under senare år. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Med reallönetillväxt krävs färre år med förvärvsarbete för att komma över gränsen där bostadstillägg är bortreducerad av inkomstgrundad pension. Under de senaste femton åren har reallönetillväxten i snitt per år varit drygt två procent. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg.

Inkomstindex ökar relativt kraftigt till 2009 vilket har en dämpande effekt på utgiftsutvecklingen. Den inkomstrelaterade pensionen ökar i takt med högre inkomstindex och bostadstillägg som är inkomstprövat minskar då.

Det blir balansering inom pensionssystemet från och med år 2010, vilket påverkar inkomstpension och tilläggspension. Balanseringen tillsammans med förändringen av inkomstindex beräknas leda till en negativ följsamhetsindexering år 2010 och 2011. Den inkomst som tas upp vid beräkningen av BTP sänks därmed för åren 2010–2011. Utgifterna för BTP åren 2010–2011 beräknas öka relativt kraftigt av denna anledning. År 2010 och 2011 beräknas det tillkomma personer som får låga belopp i BTP.

För år 2009 är följsamhetsindexeringen för den inkomstgrundande pensionen +4,5 procent. Följsamhetsindexeringen för år 2010 beräknas bli –3,5 procent och för år 2011 beräknas den bli –4,0 procent.

Uppräkningen av tjänstepension år 2009 är låg för flera tjänstepensionsbolag. SPV och AMF Pension har under 2009 gjort ett återtag och sänkt tjänstepensionen med 8 procent. Detta beror på utvecklingen på finansmarknaden under 2008. En sänkning av tjänstepensionen har en höjande

effekt på medelbeloppet för BTP. Effekten på utgiften för BTP är relativt liten.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar för år 2009 med 2,9 procent. Ökningen av boendekostnadsindex beräknas bli lägre för år 2010 (+1,2 procent) beroende på lägre räntor och lägre energipriser.

Försäkringskassan har gjort en studie av mörkertalet för bostadstillägg. Av totalantalet BTP-berättigade pensionärer beräknas cirka 17 procent inte ha ansökt om BTP. Uppskattningen av mörkertalet är osäker. Försäkringskassan har gjort en riktad informationsinsats för BTP i två län. Detta kan leda till att fler personer ansöker om och erhåller BTP. Eftersom informationsinsatsen är begränsad bedöms den få liten effekt på utgiften. Försäkringskassan ska under våren 2009 utvärdera informationsinsatsen.

Försäkringskassan har under de senaste åren genomgått en omfattande förändring och eftersläpningar i ärendehandläggningen av bostadstillägg har därför uppstått. På grund av eftersläpningarna i handläggningen beräknas utgiften för 2008 ha blivit lägre jämfört med om genomströmningstiden hade varit densamma som åren innan. En del av utgiften skjuts i stället framåt i tiden. Ärendebalansen vid årsskiftet 2008/2009 var cirka 50 000 ärenden. Balanserna har därefter ökat till cirka 70 000 ärenden bland annat på grund av omräkningar beroende på hyreshöjningar och sänkningen av tjänstepensionen. Antalet inkomna ärenden är vanligtvis högt under våren.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>7 117 000</b>	<b>7 722 000</b>	<b>8 187 000</b>	<b>7 706 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–	–223 000	–101 000	+435 000
Volym- och strukturförändringar	–144 000	–195 000	–263 000	–295 000
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>6 973 000</b>	<b>7 304 000</b>	<b>7 823 000</b>	<b>7 846 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	–144 000	–418 000	–364 000	+140 000
Differens i procent	–2,0	–5,4	–4,4	+1,8

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex och prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet och inkomstindex/balansindex har höjts för 2010 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Den inkomst som tas upp

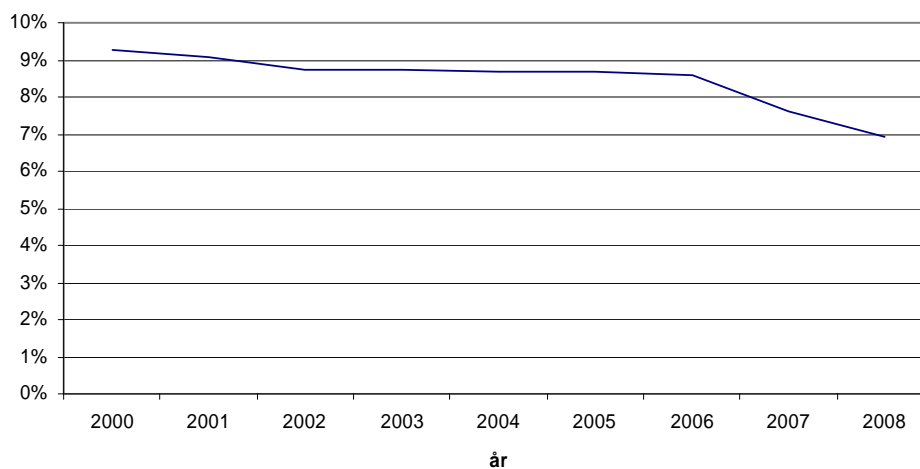
vid beräkningen av BTP har av det skälet höjts för 2010 jämfört med i budgetunderlaget. Detta har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg 2010. Balansindex har sänkts för 2012 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för 2012.

Konjunkturinstitutet prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för 2010 jämfört med prognosen i budgetunderlaget (från 2,6 till 1,2 procent). Utgiftsprognosen för bostadstillägg har därför sänkts jämfört med prognosen i budgetunderlaget.

#### *Volym- och strukturförändringar*

Prognosen för antalet pensionärer med BTP har sänkts jämfört med budgetunderlaget. Andelen 65–66-åringar med BTP har sjunkit under senare år. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Med reallönetillväxt krävs färre år med förvärvsarbete för att komma över gränsen där bostadstillägg är bortreducerad av inkomstpensionen. Under de senaste femton åren har reallönetillväxten i snitt per år varit drygt två procent. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg.

#### **Andel 65–66-åringar med BTP, procent**



## 1:4 Äldreförsörjningsstöd

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
485 000	507 000	536 000	565 000

Prognosen för 2009 innebär att tillgängliga medel beräknas överskridas, se vidare sammanställningen i bilaga 1.

### Analys

Förmånen är avsedd för personer över 65 år som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra förmåner inom det allmänna pensionssystemet.

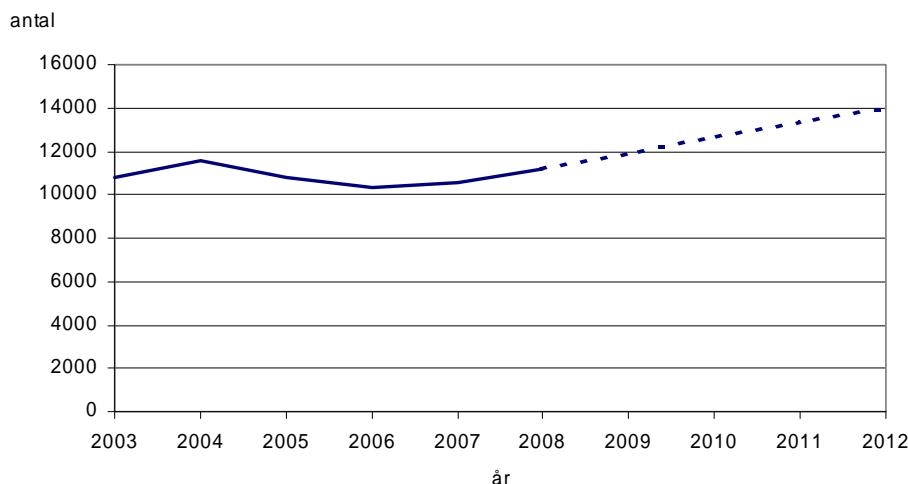
Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) år 2009 beräknas till 11 900.

Medelantalet personer beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningsstid. Denna olikhet mellan födelseårgångarna kommer att påverka antalsutvecklingen under många år.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen (asylskäl) har ökat under senare år, men under det senaste året har den minskat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och får uppehållstillstånd.

Till år 2012 beräknas antalet förmånstagare öka till 14 000 personer.

### Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos



### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>481 000</b>	<b>507 000</b>	<b>536 000</b>	<b>566 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–	–5 000	–5 000	–6 000
Volym- och strukturförändringar	+4 000	+5 000	+5 000	+5 000
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>485 000</b>	<b>507 000</b>	<b>536 000</b>	<b>565 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	+4 000	0	0	–1 000
Differens i procent	+0,8	0,0	0,0	–0,2

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Prisbasbeloppet har höjts för åren 2010–2011 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2010–2011.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för 2010 jämfört med prognosen i budgetunderlaget (från 2,6 till 1,2 procent). Utgiftsprognosen har av denna anledning sänkts för åren 2010–2012.

#### Volym- och strukturförändringar

Medelbelopp och antal förmånstagare beräknas bli något högre jämfört med prognosen i budgetunderlaget.

### Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
221 019 000	223 994 000	226 098 000	238 064 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, dvs. förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till staten ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statsbudgeten. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m.



redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiépensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

År 2009 beräknas utgifterna bli 221 019 miljoner kronor varav 220 162 miljoner kronor är under utgiftstaket. År 2010 beräknas utgifterna bli 223 994 miljoner kronor varav 222 613 miljoner kronor är under utgiftstaket.

## **Analys**

### *Utveckling*

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna ökade med 14 miljarder kronor år 2008. År 2009 beräknas utgifterna öka med drygt 18 miljarder kronor men år 2010 endast med 3 miljarder kronor och 2011 med drygt 2 miljarder kronor. Den låga ökningen 2010 och 2011 beror på indexeringen av pensionerna, se vidare avsnittet om indexering nedan. År 2012 beräknas utgifterna öka med 12 miljarder kronor.

Frånsett de variationer som orsakas av indexeringen ökar utgifterna för de inkomstgrundade pensionerna kraftigt. Utgiftsökningen beror på ett ökat antal ålderspensionärer, att en allt större andel av pensionärerna har inkomstgrundad ålderspension och att medelpensionen ökar eftersom nytilkommande pensioner i genomsnitt är högre än pensionerna i beståndet.

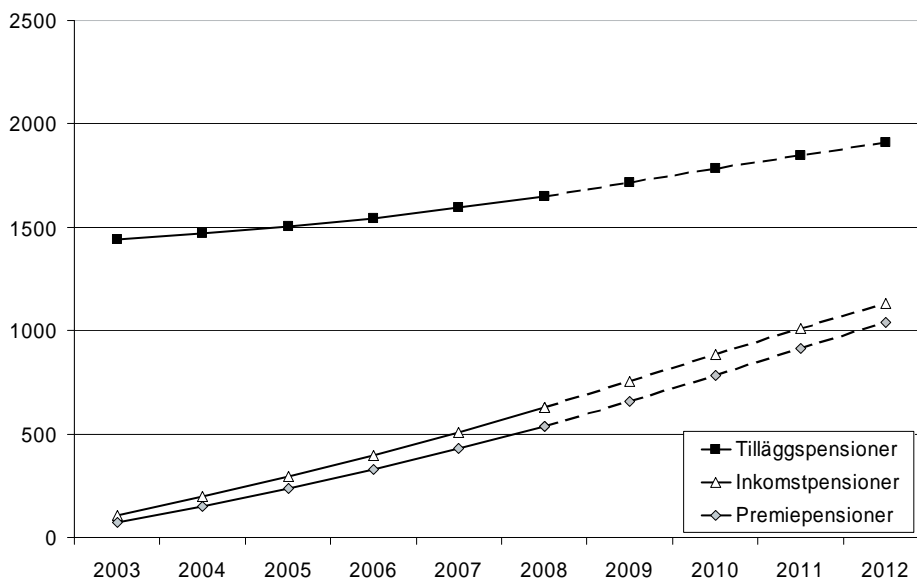
Antalet personer med inkomstgrundad ålderspension är ungefär detsamma som antalet tilläggspensioner om man bortser från dem som endast har premiépension. För närvarande är antalet tilläggspensioner 1 670 000. I december 2009 beräknas antalet bli 1 715 000. I december 2012 beräknas antalet bli 1 911 000.

Antalet inkomstpensioner är för närvarande 670 000. Antalet beräknas öka till 754 000 i december 2009 och 1 132 000 i december 2012. Orsaken till den kraftiga ökningen är att allt fler födelseårgångar får rätt till denna förmån.

Antalet premiépensioner är fortfarande färre än antalet inkomstpensioner trots att drygt 20 000 personer under 65 år endast har premiépension. Det finns över 110 000 pensionärer över 65 år med inkomstpension som ännu inte har tagit ut premiépension. I några fall har de inte heller rätt till premiépension. Antalet premiépensioner beräknas bli 656 000 i december 2009 och 1 041 000 i december 2012.

Diagrammet nedan visar hur antalet inkomstgrundade ålderspensioner har utvecklats sedan 2003 och hur antalet beräknas fortsätta att öka.

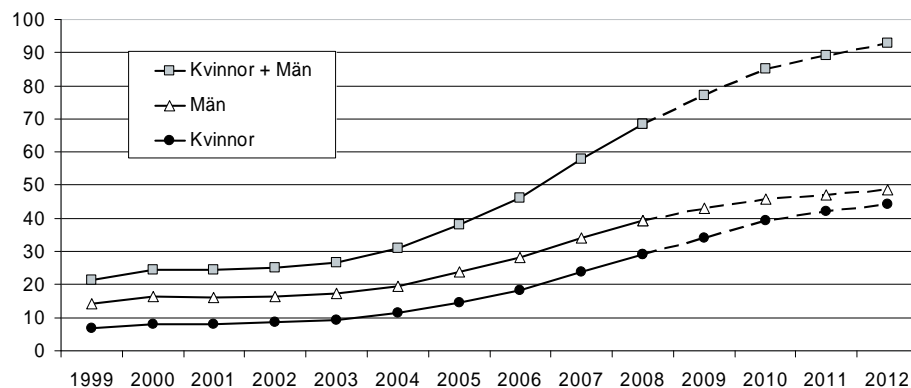
**Antal tilläggspensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal**



En orsak till att antalet inkomstgrundade ålderspensioner ökar är att antalet med tidigt uttag har ökat kraftigt de senaste åren. Det diagram som följer visar antal tilläggspensioner som betalas ut till pensionärer under 65 år sedan 1999 samt en prognos till 2012. Nästan alla med tilläggspension som är födda 1938 eller senare har även inkomstpension.

Antalet med tidigt uttag beräknas fortsätta att öka för både män och kvinnor. De senaste åren har antalet 61-åringar med tidigt uttag ökat mer för kvinnor än för män. Antalet kvinnor med tidigt uttag beräknas fortsätta att öka medan ökningstakten för män beräknas plana ut med nuvarande uttagsmönster.

**Antal personer i december med tidigt uttag av tilläggspension, 1 000-tal**



Medelbeloppen för inkomstpension och premiepension beräknas öka kraftigt, vilket bland annat beror på den så kallade tjugondelsinfasningen av dessa förmåner. Tidigare års reallönetillväxt bidrar också till att varje tillkommande födelseårgång med ålderspension beräknas ha en högre genomsnittlig pensionsbehållning än föregående. Medelbeloppet för inkomstpension påverkas också av indexering. Medelbeloppet för premiepension påverkas av börsutvecklingen med mera. Medelbeloppet för premiepension ökar också beroende på att nya ålderspensionärer har kunnat arbeta in premiepensionsrätt under fler år än tidigare födelseårgångar. Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med mellan 4 och 16 procent per år och medelbeloppet för premiepension med ungefär 40 procent de flesta åren. År 2009 beräknas dock medelbeloppet för premiepension minska på grund av utvecklingen på finansmarknaderna under 2008.

Medelbeloppet för tilläggspension ökar normalt i januari varje år på grund av indexuppräkning. Övriga månader minskar medelbeloppet. Tjugondelsinfasningen medför att varje ny födelseårgång med ålderspension får en allt lägre tilläggspension i genomsnitt. Medelbeloppet påverkas också av att beståndet ålderspensionärer förändras. De som avlider har ofta färre intjänandeår jämfört med dem som tillkommer vilket har en höjande effekt på medelbeloppet. Den sammantagna effekten beräknas bli att medelbeloppet för tilläggspension ökar något 2009 men minskar därefter.

År 2009 beräknas 85,6 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggspension, 14,0 procent av inkomstpension och 0,4 procent av premiepension. År 2012 beräknas tilläggspensionens andel ha minskat till 74,6 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 23,8 procent av utbetalningarna och premiepension 1,6 procent.

### *Indexering*

Alla inkomstpensioner och tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

Inkomstindex för ett år baseras på de senaste tre årens genomsnittliga reallöneförändringar samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Inkomstindex år 2009 är 139,26. För 2010 beräknas inkomstindex bli 141,14, en ökning med 1,3 procent. År 2009 ökade inkomstindex med 6,2 procent och år 2008 med 4,5 procent. Den låga ökningstakten för inkomstindex 2010 beror främst på att konsumentpriserna enligt antagandena från Konjunkturinstitutet beräknas minska mellan juni 2008 och juni 2009.

Balanstalet för 2010, som baseras på 2008 års utfall, har beräknats till 0,9672. Detta innebär att balanseringen aktiveras år 2010.

Den låga ökningen av inkomstindex samt balanseringen beräknas sammantaget medföra att tilläggs pensionerna över 65 år och inkomstpensionerna indexeras ned för åren 2010 och 2011. År 2010 beräknas dessa pensioner indexeras ned med 3,5 procent och 2011 med ytterligare 4,0 procent. År 2012 beräknas att dessa pensioner indexeras upp något.

Tabellen nedan visar effekten av indexeringen 2009–2012, givet oförändrade regler. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggs pension över 65 år.

	2009	2010	2011	2012
Förändring av inkomstindex, %	+6,2	+1,3	+3,0	+3,8
Balanseringseffekt	0,0	-3,3	-5,3	-1,9
Förändring av inkomstindex/balansindex, %	+6,2	-2,0	-2,5	+1,8
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+4,5	-3,5	-4,0	+0,2

Försäkringskassan har fått ett regeringsuppdrag att analysera balanstalets funktion som värdemätare för pensionssystemets långsiktiga finansiella ställning. Svaret på uppdraget lämnades den 14 april 2009. Försäkringskassan redovisar där några alternativa tillvägagångssätt att indexera inkomstpensionerna.

Den 28 april 2009 beslutade Pensionsgruppen, som är knuten till Socialdepartementet, att förorda en regeländring vid beräkningen av balanstalet. Detta tal beräknas som en kvot mellan pensionssystemets tillgångar och skulder. AP-fonden utgör en del av tillgångarna. Enligt nuvarande regler är det fondkapitalet den 31 december två år innan det år balanstalet ska gälla som ingår i beräkningen. I 2010 års balanstal ingår således fondkapitalet per den 31 december 2008. Pensionsgruppen förordar att ett medelvärde för tre år i stället ska användas vid beräkningen av balanstalet. För 2010 skulle i så fall ett medelvärde av fondkapitalet per den 31 december 2006, 2007 och 2008 ingå som komponent i balanstalet. Detta förslag har inte beaktats i prognosen.

Förslaget skulle innebära en mindre balansering (ett högre balansindex) år 2010 men med stor sannolikhet en större balansering 2011 och 2012 jämfört med nuvarande regler.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>221 704 000</b>	<b>222 950 000</b>	<b>227 242 000</b>	<b>249 806 000</b>
Varav utgifter under utgiftstaket	<b>220 712 000</b>	<b>221 537 000</b>	<b>224 984 000</b>	<b>246 082 000</b>
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	+2 186 000	+331 000	-9 956 000
Volym- och strukturförändringar	-565 000	-1 118 000	-1 405 000	-1 747 000
Ny regel	-	-	-	-
Förändring av överföringar till EG	0	0	-1 000	-1 000
Förändring av administrationskostnader	+15 000	+8 000	-3 000	-8 000
Ny prognos, utgifter under utgiftstaket	<b>220 162 000</b>	<b>222 613 000</b>	<b>223 906 000</b>	<b>234 370 000</b>
Förändrad prognos för premiepensioner	-135 000	-32 000	-66 000	-30 000
<b>Ny prognos</b>	<b>221 019 000</b>	<b>223 994 000</b>	<b>226 098 000</b>	<b>238 064 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	-685 000	+1 044 000	-1 144 000	-11 742 000
Differens i procent	-0,3	+0,5	-0,5	-4,7

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstpension och tilläggspension påverkas främst av inkomstindex. Om balanseringen är aktiverad, vilket antas inträffa från och med 2010, påverkas dessa pensioner av balansindex i stället för inkomstindex. Tilläggspension påverkas även av prisbasbeloppet. Inkomstindex, och därmed även balansindex, har höjts 2010 och 2011 jämfört med beräkningen till budgetunderlaget. År 2012 har inkomstindex sänkts något medan balansindex har sänkts ganska kraftigt jämfört med budgetunderlaget.

#### Volym- och strukturförändringar

Antalet pensionärer med tidigt uttag har hittills under 2009 blivit färre än beräknat. Prognosen för detta antal har därför sänkts jämfört med föregående prognos. Trenden är fortfarande att antalet ökar, dock i långsammare takt.

Antalet 65- och 66-åringar med inkomstgrundad ålderspension tenderar att bli lägre jämfört med tidigare beräkningar. Fler personer väljer att påbörja pensionsuttaget senare. Prognosen för antalet pensionstagare i åldrarna 65 och 66 år har därför sänkts.

#### Förändring för överföringar till EG

Prognosen för överföringar till EG:s tjänstepensionssystem har sänkts 2011 och 2012.

#### Förändring för administrationskostnader

Under 2009 och 2010 bedöms administrationskostnaderna bli något högre jämfört med budgetunderlaget. På sikt har prognosen för administrations-

kostnaderna sänkts något vilket främst beror på att löneökningarna antas bli lägre jämfört med budgetunderlaget.

*Förändrad prognos för premiepensioner*

Utgiftsprognosen för premiepension har sänkts. Det beror främst på den förändrade antalsprognosen för inkomstgrundade ålderspensioner.

## *Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn*

### **1:1 Allmänna barnbidrag**

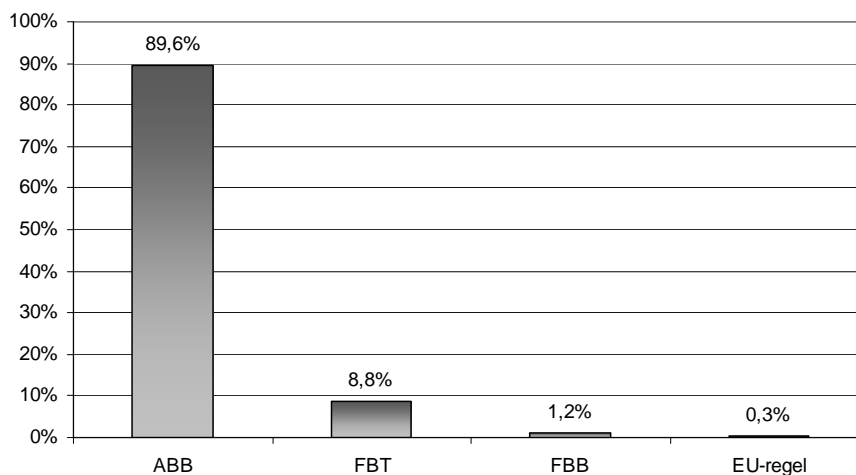
**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
23 308 000	23 297 000	23 357 000	23 610 000

#### **Analys**

Allmänna barnbidrag omfattar fyra delförmåner, allmänna barnbidrag (ABB), flerbarnstillägg (FBT), förlängt barnbidrag (FBB) samt tilläggsbelopp vid familjeförmåner med hänsyn till EU-regler (EU-regel). Hela förmånens utgift beror främst på antalet barnbidragsberättigade barn samt bidragets storlek. Flerbarnstillägg utgår från och med det andra barnet. Förlängt barnbidrag utgår främst till barn som fyller 16 år under årets första månader det år som grundskolan avslutas. Fördelningen mellan de olika förmånerna illustreras i nedanstående diagram.

#### **Fördelning av delförmånerna inom allmänna barnbidrag**



Den största av delförmånerna är allmänna barnbidrag vilken uppgår till cirka 90 procent av utgiften.

För det första kvartalet 2009 har det betalats ut 5 838 miljoner kronor för hela förmånen. Jämfört med motsvarande period för 2008 är det en minskning med 15 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,3 procent. Orsaken är att antalet barnbidragsberättigande barn har minskat till följd av att det är fler barn som träder ur systemet än som tillförs. Enligt beräkningar utifrån SCB:s befolkningsprognos är storleken på den årskull (födda 1993) som börjar träda ur systemet under 2009 större än den nya årskullen som prognostiseras födas under året.

Utfallet för det första kvartalet 2009 är för delförmånen allmänna barnbidrag 5 200 miljoner kronor vilket är 18 miljoner lägre än för motsvarande period föregående år. Övriga delförmåner har förändrats enligt följande; flerbarnstillägg minskar 1 miljon kronor, förlängt barnbidrag ökar 2 miljoner kronor samt tilläggsbelopp för familjeförmåner ökar 2 miljoner kronor.

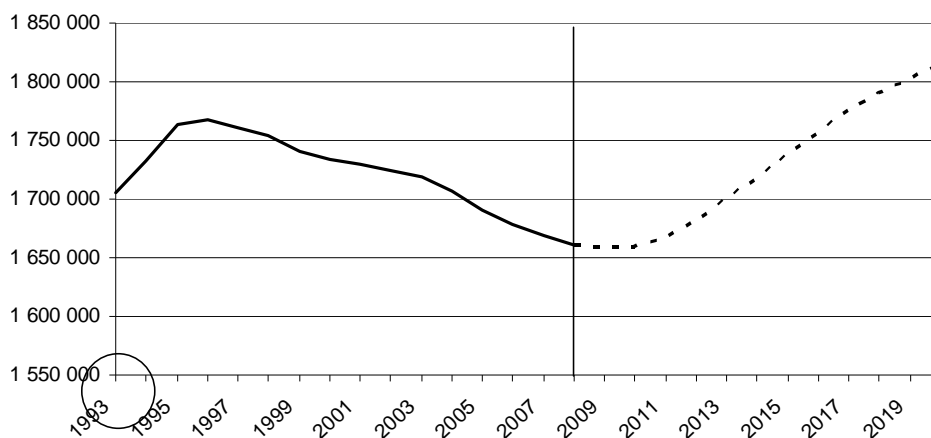
### *Utveckling*

Antalet barn under 16 år har successivt minskat sedan 1996. Denna nedåtgående trend beräknas utifrån SCB:s befolkningsprognos att pågå under 2009 för att sedan vända från 2010 och framåt.

Det finns en viss antydning utifrån SCB:s preliminära månadsstatistik för 2009 över antalet födda om att antalet födda kommer att minska något för prognosperioden jämfört med SCB:s befolkningsprognos som utkom i maj 2008. I maj 2009 publiceras den nya befolkningsprognosen från SCB.

Det är ovisst vilken inverkan den rådande lågkonjunkturen kommer att få på barnafödandet under prognosperioden, främst under den senare delen.

### **Utveckling av barnbidragsberättigade barn: Utfall och prognos**





### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>23 308 000</b>	<b>23 297 000</b>	<b>23 357 000</b>	<b>23 610 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>23 308 000</b>	<b>23 297 000</b>	<b>23 357 000</b>	<b>23 610 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	–	–	–	–
Differens i procent	–	–	–	–

#### *Volym- och strukturförändringar*

För det första kvartalet var det färre barn i delförmånerna allmänna (ABB) barnbidrag och flerbarnstillägg (FBT) än vad som bedömdes i budgetunderlaget, vilket bidrar till att prognosen revideras ned. Prognosen för delförmånen tilläggsbelopp vid familjeförmåner med hänsyn till EU-regler är kvar på samma nivå som tidigare. Förlängt barnbidrag (FBB) har ökat jämfört med tidigare prognos. Den sammansatta prognosen blir oförändrad då förändringarna av de olika delförmånerna tar ut varandra.

## 1:2 Föräldraförsäkring

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
Hela anslaget	31 173 619	32 519 698	34 049 320	35 248 393
Därav				
1:2.9 Föräldrapenning	23 544 049	24 722 699	25 923 931	26 837 255
1:2.4 Statlig ålderspensionsavgift för föräldrapenning	2 322 134	2 339 871	2 487 545	2 515 878
1:2.11 Tillfällig föräldrapenning	4 392 322	4 542 613	4 676 213	4 820 465
1:2.8 Statlig ålderspensionsavgift för tillfällig föräldrapenning	397 727	385 348	422 085	521 219
1:2.12 Havandeskapspenning	470 096	482 668	493 698	505 570
1:2.10 Statlig ålderspensionsavgift för havandeskapspenning	47 291	46 499	45 848	48 006

Från anslaget bekostas anslagsposterna Föräldrapenning, Tillfällig föräldrapenning och Havandeskapspenning samt Statliga ålderspensionsavgifter för respektive förmån.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare samt prognostiserad avgift för respektive år.

## 1:2.9 Föräldrapenning

**Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
23 544 049	24 722 699	25 923 931	26 837 255

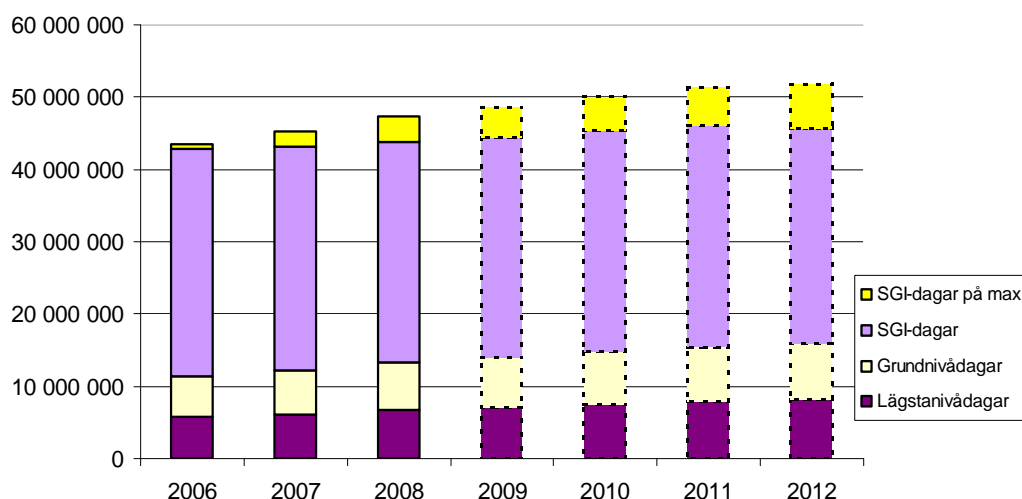
### Analys

Utgiftsutvecklingen inom föräldrapenningen är främst beroende av ersättningsnivå, antal födda barn, uttaget av dagar, fördelning av dagarna mellan föräldrarna och i viss mån även av mönstret för uttaget av nettodagar.

Antalet utbetalda föräldrapenningdagar har ökat under 2000-talet och förväntas fortsätta öka under prognosperioden. Mellan år 2000 och 2008 ökade antalet utbetalda nettodagar från 35,7 miljoner till 47,3 miljoner. Antalet utbetalda nettodagar beräknas öka med 3 procent per år under prognosperioden. Ökningen beror dels på att barnafödandet antas öka under prognosperioden samt att för barn födda 2002 och senare har antalet föräldrapenningdagar ökat från 450 till 480.

Det råder dock stor osäkerhet om hur många barn som kommer att födas under den senaste delen av prognosperioden, inte minst då konsekvensen av den rådande lågkonjunkturen ännu är oviss.

### Antal uttagna föräldrapenningdagar per dagtyp, utfall och prognos



Antalet uttagna föräldrapenningdagar under 2009 beräknas till cirka 48,5 miljoner och beräknas därefter öka till 51,8 miljoner dagar 2012.

Andelen grundnivådaggar beräknas bli cirka 14,1 procent av alla utbetalda föräldrapenningdagar år 2009 och beräknas därefter öka till 15,2 procent år 2012. Andelen lägstnivådaggar år 2009 beräknas bli 14,7 procent av alla utbetalda föräldrapenningdagar och beräknas därefter öka till 15,7 procent år 2012. Andelen dagar med ersättning enligt SGI beräknas bli 62,7 procent år 2009 och beräknas därefter minska till 57,7 procent 2012. Motsvarande andel med högsta dag ersättning (SGI på max) beräknas bli 8,5 procent för år 2009 och beräknas därefter öka till 11,7 procent år 2012.

**Fördelningen av olika dagatyper mellan könen i procent, utfall och prognos**

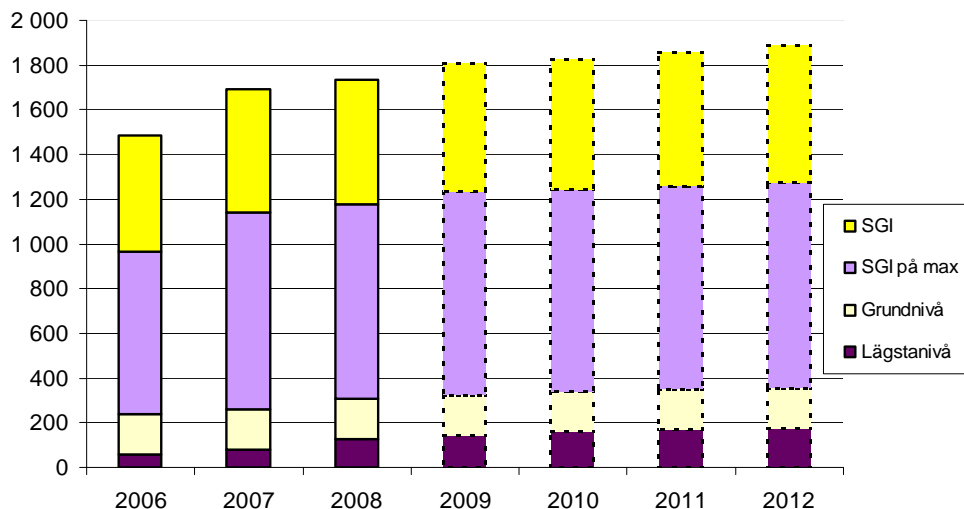
	2006	2007	2008	2009*	2010*	2011*	2012*
<b>Lägstnivådaggar</b>							
Män	20,9	19,8	20,2	21,9	23,1	23,8	24,2
Kvinnor	79,1	80,2	79,8	78,1	76,9	76,2	75,8
<b>Grundnivådaggar</b>							
Män	7,8	7,6	8,2	8,5	8,4	8,8	8,9
Kvinnor	92,2	92,4	91,8	91,5	91,6	91,2	91,1
<b>SGI-dagar</b>							
Män	21,9	21,2	21,3	23,4	25,4	25,7	26,9
Kvinnor	78,1	78,8	78,7	76,6	74,6	74,3	73,1
<b>SGI-dagar på max</b>							
Män	61,6	57,1	50,5	50,1	45,5	45,6	45,9
Kvinnor	38,4	42,9	49,5	49,9	54,5	54,4	54,1

\* = prognos

Utgiftsutvecklingen inom föräldrapenningen är bland annat beroende av fördelningen av dagarna mellan föräldrarna. Föräldrapenning tas till största delen ut av kvinnor. Männens uttag har dock ökat successivt sedan föräldrapenning infördes. Männens andel av utbetalda nettodagar beräknas till 23,3 procent år 2009 och bedöms därefter öka till 26 procent år 2012. Den beräknade ökningen beror på trenden av ökat uttag av nettodagar bland pappor och i viss mån på att jämställdhetsbonusen gör det fördelaktigare för många familjer om pappor tar en större del av föräldrapenningdagarna.

Ökningen av männens andel av utbetalda nettodagar kommer att se olika ut för olika typer av dagar. Ökningen kommer främst att ske för SGI-dagar under högsta nivån, det vill säga de dagar för vilka föräldrarna kan dra nytta av bonusen. Föräldrar med inkomst över socialförsäkringstaket tjänar inte lika mycket ekonomiskt på jämställdhetsbonusen och ökningen för denna grupp antas därför bli mindre. Förändringar i pappans andel av lägstnivådaggar och grundnivådaggar påverkar inte kostnaden för anslaget då mammans och pappans dagar har samma ersättningsnivå.

Försäkringskassan kommer senast 1 juni att till Socialdepartementet rapportera uppkomna bonusdagar under 2008, samt antalet föräldrar som kan komma att vara berättigade till jämställdhetsbonus under januari, februari och mars 2009.

**Medelersättning i kronor per dagtyp, utfall och prognos**


Utvecklingen för medelersättningen för SGI-dagar under högsta nivån är beroende av timlöneökningen. Medelersättningen för SGI-dagar med högsta ersättningsnivån är beroende av prisbasbeloppets utveckling. Med anledning av nya avtaganden om timlöneökningen har medelersättningen justerats ned jämfört med vad som beräknades i budgetunderlaget.

Medelersättningen per dag beräknas öka från 485 kronor år 2009 till 518 kronor år 2012. För kvinnor förväntas medelersättningen öka från 454 kronor år 2009 till 485 kronor år 2012 medan medelersättningen för män beräknas öka från 604 kronor till 645 kronor. Skillnaden i medelersättning speglar inkomstskillnaden mellan kvinnor och män. Medelersättningen per dag för lågstanivådagar beräknas öka från 146 kronor år 2009 till 173 kronor 2012. Ökningen av medelersättningen för lågstanivådagar förklaras av att dessa ersätts med 180 kronor per dag för barn födda efter den 30 juni 2006 jämfört med tidigare 60 kronor per dag.

Sammanfattningsvis beräknas utgiften för föräldrapenning fortsätta öka successivt åren 2009–2012. Detta beror dels på att antalet födda enligt SCB:s befolkningsprognos fortsätter att öka, dels på att pappornas andel av uttagna dagar förväntas fortsätta att öka.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>23 493 376</b>	<b>24 795 352</b>	<b>26 121 014</b>	<b>27 156 924</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–50 718	–149 062	–259 619	–381 431
Volym- och strukturförändringar	+101 391	+76 409	+62 536	+61 762
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>23 544 049</b>	<b>24 722 699</b>	<b>25 923 931</b>	<b>26 837 255</b>
Differens i 1000-tal kronor	+50 673	–72 653	–197 083	–319 669
Differens i procent	+0,2	–0,3	–0,8	–1,2

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har sänkt sin prognos för timlöneökningen år 2009–2012 men har höjt prognosen för prisbasbeloppet för 2010–2011. Den sammanlagda konsekvensen av de nya antagandena blir en sänkning av utgiftsprognoserna.

På grund av nya antaganden om prisbasbeloppet har medelersättningen för SGI-dagar med högsta ersättningsnivån höjts med 2 kronor för åren 2010–2011 jämfört med vad som beräknades i budgetunderlaget.

Med anledningen av nya antaganden om timlöneökningen har medelersättningen för SGI-dagar under högsta nivån sänkts jämfört med vad som beräknades i budgetunderlaget. För män är sänkningen 2 kronor år 2009, 6 kronor år 2010, 8 kronor år 2011 och 12 kronor år 2012, för kvinnor har medelersättningen sänkts med 2 kronor år 2009, 5 kronor år 2010, 8 kronor år 2011 och 12 kronor år 2012. Den sammanlagda konsekvensen av förändringen blir en sänkning av utgiftsprognoserna.

#### Volym- och strukturförändringar

Antalet föräldrapenningdagar har justerats upp något för 2009–2012 jämfört med vad som beräknades i budgetunderlaget. Orsaken är utvecklingen av uttagna föräldrapenningdagar under det första kvartalet 2009.

Antalet grundnivådagar har höjts något för både män och kvinnor.

Antalet dagar över grundnivå med ersättning under högsta nivån har höjts för män men sänkts för kvinnor något. Antalet dagar över grundnivå med högsta ersättning har höjts något för kvinnor men har sänkts något för män jämfört med vad som beräknades i budgetunderlaget. Den sammanlagda konsekvensen av förändringen blir en ökning av utgiftsprognosen.

**1:2.11 Tillfällig föräldrapenning****Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
4 392 322	4 542 613	4 676 213	4 820 465

Prognosen för 2009 innebär att tillgängliga medel beräknas överskridas, se vidare sammanställningen i bilaga 1.

**Analys**

Tillfällig föräldrapenning utges i tre delförmåner, vård av barn (VAB), 10 specifikt avsatta dagar vid barns födelse eller adoption (ersättning i samband med barns födelse, f.d. s.k. pappadagar) samt 10 så kallade kontaktdagar för barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Utgiften för samtliga delförmåner baseras på antalet nettodagar och medelersättning. Medelersättningen tar hänsyn till externa antaganden om timlöneutvecklingen från Konjunkturinstitutet. Andra externa antaganden som beaktas i prognosen är SCB:s befolkningsprognos.

Den största utgiften inom tillfällig föräldrapenning är delförmånen VAB med 84 procent. Förmånen ersättningsdagar i samband med barns födelse eller adoption utgör cirka 16 procent medan kontaktdagar står för 0,2 procent av utgiften.

För det första kvartalet 2009 var utgiften för tillfällig föräldrapenning 1 293 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med cirka 4 miljoner kronor (+ 0,3 procent) jämfört med samma period 2008. Antalet ersatta nettodagar var 1 661 000, vilket var en minskning med 3,3 procent jämfört med samma period 2009. Medelersättningen per dag har ökat med 3,7 procent och uppgår till 778 kronor.

*Hela förmånen*

För hela förmånen beräknas utgiften fortsätta öka under åren 2009–2012. Detta beror dels på att antalet födda har ökat de senaste åren samt att antalet födda bedöms fortsätta öka enligt SCB:s befolkningsprognos. Antalet nettodagar beräknas till följd av detta öka från 5 483 000 år 2008 till 5 658 000 år 2012. Utgiften beräknas även öka till följd av att medelersättningen för nettodagar förväntas fortsätta öka.

Utgiftsprognosen är behäftad med osäkerhet då konsekvensen av den rådande lågkonjunkturen ännu är oviss. Sedan hösten 2008 har fler individer blivit varslade och arbetslösa. För att använda tillfällig föräldrapenning krävs att individen har en sjukpenninggrundande inkomst och att individen avstår från förvärvsarbete. Fler varsel och fler arbetslösa medför att det är färre individer som har en sjukpenninggrundande inkomst.

Det råder även osäkerhet om lågkonjunktorens inverkan på barnafödandet under prognosperioden, speciellt under den senare delen. SCB:s nya befolkningsprognos publiceras i maj 2009.

#### *Vård av barn*

För det första kvartalet 2009 har knappt 1,5 miljoner nettodagar för vård av barn använts, vilket motsvarar 4,5 procents minskning i jämförelse med samma period 2008. Kvinnor har använt 64 procent av nettodagarna, medan män har använt 36 procent. Utgiften för första kvartalet 2009 var 1 136 miljoner kronor. Medelersättningen var 770 kronor per nettodag, vilket är en ökning med 4,4 procent jämfört med samma period för 2008. Mäns medelersättning var 838 kronor medan kvinnors var 731 kronor per dag.

Medelersättningen beräknas öka från 757 kronor per nettodag år 2008 till 838 kronor år 2012.

Antalet dagar för vård av barn beräknas öka från 4 464 000 år 2009 till 4 851 000 år 2012. Detta till följd av antalet födda har ökat de senaste åren. VAB-dagar används i störst utsträckning till barn som är mellan 2 till 3 år.

Intygsskyldigheten vid vård av barn trädde i kraft från och med 1 juli 2008. Försäkringskassan kommer under år 2009 att utvärdera vilka eventuella effekter intygsskyldigheten haft ur en rad olika perspektiv varav kostnadsutvecklingen inom den tillfälliga föräldrapenningen är ett.

#### *Ersättningsdagar i samband med barns födelse eller adoption*

För ersättningsdagar i samband med barns födelse eller adoption var utgiften 155 miljoner kronor för det första kvartalet 2009. Antalet nettodagar var 183 000 vilket är en ökning med 2,4 procent jämfört med samma period 2008. Medelersättningen var 864 kronor, vilket är 2,3 procent högre jämfört med motsvarande period 2008. Mäns medelersättning var 847 kronor medan kvinnors var 763 kronor. Män har använt cirka 99 procent av nettodagarna. För perioden 2001–2008 har 75–80 procent av alla familjer använt sig av förmånen. Utifrån denna historiska beskrivning bedöms cirka 76–77 procent av alla familjer använda sig av förmånen.

Medelersättningen beräknas öka från 846 kronor per nettodag år 2008 till 936 kronor år 2012.

Antalet dagar beräknas minska från 806 000 dagar år 2008 till 793 000 år 2012.

#### *Kontaktdagar för barn omfattade av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).*

För kontaktdagar var utgiften 2,1 miljoner kronor för det första kvartalet 2009, antalet nettodagar var 2 500. Antalet nettodagar har minskat med 5,5 procent jämfört med samma period 2008. Kvinnor har använt 65 procent av nettodagarna och män 35 procent. Medelersättningen var 793 kronor, vilket

är en ökning med 4,6 procent jämfört med motsvarande period 2008. Mäns medelersättning var 862 kronor medan kvinnors var 764 kronor.

Medelersättningen beräknas öka från 786 kronor per nettodag år 2008 till 870 kronor år 2012.

Antalet dagar beräknas öka från 12 300 dagar år 2008 till 13 300 år 2012.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>4 466 945</b>	<b>4 651 622</b>	<b>4 830 585</b>	<b>5 023 869</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–12 898	–40 529	–70 036	–101 680
Volym- och strukturförändringar	–61 725	–68 480	–84 336	–101 724
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>4 392 322</b>	<b>4 542 613</b>	<b>4 676 213</b>	<b>4 820 465</b>
Differens i 1000-tal kronor	–74 623	–109 009	–154 372	–203 404
Differens i procent	–1,7	–2,3	–3,2	–4,0

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har justerat ned antagandena om timlöneutvecklingen för hela prognosperioden. Dessa justeringar bidrar till att medelersättningen beräknas minska och prognosen revideras ned för hela prognosperioden jämfört med budgetunderlaget.

#### Volym- och strukturförändringar

Antalet använda och utbetalda dagar har för det första kvartalet för delförmånerna VAB och kontaktdagar minskat i förhållande till vad som beräknades i budgetunderlaget vilket föranleder en sänkning av prognosen.

Antalet födda barn för 2008 är nu fastställt av SCB till 109 301 barn. Denna siffra är något högre än vad tidigare beräkningar baseras på. Andelen föräldrar (i förhållande till antal födda) som har använt delförmånen ersättningsdagar i samband med barns födelse eller adoption för 2008 minskar till följd av detta. Till följd av att andelen föräldrar i förhållande till antalet födda barn minskar bidrar det till att prognosen av antal nettodagar för hela prognosperioden minskar.



## 1:2.12 Havandeskapspenning

**Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
470 096	482 668	493 698	505 570

### Analys

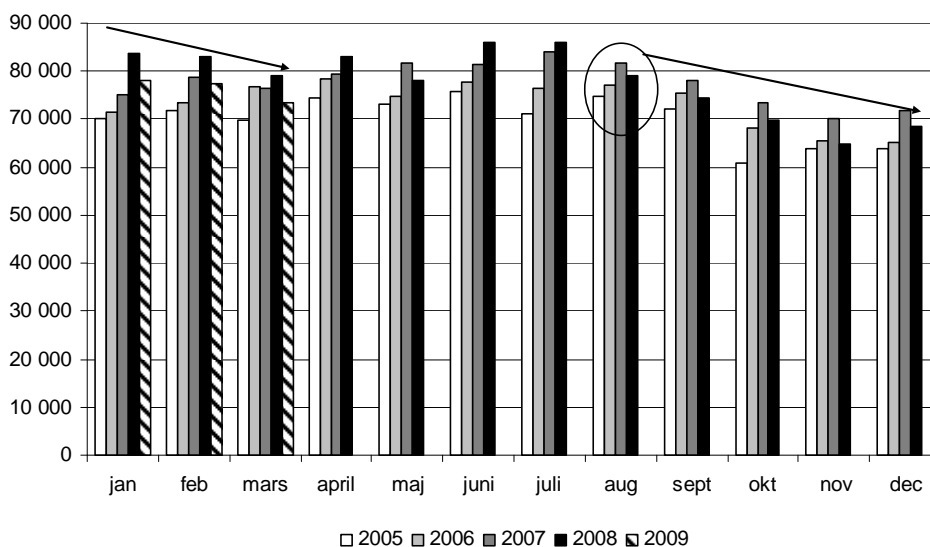
Utgiften för havandeskapspenning beror på antalet nettodagar samt medelersättning. Antalet nettodagar beräknas utifrån tre komponenter: SCB:s befolkningsframskrivning av antalet födda, historisk andel av antal gravida kvinnor som använt förmånen i relation till antalet födda barn per år samt historiskt genomsnittligt antal dagar havandeskapspenning som använts per kvinna och år. Medelersättningen bestäms utifrån antagande om timlöneutvecklingen från Konjunkturinstitutet.

Under det första kvartalet 2009 har 229 000 nettodagar ersatts med sammanlagt 116 miljoner kronor. Jämfört med samma period 2008 har antalet nettodagar minskat med 7,0 procent och utgiften har minskat med 4,1 procent. Medelersättningen har ökat med 3,1 procent och var 506 kronor per nettodag för det första kvartalet 2009.

Den historiska andelen av antalet gravida som använt förmånen har under de senaste åren varierat kring 22 procent. Genomsnittligt antal utbetalda dagar har legat stabilt kring 38 dagar sedan början av 2000-talet.

Från år 2005 till och med juli 2008 har antalet nettodagar jämfört med samma månad för föregående år ökat konsekvent för havandeskapspenning, med ett undantag för mars 2007. Sedan augusti 2008 har antalet använda nettodagar per månad för havandeskapspenning minskat i förhållande till samma månad tidigare år.

### Utbetalda nettodagar per månad



Det finns flera möjliga förklaringar till att nettodagarna har minskat sedan augusti 2008. Några möjliga förklaringar är bland annat: lågkonjunktorens inverkan på arbetsmarknaden och en mer koncentrerad handläggning till följd av Försäkringskassans nya organisation vilket ger en mer enhetlig bedömning.

Det råder osäkerhet om hur många barn som kommer att födas under den senare delen prognosperioden då den framtida konsekvensen av den rådande lågkonjunkturen ännu är oviss. SCB:s nya befolkningsprognos publiceras i maj 2009.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>481 801</b>	<b>497 542</b>	<b>511 892</b>	<b>527 273</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–1 391	–4 335	–7 422	–10 672
Volym- och strukturförändringar	–10 314	–10 539	–10 772	–11 031
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>470 096</b>	<b>482 668</b>	<b>493 698</b>	<b>505 570</b>
Differens i 1000-tal kronor	–11 705	–14 874	–18 194	–21 703
Differens i procent	–2,4	–3,0	–3,6	–4,1

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har reviderat antagandena om timlöneutvecklingen för hela prognosperioden nedåt. Dessa justeringar bidrar till att utgiftsprognosen justeras ned för hela prognosperioden jämfört med budgetunderlaget.

#### Volym- och strukturförändringar

Användningen av antalet nettodagar har för det första kvartalet 2009 varit lägre än vad som tidigare bedömts, vilket medför en sänkning av prognosen jämfört med budgetunderlaget.

## 1:3 Underhållsstöd

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

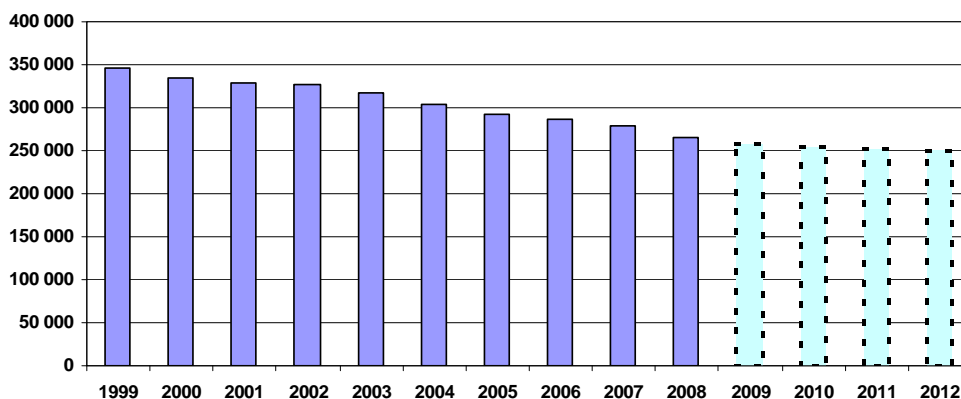
2009	2010	2011	2012
1 952 000	1 891 000	1 847 000	1 833 000

#### Analys

Utgiftsutvecklingen för underhållsstöd är främst beroende av antal berörda barn, födelsetal och timlöneökningen.

Det totala antalet barn med underhållsstöd, samt antalet barn med fullt underhållsstöd förväntas fortsätta att minska under prognosperioden. Den uppåtgående trenden av antalet barn med utfyllnadsbidrag och utfyllnadsbidrag vid växelvis boende har dämpats. De närmaste åren förväntas antalet barn med utfyllnadsbidrag och utfyllnadsbidrag vid växelvis boende följa utvecklingen för antalet barn med fullt underhållsstöd.

### Antal barn med underhållsstöd, utfall och prognos



Minskningar av antal barn med underhållsstöd kan huvudsakligen förklaras av de låga födelsetalen under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet. År 1999 vände nedgången och antalet födda har sedan dess stigit varje år. Antalet födda barn fortsätter att öka och uppgick 2008 till 109 300 barn.

Antal barn med underhållsstöd har under det första kvartalet varit i genomsnitt 257 500 per månad vilket är 5,1 procent (13 850 barn) färre än motsvarande period förra året.

Antalet barn med underhållsstöd har under det första kvartalet minskat i samtliga kategorier (antal barn med fullt underhållsstöd, antal barn där underhållsstöd utges när barn bor växelvis, antal barn med utfyllnadsbidrag). Antalet barn med fullt underhållsstöd har hittills, under 2009, minskat med 4,3 procent jämfört med motsvarande period förra året. *Andelen* barn med fullt underhållsstöd av alla barn med underhållsstöd har däremot ökat med 0,4 procent. Att andelen barn med fullt underhållsstöd ökar medför att utbetalningen per barn och månad ökar.

Antalet barn där underhållsstöd utges när barn bor växelvis har minskat med 7,7 procent och antalet barn med utfyllnadsbidrag har minskat med 22,2 procent. *Andelen* barn i dessa kategorier har minskat med 0,3 respektive 0,6 procent jämfört med motsvarande period förra året.

Utgiften för underhållsstödet beräknas minska under perioden 2009–2012. Detta beror främst på att antalet barn inom underhållsstödssystemet minskar. Antal barn med underhållsstöd som beräknas komma in i systemet är färre än antalet som lämnar systemet med anledning av att de uppnått en för hög ålder (18–20 år).

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>1 952 000</b>	<b>1 891 000</b>	<b>1 841 000</b>	<b>1 821 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–	–	+6 000	+12 000
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>1 952 000</b>	<b>1 891 000</b>	<b>1 847 000</b>	<b>1 833 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	0	0	+6 000	+12 000
Differens i procent	0,0	0,0	+0,3	+0,7

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

De nya antagandena avseende timlöneökningen för åren 2009–2010 är något lägre jämfört med i budgetunderlaget vilket föranleder en ökning av utgiftsprognosen för åren 2010–2012. Inbetalningarna per barn och månad för de bidragsskyldiga beräknas därför bli marginellt lägre än vad som beräknades i budgetunderlaget. Konsekvensen av detta blir en något högre nettoutbetalning av underhållsstöd.

#### Volym- och strukturförändringar

Antalet barn med underhållsstöd har justerats ned något jämfört med vad som prognostiserades i budgetunderlaget. Utbetalningen per barn och månad har justerats upp med anledning av att andelen barn med fullt underhållsstöd under det första kvartalet är högre än vad som beräknades i budgetunderlaget. Sammantaget ger dessa förändringar ingen förändring av utgiftsprognosen.

## 1:4 Bidrag till kostnader för internationella adoptioner

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
26 200	26 200	27 600	27 600

### Analys

Utgiftsutvecklingen för anslaget bidrag till kostnader för internationella adoptioner är främst beroende av bidragets nivå och antalet utlandsfödda barn som kommer till Sverige för adoption genom auktoriserade organisationer. Bidraget uppgår till 40 000 kronor per adoption.

Utgiften för det första kvartalet 2009 motsvarar 168 bidrag. Enligt statistik från Myndigheten för internationella adoptioner (MIA) har det anlänt 158 barn för samma period. Skillnaden mellan antalet utbetalda adoptionsbidrag

och antalet anlända barn förklaras av att en del adoptionsbidrag avser år 2008. Orsaken till detta är att det är möjligt att ansöka om adoptionsbidraget upp till ett år efter att barnet har anlänt vilket medför att det förekommer viss förskjutning av utbetalda adoptionsbidrag. Utgiften för första kvartalet 2009 har minskat med 1,7 procent jämfört med samma period 2008.

Antalet internationella adoptioner har årligen minskat sedan år 2005 och bedöms fortsätta minska något för 2009 och 2010 för att sedan öka med en svag ökningstakt år 2011 och framåt.

Enligt proposition 2008/09:109 kommer det vara möjligt att inleda adoptionssamarbete med enskilda adoptionsorganisationer i delar av ett land, i stället för att som nu gäller endast kunna ge auktorisation för hela landet. Detta öppnar för möjligheten att inleda samarbeten med nya organisationer i en ökad takt än tidigare. Den nya regeländringen träder ikraft den 1 juli 2009. Det tar dock tid att etablera nya samarbeten och det bedöms därmed att prognosen påverkas först på sikt.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>25 200</b>	<b>26 000</b>	<b>27 000</b>	<b>27 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–	–	–	–
Volym- och strukturförändringar	+1 000	+200	+600	+600
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>26 200</b>	<b>26 200</b>	<b>27 600</b>	<b>27 600</b>
Differens i 1000-tal kronor	+1 000	+200	+600	+600
Differens i procent	+4,0	+0,8	+2,2	+2,2

#### *Volym- och strukturförändringar*

Utfallet för det första kvartalet har blivit något högre än vad som tidigare bedömts. En förklaring är att det stoppade samarbetet med Vietnam som skedde under hösten 2008 först börjar gälla från 1 maj 2009. Det har hittills under 2009 anlänt 15 barn från Vietnam. Detta bidrar till att prognosen för 2009 revideras upp jämfört med vad som beräknades i budgetunderlaget.

## 1:5 Barnpension och efterlevandestöd till barn

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

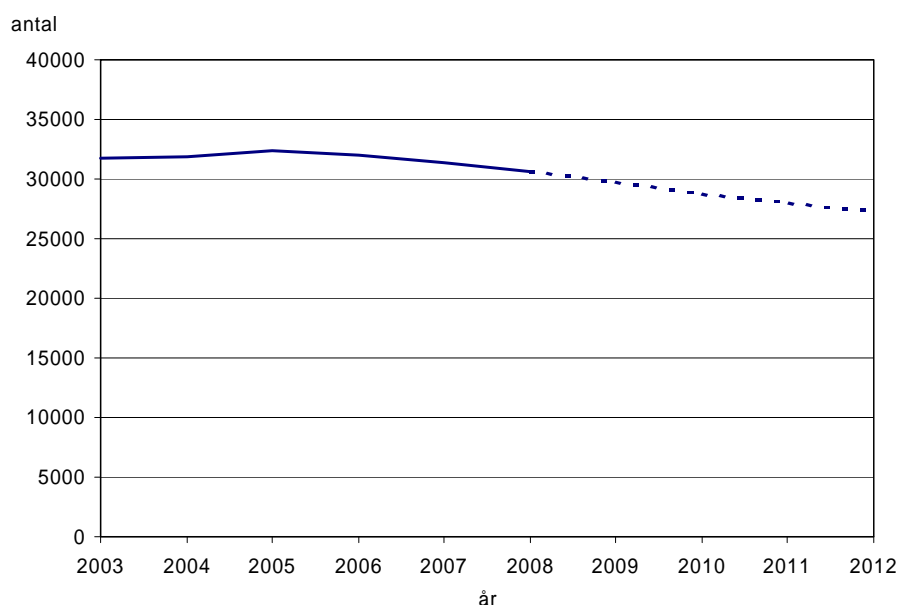
2009	2010	2011	2012
1 005 000	955 000	925 000	909 000

### Analys

År 2009 beräknas utgifterna för barnpension bli 881 miljoner kronor och utgifterna för efterlevandestöd till barn 124 miljoner kronor.

Antalet pensionstagare med barnpension eller efterlevandestöd beräknas minska sakta under prognosperioden eftersom antalet barn i tonåren beräknas minska. De flesta som har barnpension är över 12 år. Dessutom har antalet dödsfall hos vuxna i åldrarna 25–55 år minskat under de senaste åren. SCB har i sin befolkningsprognos en fortsatt minskning av dödsriskerna för dessa åldrar.

### Antal pensionstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos



Medelbeloppet för barnpensioner beräknas minska nominellt 2010 beroende på indexeringsreglerna för barnpension, vilka styrs av inkomstindex och prisbasbeloppet. Medelbeloppet minskar även på grund av att nybeviljade barnpensioner är lägre jämfört med barnpensioner som betalas ut enligt övergångsregler. År 2012 beräknas medelbeloppet återigen öka. Medelbeloppet beräknas bli ungefär 33 300 kronor år 2009 och 32 400 kronor år 2011.

Inkomstindex ökar relativt kraftigt 2009. För åren 2010–2011 prognostiseras däremot inkomstindex öka relativt lite vilket har en dämpande effekt på utgiftsutvecklingen. År 2009 ökar inkomstindex med 6,2 procent och år 2010 antas inkomstindex öka med 1,3 procent.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

#### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>1 004 000</b>	<b>947 000</b>	<b>920 000</b>	<b>912 000</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antagande	–	+8 000	+5 000	–3 000
Volym- och strukturförändringar	+1 000	0	0	0
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>1 005 000</b>	<b>955 000</b>	<b>925 000</b>	<b>909 000</b>
Differens i 1000-tal kronor	+1 000	+8 000	+5 000	–3 000
Differens i procent	+0,1	+0,8	+0,5	–0,3

#### Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstindex och prisbasbeloppet har höjts för åren 2010–2011 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Detta har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2010–2011. Inkomstindex för år 2012 har sänkts jämfört med i budgetunderlaget. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för år 2012.

#### Volym- och strukturförändringar

De retroaktiva utgifterna beräknas bli något högre jämfört med i budgetunderlaget.

## 1:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn

#### Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
Hela anslaget	2 758 596	2 685 613	2 687 251	2 714 514
Därav				
1:6.4 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	2 520 696	2 469 523	2 462 436	2 484 312
1:6.3 Statlig ålderspensionsavgift för vårdbidrag för funktionshindrade barn	237 900	216 090	224 815	230 202

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare samt prognostiserad avgift för respektive år.

#### 1:6.4 Vårdbidrag för funktionshindrade barn

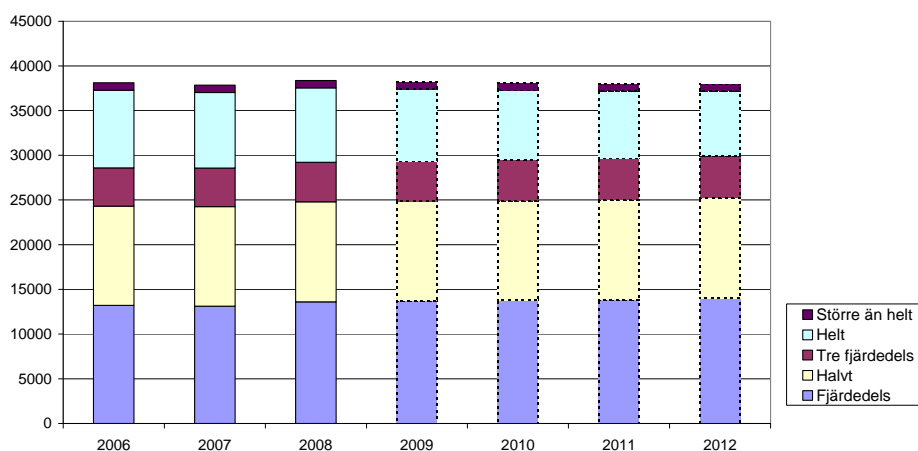
**Prognos anslagspost.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

2009	2010	2011	2012
2 520 696	2 469 523	2 462 436	2 484 312

#### Analys

Antalet vårdbidragsmottagare var i december 2006 cirka 40 250 och hade i december 2007 minskat till 40 050. Det var första gången sen mitten på 1980-talet som antalet vårdbidragsmottagare minskat mellan två år. I juni 2008 hade antalet mottagare ökat till 41 650 för att i juli ha minskat till 38 850. Den kraftiga minskningen beror på att vårdbidrag för ungdomar födda år 1989 upphörde denna månad. I december 2008 hade antalet åter ökat till drygt 40 650, d v s något fler än ett år tidigare.

#### Antal vårdbidrag i december respektive år, fördelning efter vårdbidragets nivå. Prognos från och med 2009



Prognosen för kommande år är att antalet vårdbidrag minskar något. Antalet fjärdedels och tre fjärdedels vårdbidrag beräknas att öka marginellt. Däremot beräknas antalet hela vårdbidrag fortsätta att minska. De halva vårdbidragen beräknas ligga kvar på nuvarande antalsnivå. Till den som vårdar flera sjuka eller funktionshindrade barn kan vårdbidraget betalas ut med större belopp än helt vårdbidrag, antalet sådana beräknas vara oförändrat.

Av tabellen nedan framgår att antalet barn som en förälder får vårdbidrag för och antalet vårdbidrag beräknas minska marginellt fram till år 2012. Den kraftigare minskningen av antalet nettobidrag (omräkning till hela vårdbidrag) beror på att antalet en fjärdedels och tre fjärdedels vårdbidrag



beräknas öka samtidigt som antalet hela vårdbidrag beräknas minska. Antalet vårdbidrag är något lägre än antalet vårdbidragmottagare eftersom vårdbidrag där föräldrarna delar på utbetalningen bara redovisas en gång.

### Antalsuppgifter för vårdbidrag

Antal i december	2006	2007	2008	2009 prognos	2010 prognos	2011 prognos	2012 prognos
Barn som en förälder får vårdbidrag för	43 244	42 936	43 403	43 258	43 069	42 977	43 006
Vårdbidrag	38 111	37 856	38 367	38 197	38 030	37 949	37 974
Nettobidrag	21 895	21 676	21 770	21 529	21 291	21 103	20 973

Mellan 7 och 11 procent av månadsutgifterna utgörs av retroaktiva utbetalningar och utbetalningar av ferievårdbidrag. Prognosen av dessa utgifter görs med ett schablonmässigt påslag. Detta påslag motsvarade i genomsnitt 9,4 procent under år 2008 jämfört med 7,8 procent under 2007. Det högre påslaget under 2008 beror på stora retroaktivutbetalningar under de sista månaderna. I prognosen har påslaget beräknats till 8 procent för hela perioden.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>2 494 437</b>	<b>2 410 974</b>	<b>2 394 855</b>	<b>2 412 719</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	+5 700	+5 621	0
Volym- och strukturförändringar	+26 259	+52 849	+61 960	+71 593
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>2 520 696</b>	<b>2 469 523</b>	<b>2 462 436</b>	<b>2 484 312</b>
Differens i 1000-tal kronor	+26 259	+58 549	+67 581	+71 593
Differens i procent	+1,1	+2,4	+2,8	+3,0

### Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har höjt sin prognos för prisbasbeloppet för åren 2010 och 2011. Detta har medfört höjningar av prognoserna för dessa år.

### Volym- och strukturförändringar

Minskningstakten av antalet vårdbidrag bedöms nu bli långsammare jämfört med vad som antogs i föregående prognos. Antalet vårdbidrag beräknas nu minska till knappt 38 000 i december 2012 jämfört med 36 750 i den

föregående prognosen. De nya antagandena har höjt prognoserna för hela prognosperioden.

## 1:7 Pensionsrätt för barnår

### Översikt av anslagspost. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2009	2010	2011	2012
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	5 077 000 <sup>1</sup>	5 275 664	5 399 613	5 505 142
Preliminär avgift	5 130 765 <sup>1</sup>	–	–	–
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	–53 765 <sup>1</sup>	35 329	33 863	–29 100
Prognostiserad avgift för respektive år	5 102 097	5 240 335	5 365 750	5 534 242

### Analys

Utfallet av influtna pensionsavgifter är nu klart vilket visade att den prognos som lämnades för budgetunderlaget var för låg för år 2007 och därmed för samtliga år därefter. På grund av att de makroekonomiska antagandena sänkts, vissa år kraftigt, motverkar detta höjningen av prognosen.

Det som tenderar att vara en långsiktig trend är fortfarande att för fler och fler barnfamiljer blir utfyllnad med ett inkomstbelopp det fördelaktigaste sättet att beräkna pensionsrätten för barnår.

### Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

### Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>5 208 103</b>	<b>5 399 209</b>	<b>5 531 863</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	–1 825	–17 106	–48 413
Volym- och strukturförändringar	+7 642	+6 386	+14 227
Ny regel	–	–	–
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	+61 744	+11 124	+7 465
Övrigt	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>5 275 664</b>	<b>5 399 613</b>	<b>5 505 142</b>
Differens i 1000-tal kronor	+67 561	+404	–26 721
Differens i procent	+1,3	0,0	–0,5

### Ändrade makroekonomiska antaganden

En genomgående sänkning av prognosen, särskilt åren 2011 och 2012, kan härledas från sänkta antaganden om ekonomin.

*Volym- och strukturförändringar*

På grund av att det nu finns ytterligare ett års data om pensionsrätten för barnår har nu antaganden om antalet berörda familjer ökats i prognosen.

*Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare*

En följdändring av utfallet av influtna pensionsavgifter gör att regleringsbeloppet för år 2010 har reviderats upp. Förändringar övriga år av regleringsbeloppen är resultatet av förändrade prognoser av pensionsavgifterna.

**1:8 Bostadsbidrag**

---

**Prognos anslag.** Beloppen anges i 1000-tal kronor

---

2009	2010	2011	2012
3 472 500	3 793 300	3 801 000	3 661 900

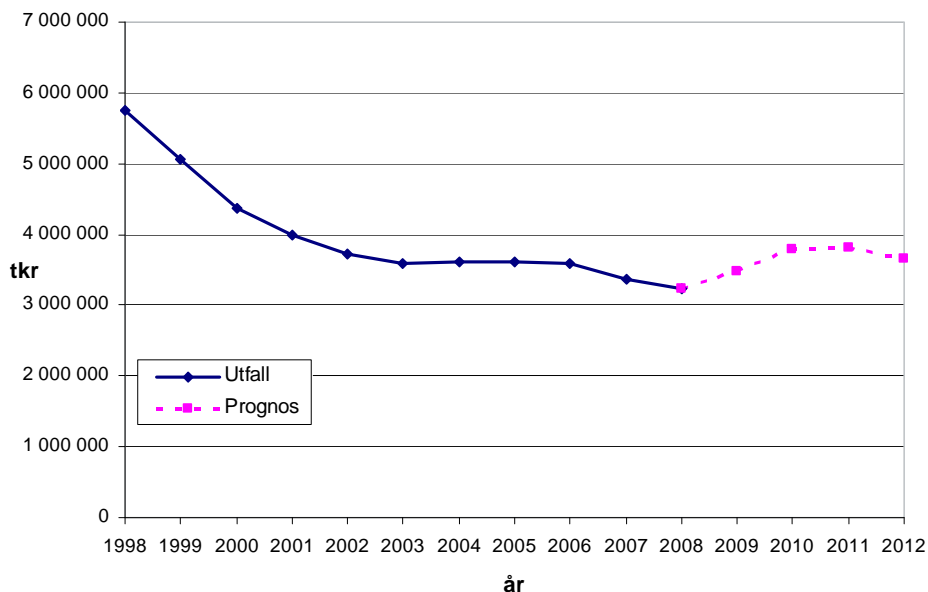
---

Prognosen för 2009 innebär att tillgängliga medel beräknas överskridas, se vidare sammanställningen i bilaga 1.

**Analys**

Under 2009 prognostiseras utgifterna för bostadsbidraget bli cirka 3 473 miljoner kronor vilket är en ökning med 7,1 procent i jämförelse med utgifterna för 2008. Ökningen beräknas fortsätta under 2010 och 2011 till 3 801 miljoner kronor vilket är den högsta nivån sedan 2001. Under 2012 förväntas utgifterna att minska något.

Från och med 1997 har bostadsbidraget delats ut som ett preliminärt bidrag som därefter stäms efter att taxeringen för året blev klart. Sedan dess har den generella trenden varit att utgifterna har minskat från år till år. Avvikelsen från trenden under prognosperioden bedöms bero på lågkonjunkturen vilket, bland annat, innebär lägre förväntningar för antalet sysselsatta och löneutvecklingen. Eftersom bostadsbidraget är ett inkomstbeprövat bidrag innebär en lägre inkomst att fler hushåll är berättigade till bidraget vilket resulterar i ökade utgifter.

**Utgifter för bostadsbidraget 1998–2012, utfall och prognos**


I jämförelse med budgetunderlaget revideras utgifterna upp för samtliga år under prognosperioden med 10 procent i snitt. Vid föregående prognos bedömdes lågkonjunkturens effekter på sysselsättning och löneutvecklingen avta under 2010–2011. Då lågkonjunkturen har fördjupas sedan förra prognostillfället har den bedömningen förskjutits till 2011–2012.

Under 2008 var det totala antalet hushåll med bostadsbidrag cirka 230 000. Under 2009–2010 väntas antalet öka till cirka 250 000. Antalet ungdomshushåll väntas öka kraftigt under prognosperioden. Merparten av ökningen beräknas ske under 2010 till en nivå på cirka 65 000 ungdomshushåll, vilket är det största antalet sedan år 2000. Även antalet hushåll med barn väntas öka under 2009 och 2010 men med lägre förändringstakt än för ungdomshushållen. Hushåll med barn har dock den största inverkan på utgifterna för bostadsbidraget då de är betydligt fler samt att deras genomsnittliga bidrag är högre.

För hushåll med barn väntas det genomsnittliga bidraget bli cirka 2 080 kronor per månad. För ungdomshushållen väntas motsvarande belopp bli cirka 760 kronor per månad.

Till följd av svårigheterna att bedöma lågkonjunkturens längd och påverkan på sysselsättningen är prognosen mycket osäker.

**Jämförelse med föregående prognos**

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i budgetunderlaget 2009.

**Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor**

	2009	2010	2011	2012
<b>Föregående prognosbelopp</b>	<b>3 339 600</b>	<b>3 496 600</b>	<b>3 372 600</b>	<b>3 193 300</b>
Överföring till/från andra anslagsposter	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	+132 900	+296 700	+428 400	+468 600
Volym- och strukturförändringar	–	–	–	–
Ny regel	–	–	–	–
Övrigt	–	–	–	–
<b>Ny prognos</b>	<b>3 472 500</b>	<b>3 793 300</b>	<b>3 801 000</b>	<b>3 661 900</b>
Differens i 1000-tal kronor	+132 900	+296 700	+428 400	+468 600
Differens i procent	+4,0	+8,5	+12,7	+14,7

*Ändrade makroekonomiska antaganden*

Konjunkturinstitutet har sänkt sin prognos för timlöneökningen, antalet sysselsatta och lönesummorna för år 2009–2012. Den sammanlagda effekten av förändringen blir en kraftig ökning av utgiftsprognosen.